

Samrådsredogörelse tillhörande Detaljplan för DEL AV ASPÖJA 1:18 (BERGÖN)

2025-06-23

Diarienummer: SBF-2023-962

Innehållsförteckning

Inledning	3
Vad är en samrådsredogörelse?	3
Ärendets gång och bakgrund	4
Sammanfattning av samråd	7
Kommunens ställningstagande och förslag med anledning av inkomna synpunkter	10
Plankarta	12
Planbeskrivning	12
Tillhörande planhandlingar	13
Synpunkter inkomna under samrådet	15
Statliga verk, företag och intresseorganisationer	19
Kommunala instanser (plangruppen)	60
Yttranden från privatpersoner inom bedömd sakägarkrets	63
Yttranden från allmänhet	85
Kvarstående synpunkter	140

Inledning

En detaljplan reglerar hur mark och vatten ska användas och hur bebyggelsen ska se ut. Detaljplanen talar om vad du och andra får och inte får göra för byggåtgärder inom planområdet. Under planprocessen får remissinstanser och du som medborgare möjligheten att komma med idéer och synpunkter på planförslaget. För mer information om detaljplaner läs vidare på <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/kommunal-planering/detaljplanering/>

Vad är en samrådsredogörelse?

Under planprocessen är det vanligtvis två skeden där remissinstanser och du som medborgare kan komma med synpunkter (under samrådet och under granskningsutställningen, men i denna detaljplan har samråd även hållits under arbetet med planeringsbeskedet). Dessa skeden syftar till att samla in synpunkter, önskemål och information som berör planförslaget för att förbättra beslutsunderlaget.

I samrådsredogörelsen redovisar plan- och bygglovskontoret de synpunkter som kommit in och kommenterar dem. Den är till för att visa vilka ändringar som synpunkterna bidragit till och vilka synpunkter som inte kan tillgodoses och i så fall varför. Samrådsredogörelsen publiceras under det skede i planprocessen som kallas granskning. Ändringar av planförslaget efter samrådet redovisas under rubriken **Ändring av planförslaget efter samråd**, som finns längre ner i dokumentet.

Ärendets gång och bakgrund

Coast4us

Arbetet med att utveckla Bergön till en nod för besöksnäringen påbörjades 2017 och ingick under 2018 – 2020 i Interreg-projektet Coast4us som finansieras av EU Central Baltic-programmet. I Coast4us deltog 16 parter, projekten fanns i fyra länder runt om Östersjön och utvecklingen av Bergön var ett av de ingående projekten. Länsstyrelsen Östergötland var Lead Partner för projektet. Norrköpings och Valdemarsviks kommuner deltog och Söderköpings kommun var associerad partner. Coast4us-projektet syftade till att ta fram hållbara planeringsunderlag för kust och skärgård för att uppnå balans mellan motstående intressen som utveckling av verksamheter och bevarande av naturresurser och ekosystemtjänster¹. Utvecklingen av Bergön deltog i EU-projektet med övergripande syfte att den ska synliggöra och stärka Sankt Anna skärgård genom att skapa förutsättningar för hållbar utveckling av besöksnäring och olika typer av boenden.

I en studie framtagen inom Coast4us-projektet Bergön presenteras 5 olika scenarier för en hållbar utveckling av skärgården (Kairos Future ”Framtidsanalys Sankt Anna skärgård”, 2020). Det scenario som benämns ”*Tänk om... en strategisk platsutveckling med fokus på noder infinner sig*” är det som på bästa sätt bedöms stötta en ekonomisk, ekologisk och social hållbar utveckling. Framgångsfaktorer för ett sådant scenario beskrivs vara aktörer i nätverk, gemensamt strategiskt arbete, fokusering på gemensamma intressen, gemensam struktur för både lugna områden och platser för besökare samt kompromisser för att säkerställa hållbar utveckling för både människa och natur. Scenariot beskrivs kunna innebära aktiviteter i skärgården året runt. Projektet Bergön syftar till att uppnå det femte scenariot genom att vara en del av nätverket av noder, verksamheter och aktörer i Sankt Anna skärgård.

Planbesked 2018

Ostkusten turiststation AB² inkom år 2018 med en begäran om planbesked för att utveckla Bergön som turistmål. Beslut om positivt planbesked meddelades av Samhällsbyggnadsnämnden 2018-08-28 §74.

Planeringsbesked 2021

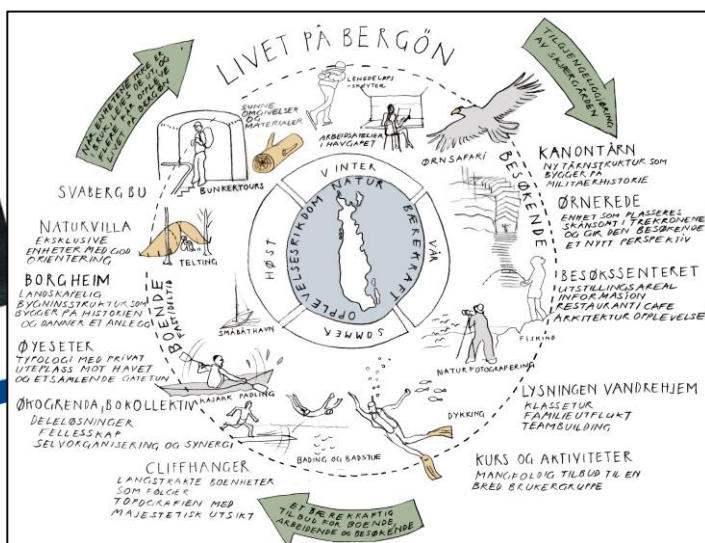
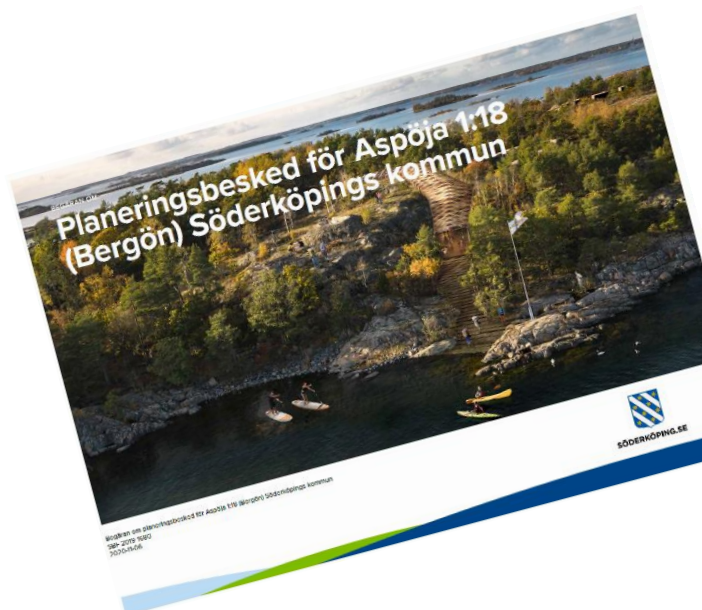
2020-03-04 §20 gav samhällsbyggnadsnämnden plan- och bygglovschef i uppdrag att begära planeringsbesked av Länsstyrelsen för Aspöja 1:18 (Bergön) gällande riksintressen och strandskydd.

¹ Mer om Coast4us finns att läsa på www.coast4us.com

² Företaget Aspöja Fastigheter AB bytte under maj 2024 namn till Ostkusten Turiststation då det bättre överensstämmer med verksamhetsinriktningen: att bolaget ska bedriva vandrarhemsrörelse och korttidsuthyrning av stugor till turister.

Syftet med att starta planarbetet med ett planeringsbesked (istället för att starta med detaljplan) var att tidigt utreda förutsättningarna för en framtida planläggning, främst med hänsyn till riksintressen och strandskydd. För att undersöka platsens lämplighet genomfördes ett flertal utredningar under arbetet med planeringsbeskedet och inom ramen för Coast4Us-projektet.

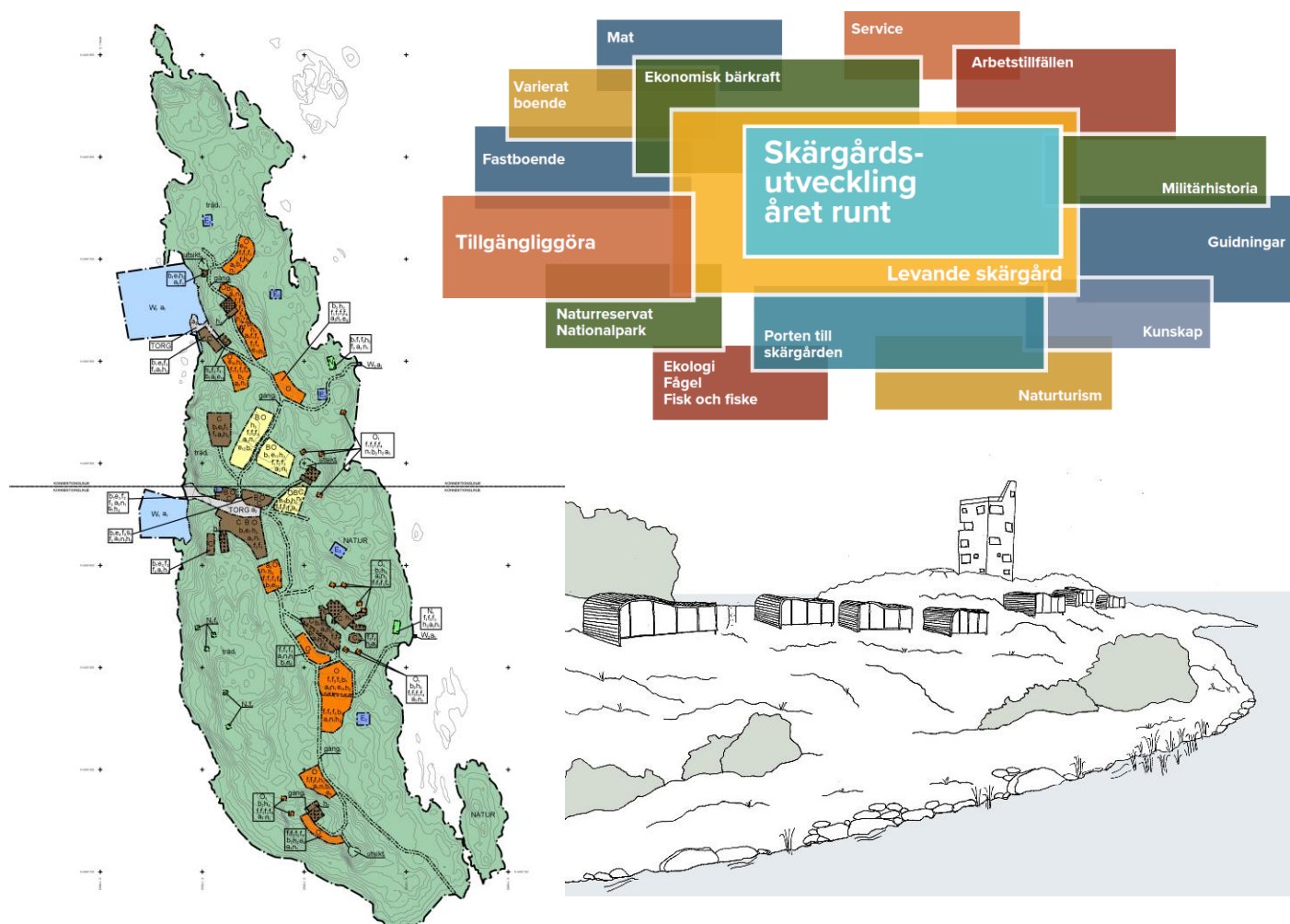

Figur 1. Bild på planeringsbeskedet och en konceptbild därifrån som visar konceptet för livet på Bergön året om, illustration Helen&Hard.

Konceptet som presenterades i planeringsbeskedet byggde på flera delar och syftade i stort till att:

- stötta en levande skärgård året runt genom att tillgängliggöra skärgårdslandskapet
- etablera en nod och entrépunkt till det unika skärgårdsområdet och en framtida nationalpark
- skapa en mångfacetterad destination i norra delen av Sankt Anna skärgård med en unik särprägel
- visa den före detta kustartillerianläggningen på Bergön och berätta militärhistorien kring Kalla kriget
- komplettera näringsverksamheterna i skärgården och förlänga besökssäsongen
- erbjuda varierande boendeformer för att locka flera typer av besökare och boende.

Mer finns att läsa i planeringsbeskedet i Bilaga 10.

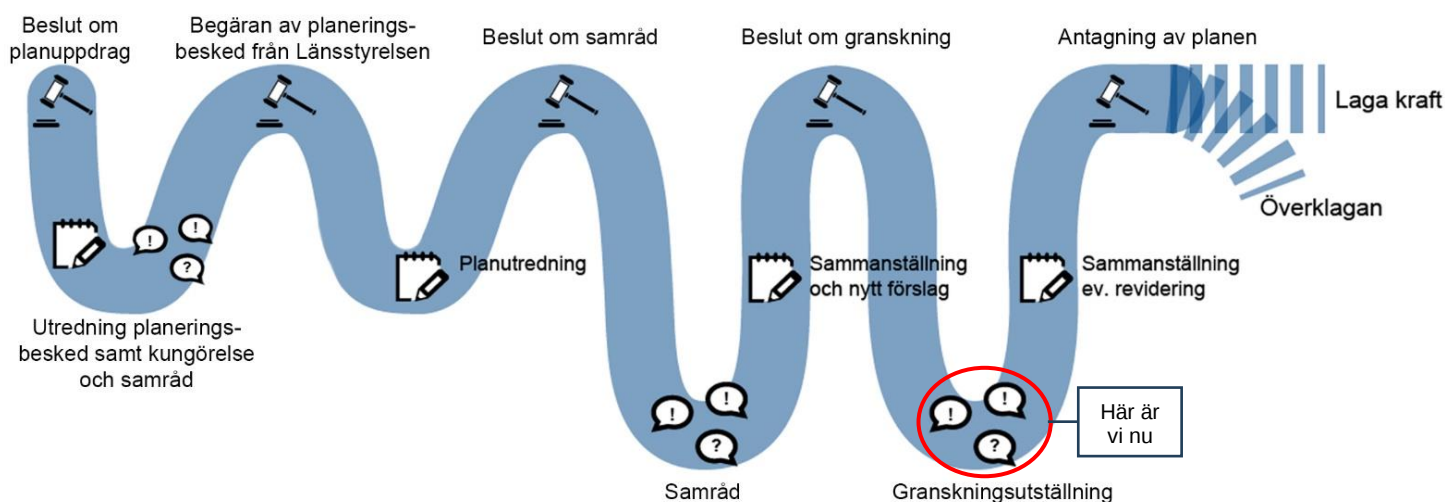
Figur 2. Plankarta och bilder från planeringsbeskedet. Bilderna visas i sin helhet i Bilaga 10. Illustration Helen&Hard.

Sammanfattning av samråd

Under arbetet med detaljplanen har samråd med allmänhet, myndigheter och andra remissinstanser hållits vid två tillfällen: 2020 under arbetet med planeringsbeskedet och 2024 under samrådet av detaljplanen.

Nedan visas en schematisk bild över planeringsprocessen från beslut om planuppdrag till antagande av planen.

Figur 3. Illustration över detaljplaneprocessen. Den röda cirkeln markerar vilket skede planen är i nu.

Planeringsbesked 2021

Kungörelse av planeringsbeskedet pågick under 2020-09-16 - 2020-10-11 där myndigheter, organisationer, Norrköpings kommun samt medborgare hade möjlighet att inkomma med synpunkter till länsstyrelsen och kommunen. Söderköpings kommun begärde 2020-11-06 planeringsbesked enligt Plan- och bygglagen 5 kap 10 a-f§ från Länsstyrelsen Östergötland för att få svar på hur länsstyrelsen såg på två av överprövningsgrunderna; miljöbalkens strandskyddsregler och riksintressen (diarienummer SBF 2019-1680). Aktuella riksintressen på platsen är riksintresse för naturvård och friluftsliv enligt 3 kapitlet 6§ miljöbalken (MB) och riksintresse för rörligt friluftsliv 4 kapitlet 2§ MB samt riksintresse för obruten kust 4 kap 3 § MB.

Länsstyrelsen beslutade 2021-01-15 att en exploatering enligt dåvarande projektförslag skulle strida mot länsstyrelsens ingripandegrunder avseende strandskydd enligt kap 7 i miljöbalken och att positivt planeringsbesked därmed inte kunde lämnas. Kommunen hade i ansökan förklarat att projektet skulle prövas som en helhet. Att med stöd av villkor endast lämna positivt planeringsbesked för vissa delar var därför inte aktuellt. Länsstyrelsen var dock positiva till flera delar av förslaget. Länsstyrelsens diarienummer var 402-17403-2020.

Länsstyrelsens beslut och synpunkterna som inkom under kungörelsen sammanställdes och bemöttes i "Redogörelse av yttranden". Länsstyrelsens beslut och "Redogörelse av yttranden" är bilagor till planeringsbeskedet och finns även tillgänglig på Söderköpings kommuns hemsida. Under arbetet med samrådshandlingen 2024 har dessa yttranden beaktats.

Planförslaget har efter länsstyrelsens beslut omarbetats i omgångar med fokus på bland annat strandskydd, riksintressen och övriga inkomna yttranden. I september 2021, efter vissa omarbetningar av plankartan, hölls ett möte med Länsstyrelsen för att diskutera anpassningar av förslaget och visa ett nytt utkast på plankarta. Länsstyrelsen påtalade då att bland annat frågor om VA och vattenföroreningar behöver förtydligas i planen samt att motiveringar kring bryggor och båtplatser behövs.

Därefter har planförslaget omarbetats ytterligare stegvis och förutsättningarna för upphävande av strandskyddet har studerats vidare. I arbetet med utformningen har stöd tagits i länsstyrelsens motiveringar till beslutet och omfattande anpassningar har gjorts i syfte att minska projektets påverkan på riksintressen, strandskydd, naturmiljö, landskapsbild med mera.

Nedan redogörs för de huvudsakliga förändringar som genomfördes inför detaljplanens granskningsversion 2025:

- Totalt sett har planlagd kvartersmark minskat från 4,3 hektar i planeringsbeskedet till drygt 1,5 hektar i nuvarande planförslag.
- Kvartersmarken är uppdelat i mindre enheter med större släpp mellan områdena.
- Antalet byggnader där bostäder tillåts har minskats från 80 st till 19 st.
- Områden med ändamålet bostäder har koncentrerats kring den centrala ytan på ön som i nuläget är bebyggd och ianspråktagen. Här möjliggörs även centrumverksamheter och tillfällig vistelse.
- Övrig kvartersmark planläggs främst för tillfällig vistelse och centrumverksamhet.
- Kvartersmarken har anpassats mer till topografin och bebyggelsen är placerad mindre visuellt framträdande än i planeringsbeskedet, särskilt betraktat från öster, för att minska landskapsbildspåverkan. De landmärken i form av torn och framträdande bebyggelse som tidigare planerades har tagits bort.
- Kvartersmark som planläggs för tillfällig vistelse och bostäder ligger indragen längre från strandlinjen i det nuvarande planförslaget. Viss kvartersmark för bostäder och tillfällig vistelse ligger på cirka 20 meters avstånd från strandlinjen, men den flesta områdena ligger på minst 30 meters avstånd eller längre från strandlinjen.
- Bryggområdena har minskats i omfattning eftersom behovet av bryggplatser förväntas vara lägre när kvartersmark för bostäder och tillfällig vistelse minskats totalt sett. Andelen kvartersmark som avses för bostäder är dessutom mindre vilket också minskar behovet av bryggplatser.

Dessa förändringar av detaljplaneförslaget medför att flera av de inkomna yttrandena från samrådet avseende planeringsbeskedet har blivit tillgodosedda fullt ut eller delvis.

Samråd 2024

Detaljplaneförslaget har varit utställd för samråd enligt plan- och bygglagen 5 kap 11§ mellan 2024-11-22 och 2024-12-20. Förslaget remitterades till berörda myndigheter och organisationer enligt sändlista till remissinstanser samt till sakägare/grannar via brev. Förslaget kungjordes i Norrköpings Tidningar, Folkbladet och på Söderköpings kommuns digitala anslagstavla och hemsida 2024-11-22. Planen fanns även utställd på kommunens hemsida samt Stinsen. Under samrådet inkom 34 yttranden från sakägare och remissinstanser, företag och intresseorganisationer. 11 yttranden kom från allmänheten.

Nedan listas en kort sammanfattning vad de inkomna synpunkterna berör.

Synpunkterna från Länsstyrelsen behandlade bland annat hur riksintressen, strandskydd, natura 2000 och miljökvalitetsnormer hanterats.

Synpunkter från andra statliga verk, företag, intresseorganisationer, kommuner och kommunala instanser samt allmänheten behandlade bland annat:

- fastighetsbildningsfrågor
- skärgårdsutveckling
- påverkan på riksintressen, strandskydd och friluftsliv, fiske och djurliv
- bryggläggningens storlek och utformning
- mängden byggnader och dessas placering och utformning
- allmänhetens tillgång till området
- innehåll i MKBn
- VA och avfall
- sociala frågor
- behov av att involvera lokalbefolkning och näringsliv i planen

Det framkom även ett flertal synpunkter av redaktionell karaktär på innehållet i detaljplanen och områden som bör utvecklas eller förtydligas. Flera av de som yttrats sig motsatte sig helt detaljplanen. Flera av de som yttrats sig uttryckte positiva synpunkter.

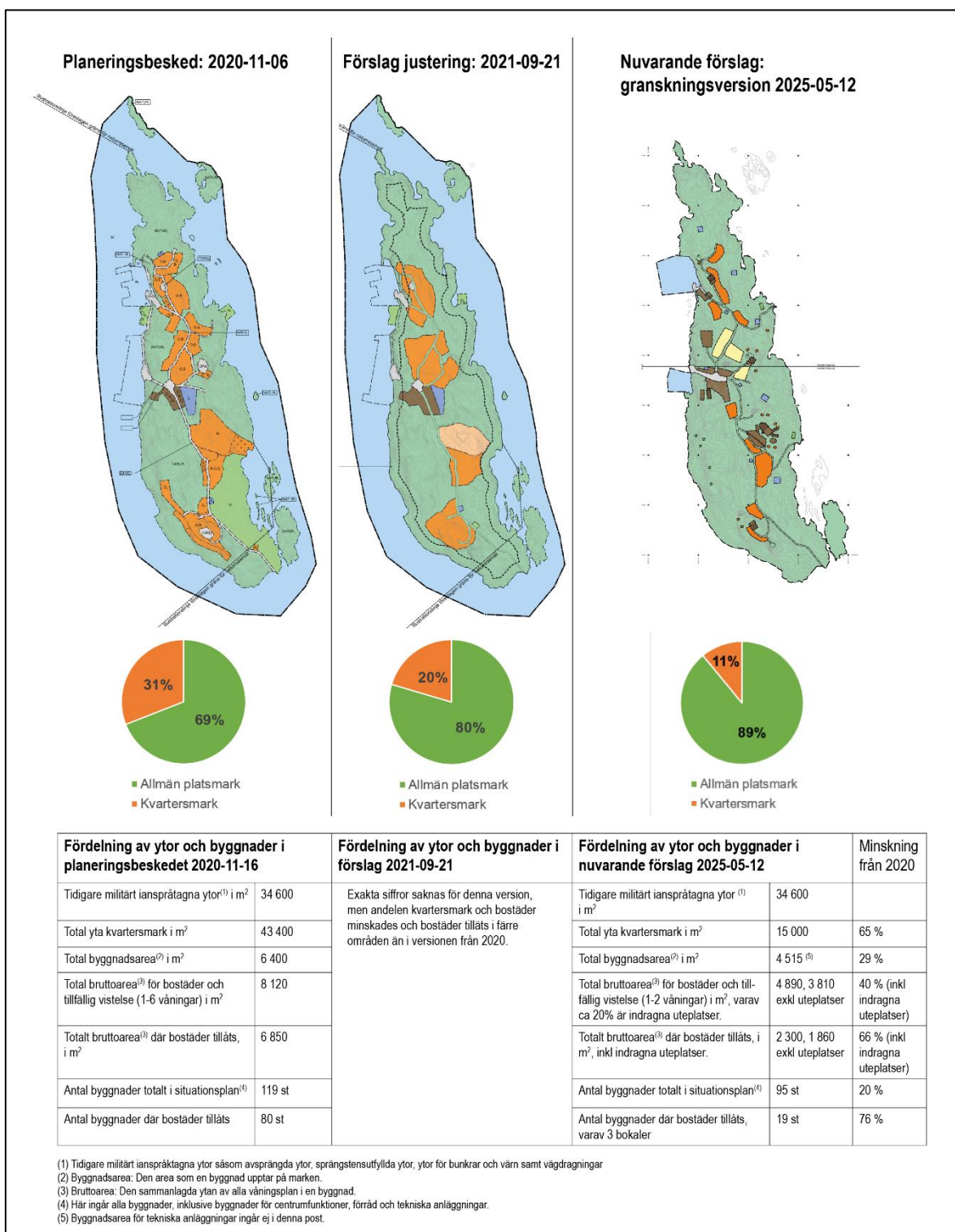

Kommunens ställningstagande och förslag med anledning av inkomna synpunkter

Plan- och bygglovskontoret har utifrån inkomna yttranden efter samrådet justerat och kompletterat planhandlingarna. Förändringarna har genomförts för att bland annat minska risken för negativ påverkan på riksintressen, strandskydd, vattenmiljö, naturmiljö och fiskevatten. En miljöutredning har genomförts för att undersöka förekomsten av föroreningar. En förprojektering av VA har genomförts och ett utkast på förvaltningsplan har tagits fram. De huvudsakliga förändringarna redovisas på kommande sidor. Ändringar av redaktionell karaktär och mindre justeringar av texter och figurer i detaljplanen med bilagor redovisas inte.

Utifrån de genomförda förändringarna som genomförts, dels efter de inkomna synpunkterna till planeringsbeskedet och dels efter synpunkter i samrådet 2024, är kommunens ställningstagande att detaljplanen är förenlig med nu gällande översiktsplan och kan genomföras utan att stå i strid med gällande lagstiftning enligt plan- och bygglagen och miljöbalken. Hänsyn har särskilt tagits till riksintressen, strandskydd, naturvärden på land och i vatten, samt till friluftslivet och allmänhets tillgång till Bergön. Efter de genomförda revideringarna anser kommunen att de inkomna synpunkterna beaktats till en rimlig nivå. Kommunen anser vidare att det gjorts en rimlig avvägning mellan enskilda intressen och allmänna intressen där en utveckling för friluftslivets syften och besöksnäringen getts företräde. Kommunen bedömer att detaljplanen kan genomföras utan att strida mot gällande lagstiftning i plan- och bygglagen eller miljöbalken.

I Figur 4 och i bilaga 5 visas plankartan från planeringsbeskedet, det omarbetade förslaget från september 2021 och det nuvarande förslaget på plankarta sida vid sida för att tydligt visa vilka förändringar som skett. Där visas också förändringarna av kvartersmarkens storlek och typ i cirkeldiagram.

Figur 4. Jämförelse mellan plankartan från planeringsbeskedet, det omarbetade förslaget från 2021 samt nuvarande planförslaget. I jämförelsen syns att mängden kvartersmark minskat och andelen bostäder minskat stort. Visas i större format i bilaga 5.

Plankarta

- Område för båtbygggor och vågbrytare på Bergöns västra sida har delats upp i två områden och minskats i storlek. Den längsgående bryggan som förband bryggområdena och plats för flytande miljöstation har utgått.
- Områden för badbrygggor på Bergön östra sida har minskats i storlek. Lägena har justerats något för att undvika grunda områden ytterligare.
- Bestämmelse om kulör för fasader har ändrats för att specificera kulörerna och en bestämmelse om kulörer på tak har lagts till.
- Några små justeringar av ytor för kvartersmark har genomförts för att anpassa bättre efter terrängen och lägen för ledningar, bland annat avseende lägen för bastur, område för centrumändamål intill huvudbunkern, lägen för några utkiksvärn samt glampingplattformar.
- Ytor har lagts för ett enkelt förråd för småbåtar för uthyrning vid det norra bryggområdet, samt en byggnad för sophantering vid det södra bryggområdet i anslutning till befintlig kaj.
- Områden för befintliga ledningar inom kvartersmark har lagts till.
- Områden för transformatorstationer på tre platser har lagts till.
- Områden för tekniska anläggningar har specificerats för vilken typ av tekniska anläggning de avser. Lägena har justerats för att anpassa till lämpliga ledningsdragningar efter genomförd förprojektering av VA.
- Område för torg vid det nordvästra läget för båtbygggor har lagts till för att möjliggöra att iordningställa marken i anslutning till bryggorna.
- Bestämmelse om upphävande av strandskydd för de tre utsiktsplatserna har lagts till.
- Bestämmelser om fällning av träd har reviderats och förtydligats. Bestämmelserna om fällning av träd och marklov för fällning av träd avser nu endast allmän platsmark. Motsvarande bestämmelser avseende kvartersmark har utgått på grund av kvartersmarkens begränsade storlek.

Planbeskrivning

- Justeringar i texter har gjorts avseende de ovan angivna förändringarna på plankartan genomgående i handlingen.
- Bestämmelse om kulörer har reviderats för att även inkludera kulör på tak samt att inkludera fler möjliga fasadkulörer.

- Avsnitt om lokaliseringsutredningen från planeringsbeskedet har lagts till samt kompletterats.
- Motiveringar till valda lösningar har kompletterats genomgående.
- Avsnittet Ekonomisk genomförbarhet och livscykelperspektiv har lagts till i genomförandedelen.
- Ett avsnitt har lagts till om förväntat antal besökare på Bergön.
- Avsnitt om fastighetsrättsliga frågor har reviderats och kompletterats, bland annat avseende påverkan på fiskerätter.
- Avsnitt om VA-frågor och dagvatten har kompletterats efter genomförd VA-utredning.
- Avsnitt om miljökonsekvenser har kompletterats efter genomförd miljöundersökning samt för att överensstämja med de revideringar som genomförts i miljökonsekvensbeskrivningen.

Tillhörande planhandlingar

- **Miljökonsekvensbeskrivningen** har reviderats och kompletterats främst i avsnitten listade nedan. i övriga kapitel har justeringar gjorts av mer redaktionell karaktär. Kartor och illustrationer har genomgående uppdaterats.
 - Kapitel 1 Bakgrund
 - Kapitel 3.2 Planområdet
 - Kapitel 5.3 Lokalisering av kvartersmark och vattenområden (nytt)
 - Kapitel 7.1 Bedömningsmetodik
 - Kapitel 8.1 Landskapsbild och gestaltning
 - Kapitel 8.2 Naturmiljö
 - Kapitel 8.3 Vattenmiljö
 - Kapitel 8.5 Miljökvalitetsnormer
 - Kapitel 8.8 Strandskydd
 - Kapitel 11 Pågående och kommande miljöprövningar

Sammanfattningsvis så har förtydliganden och motiveringar lagts till baserat på inkomna samrådssynpunkter. Lokalisering av kvartersmark och vattenområden och ökad detaljeringsgrad av bryggornas utformning har kompletterats. Kapitlet om strandskydd har utvecklats.

De smärre ändringar som utförts av detaljplanen efter samrådet förändrar inte bedömningen av miljökonsekvenserna i stort. De mindre ändringar och anpassningar som gjorts bland annat avseende bryggornas omfattning och läge bidrar dock till minskad risk för negativ påverkan på strandskydd och vattenmiljö.

- **Bilaga 4 Visualiseringar** har kompletterats med fler visualiseringar och en karta med punkter varifrån visualiseringar gjorts.

- **Bilagorna Illustrationsplan, Koncept synlighet bebyggelse, Kvartersmark och påverkad mark** samt **Jämförelse ytor** har reviderats för att överensstämma med de genomförda revideringarna i plankartan.
- **Bilaga Översiktlig miljöteknisk markundersökning och miljöinventering** har lagt till
- **Bilaga Förprojektering VA** har lagts till
- **Bilaga Förvaltningsplan** har lagts till
- **Bilaga PM Ekonomisk genomförbarhet och livscykelperspektiv** har lagts till

Synpunkter inkomna under samrådet

Under samrådstiden har 45 yttranden inkommit från allmänheten, remissinstanser, företag och intresseorganisationer varav 42 framförde synpunkter.

Nedan redovisas de i tabellform, och därefter redovisas de i sin helhet med kommunens svar.

Samtliga inkomna yttranden återges i sin helhet för att säkerställa transparens. Dessa yttranden kan innehålla personliga uppfattningar, spekulationer eller påståenden som inte nödvändigtvis är korrekta eller relevanta för planens syfte. Kommunens svar nedan syftar till att tydliggöra vilka aspekter som har betydelse i den formella planprocessen enligt plan- och bygglagen (PBL) och andra tillämpliga regelverk.

I tabellerna nedan visas synpunkterna uppdelat på *Statliga verk, företag, intresseorganisationer och kommuner, Kommunala instanser (plangruppen), Yttranden från privatpersoner inom sakägarkretsen* samt *Yttranden från allmänhet*. I varje tabell visas vilket datum yttrandet inkom, om instansen/personen hade synpunkter i samrådet och om synpunkterna nu blivit tillgodosedda. Av de som lämnat yttrande i samrådet 2024 redovisas även om de lämnade in synpunkter under samrådet avseende planeringsbeskedet 2021. Synpunkterna som inkom under samrådet 2021 finns redovisade i ”Redogörelse av yttranden” som finns tillgängliga ihop med övriga handlingar tillhörande planeringsbeskedet på kommunens webbsida.

Statliga verk, företag, intresseorganisationer och kommuner

Tabell 1. Yttranden från statliga verk, företag, intresseorganisationer och kommuner.

Yttrande från	Inkom datum	Synpunkt samråd 2024	Synpunkt samråd 2021	Synpunkter tillgodosedda 2025
Länsstyrelsen	2025-01-10	Ja	Ja	Delvis
Lantmäteriet	2024-12-20	Ja	Nej	Delvis
Region Östergötland	2025-01-06	Ja	Nej	Ja
Försvarmakten	2024-11-25	Nej	Nej	Inga synpunkter som kräver förändringar.
Norrköpings kommun	2024-12-16	Ja	Ja	Inga synpunkter som kräver förändringar.
Naturskyddsföreningen Norrköping	2024-12-19	Ja	Ja	Delvis

Yttrande från	Inkom datum	Synpunkt samråd 2024	Synpunkt samråd 2021	Synpunkter tillgodosedda 2025
Askösunds intresseförening	2024-12-09	Ja	Ja	Inga synpunkter som kräver förändringar.
Do the North	2024-12-20	Ja	Ja	Inga synpunkter som kräver förändringar.
Friluftsförbundet Söderköping	2024-12-20	Ja	Ja	Delvis
Häv och gräv Östergötland	2024-12-20	Ja	Nej	Inga synpunkter som kräver förändringar.
Kajakparadiset Sankt Anna	2024-12-18	Ja	Nej	Nej
Naturskyddsföreningen Söderköping	2024-12-19	Ja	Ja	Delvis
Naturturismföretagen	2024-12-19	Ja	Nej	Inga synpunkter som kräver förändringar.
Norrköpings företagsgrupp	2024-12-11	Ja	Nej	Inga synpunkter som kräver förändringar.
Räddningstjänsten Östra Götaland	2024-10-11	Ja	Nej	Nej
Skanova	2024-11-22	Nej	Nej	Inga synpunkter som kräver förändringar.
Strandskyddarna	2024-12-16	Ja	Nej	Delvis
Svenska Kryssarklubben S:t Annakretsen	2024-12-14	Ja	Nej	Delvis
Svenska Kryssarklubben Sörmlandskretsen	2024-12-18	Ja	Nej	Delvis

Yttrande från	Inkom datum	Synpunkt samråd 2024	Synpunkt samråd 2021	Synpunkter tillgodosedda 2025
Svenska turistföreningen	2024-12-20	Ja	Nej	Inga synpunkter som kräver förändringar.
Vattenfall eldistribution	2024-11-27	Nej	Nej	Inga synpunkter som kräver förändringar.
Östergötlands Båt Förbund	2024-12-19	Ja	Ja	Inga synpunkter som kräver förändringar.

Kommunala instanser (plangruppen)

Tabell 2. Yttranden från kommunala instanser (plangruppen)

Yttrande från	Inkom datum	Synpunkt samråd 2024	Synpunkt samråd 2021	Synpunkter tillgodosedda till granskningshandling 2025
Socialförvaltningen	2024-10-11	Ja	Nej	Inga synpunkter som kräver förändringar.
Miljökontoret	2024-10-17	Ja	Nej	Ja
Servicenämnden, Teknik och Kost	2024-12-16	Ja	Nej	Delvis

Yttranden från privatpersoner inom bedömd sakägarkrets

Tabell 3. Yttranden från privatpersoner inom bedömd sakägarkrets.

Yttrande från	Inkom datum	Synpunkt samråd 2024	Synpunkt samråd 2021	Synpunkter tillgodosedda till granskningshandling 2025
Yttrande 1	2024-11-27	Ja	Ja	Inga synpunkter som kräver förändringar.
Yttrande 5	2024-12-10	Ja	Ja	Delvis
Yttrande 9	2024-12-20	Ja	Nej	Delvis

Yttrande från	Inkom datum	Synpunkt samråd 2024	Synpunkt samråd 2021	Synpunkter tillgodosedda till granskningshandling 2025
Yttrande 10	2024-12-20, 2024-12-18, 2024-12-15	Ja	Ja	Inga synpunkter som kräver förändringar.
Yttrande 12	2024-12-18	Ja	Nej	Delvis
Yttrande 13	2024-12-10	Ja	Ja	Inga synpunkter som kräver förändringar.
Yttrande 16	2024-12-22	Ja	Ja	Delvis
Yttrande 17	2024-12-18	Ja	Ja	Inga synpunkter som kräver förändringar.
Yttrande 19	2024-12-19	Ja	Ja	Nej

Yttranden från allmänhet

Tabell 4. Yttranden från allmänhet.

Yttrande från	Inkom datum	Synpunkt samråd 2024	Synpunkt samråd 2021	Synpunkter tillgodosedda till granskningshandling 2025
Yttrande 2	2024-12-19	Ja	Ja	Delvis
Yttrande 3	2024-12-18	Ja	Ja	Delvis
Yttrande 4	2024-12-20	Ja	Nej	Inga synpunkter som kräver förändringar.
Yttrande 6	2024-12-20	Ja	Nej	Delvis
Yttrande 7	2024-12-19	Ja	Nej	Inga synpunkter som kräver förändringar.
Yttrande 8	2024-12-20	Ja	Ja	Inga synpunkter som kräver förändringar.
Yttrande 11	2024-12-17	Ja	Nej	Delvis

Yttrande från	Inkom datum	Synpunkt samråd 2024	Synpunkt samråd 2021	Synpunkter tillgodosedda till granskningshandling 2025
Yttrande 14	2024-12-15	Ja	Ja	Delvis
Yttrande 15	2024-12-18	Ja	Ja	Delvis
Yttrande 18	2024-12-19	Ja	Ja	Delvis
Yttrande 20	2024-12-20	Ja	Ja	Delvis

Nedan redovisar plan- och bygglovskontoret en sammanfattning av de synpunkter som inkommit under samrådet. Plan- och bygglovskontoret kommentarer och ställningstaganden skrivs i med **blå text** i en smalare kolumn efter yttrandet. Försvarsmakten, Skanova och Vattenfall Energi som har svarat ”ingen erinran” eller liknande redovisas enbart i tabellen tidigare i dokumentet. Personnamn eller identifierande information anges inte.

Statliga verk, företag och intresseorganisationer

Här redovisas synpunkter som inkommit till plan- och bygglovskontoret från remissinstanser.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsens synpunkter – prövningsgrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som rör riksintressen, miljö kvalitetsnormer för vatten, strandskydd samt hälsa och säkerhet ska lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan. I annat fall kan Länsstyrelsen komma att pröva kommunens beslut att anta detaljplanen.

Riksintressen kap 3 och 4 MB

Samtliga riksintressen prövades i samband med begäran av planeringsbesked. Av Länsstyrelsen beslut framgår att riksintresset för det rörliga friluftslivet ges företräde för riksintresset för naturvården samt att kommande planläggning måste vara förenad med ett villkor om särskild hänsyn till landskapsbilden och till naturmiljön på land och i vattenområdet för att begränsa risken för en påtaglig skada på natur- och kulturmiljön.

Länsstyrelsen noterar att ytterligare bearbetning av planförslaget har gjort i syfte att begränsa framtida påverkan på befintliga natur- och kulturmiljövärden, vilket är positivt. Trots befintligt underlag är svårt att bedöma den visuella effekten i landskapet, varför ytterligare siktlinjestudier, främst långa siktlinjer, utifrån nuläge samt utifrån planförslaget, efterfrågas.

För att iaktta ytterligare hänsyn behöver planbestämmelse om taktyp samt dess kulör tillkomma. I det här fallet är en gråsvart eller grågrön kulör att föredra, och att svarta tak inte bör möjliggöras då det skulle sticka ut mer i miljön och därmed skapa en negativ visuell effekt.

Natura 2000

Bergön ligger nära Natura 2000-området Sankt Anna och Gryts skärgårdar. Sådant som stör fågellivet eller påverkar de grunda bottenarna i området kan skada områdets naturvärden och kan vara tillståndspliktigt. Båttrafik till och från Bergön skulle kunna utgöra sådan störning och skada på Natura 2000-området. Den större delen av Natura 2000-området omfattas dock av fågelskydd med beträdnadsförbud under en stor del av den tid då det är högsäsong för turister och båttrafik. Det innebär att båtar inte får komma in i de områden där de riskerar att störa mest. Under förutsättning att tillräcklig information ges till båttrafikanter, både av motorbåtar och kajak, bedöms risken för att fågelskyddet överträds vara tillräckligt låg för att planen inte ska kräva en prövning mot Natura 2000-lagstiftningen.

Länsstyrelsen bedömer att frågan har hanterats på ett bra sätt men vill uppmärksamma kommunen på att frågan kan komma att tas upp för ny bedömning i kommande tillståndsprövning för vattenverksamhet.

Mellankommunala samordning

Planprojektet är betydelsefullt i ett mellankommunalt perspektiv. Länsstyrelsen förutsätter att samråd om planens utformning sker med angränsande kommuner.

Strandskydd

Sedan planeringsbeskedet noterar Länsstyrelsen att flera revideringar har gjorts i planförslaget till förmån för strandskyddets syften, vilket är positivt.

Länsstyrelsen instämmer i att skäl 1 är tillämpligt för de anläggningar och byggnader som ska ersätta befintliga bebyggelse och andra befintliga anordningar.

Länsstyrelsen bedömer att punkt 3 är tillämplig för brygganläggningarna som planeras, men ser att det krävs ytterligare kompletteringar innan det går att avgöra framtida påverkan på strandskyddet i detta sammanhang. För att bedöma rimligheten och behovet av föreslagna båtbyggarna eller områden för båtbyggor behöver handlingarna kompletteras med en tydligare motivering kring behovet av antalet och storlek på byggarna samt hur stor andel som är till för tillfälligt boende och permanent boende. Det är även lämpligt att en tydlig skiss tas fram och som motsvarar det verkliga behovet som kommunen kommer fram till. Även gångbryggan på västra sidan samt föreslagna vågbrytare behöver motiveras tydligare för att punkt 3 ska vara tillämplig.

Samtidigt anser Länsstyrelsen att strandskyddsfrågan rörande W2- området är en komplex fråga och att upphävandet av strandskyddet i vattenområdet i W2, är ett stort ingrepp och kan ge onödiga negativa konsekvenser om hela området upphävs i samband med ett antagande av detaljplanen. En prövning av upphävandet av strandskyddet i så stora områden bör i stället hanteras i samband med tillståndsprövningen för vattenverksamheten. Hanteringen av detta område kan fortsättningsvis behövas diskuteras med Länsstyrelsen.

Vad gäller föreslagna badbryggor anser Länsstyrelsen att detta är positivt utifrån ett besöks- och tillgänglighetsperspektiv, men ser att placeringarna av respektive område behöver motiveras ytterligare. Det behöver bli tydligare om andra platser har undersökts och om det finns ett behov av två områden samt om det kan vara aktuellt med bad utan brygga på någon av platserna. Även här finns det behov att motivera placeringen av föreslagen bastu. Vattenområdet på östra sidan är mer orörd natur än västra sidan varför etableringar i vattnet kan innebära en större påverkan på växt- och djurlivet, exempelvis vid grunda bottnar med ålgräsängar. Det behöver därför förklaras hur hänsyn tas till detta och hur eventuella åtgärder genomförs med försiktighet för att undvika ingrepp i känslig natur /bottnar.

För övriga byggnader och anläggningar kan skäl 5 vara tillämpligt. Länsstyrelsen noterar att andelen bostäder har minskat och att det har gjorts en rimlig avvägning mellan exploatering och bevarande av naturvärden. Genomförd lokaliseringsutredning stärker även kommunens motivering och att Bergön kan anses som en bra plats för föreslagen exploatering.

Behovet av fri passage har tillgodosetts i det stora hela.

Miljö kvalitetsnormer

Vatten

Länsstyrelsen saknar en bedömning av planens påverkan på miljö kvalitetsnormerna för vatten. Vidare behöver även områdets dagvattenhantering tydliggöras bättre i handlingarna och dess påverkan på MKN. Det är noterat att viss information finns i MKB:n men effekterna på MKN behöver också tydligt redovisas i planbeskrivningen.

Vid bedömningen av påverkan på MKN behöver även påverkan från avloppshantering beaktas. Länsstyrelsens slutliga bedömning vad gäller detaljplanens påverkan på MKN sker vid granskningsskedet.

Hälsa och säkerhet samt risk för olyckor, översvämning eller erosion

Av planhandlingarna framgår att fördjupade utredningar kring miljöinventering, markföroreningar, vatten- och avloppslösningar och val av avfallshantering planeras att genomföras. Länsstyrelsen ställer sig positiv till att detta genomförs och vill betona att resultat, slutsatser och eventuella åtgärder av dessa behöver tydligt framgå i granskningsskedet.

Förorenad mark

Länsstyrelsen ser positivt på att markföroreningar utreds ytterligare efter samrådet. Då lång tid har förflutit sedan miljöinventeringen och dess åtgärder genomfördes kan andra avväganden framkomma i nutid och sakområden som inte undersöktes/analyserades då kan komma att behöva utvidgas/fördjupas och vid behov åtgärdas. Detta är något som även till del omnämns i BMP.

Länsstyrelsen vill betona att även PFAS behöver ingå och bemötas i det fortsatta utredningsarbetet.

Dricksvatten

Det är viktigt att tillräcklig vattenkvalitet uppnås kopplat till föroreningsrisker för tillänkta vattentäkter. Frågan behandlas nedan under avsnitt "Teknisk försörjning" och behöver belysas ytterligare inför planens granskningsskede.

Länsstyrelsens synpunkter - råd enligt 2 kap. PBL

Regional tillväxt

Ur ett regionalt tillväxt- och utvecklingsperspektiv ser länsstyrelsen detaljplanen för Bergön positivt. Att utveckla och tillgängliggöra en knutpunkt för friluftsliv, rekreation och turism i Sankt Annas skärgård innebär en möjlighet att nyttja och ta tillvara redan uppförd bebyggelse och infrastruktur samt utveckla den på ett varsamt sätt.

En utveckling av Bergön kan också innebära en positiv utveckling för landsbygd och skärgård i närbelägna delar. Speciellt då det som planeras är en verksamhet som utökar säsongen och möjliggör verksamhet året om. Exempelvis kan det utgöra underlag för att upprätthålla handel på fastlandet vid de knutpunkter som kommer att passeras för att åka till Bergön. Även för mindre verksamheter som tillhandahåller lokalproducerade varor, jämför verksamheter som öppnas då Östgötadagarna genomförs. Det kan också innebära utökat underlag för kollektivtrafik, vilket också gynnar boende längs med kollektivtrafikstråken på landsbygden.

Ytterligare positiv aspekt med tillväxtperspektiv är att det också kan innebära fler arbetstillfällen, inte minst för unga, på landsbygden och i skärgården.

Länsstyrelsen har förståelse för behovet av att genomföra projektet med en blandning av olika upplåtelseformer och förvaltare för att möjliggöra investeringen som helhet och utveckling av Bergön.

Naturmiljö

I handlingarna framgår det att för att säkerställa naturmarkens bevarande ska en förvaltningsplan tas fram. Det vore bra om den upprättas i samband med detaljplanearbetet och att den finns tillgänglig i samband med granskningsskedet.

I stort så beaktas naturmiljön bra, genom att områden med naturvärden sparas och det har planerats gröna släpp mellan bebyggelsegrupper som skapar passager för djur- och växtlivet, vilket är positivt.

Vad avser naturvärden i vattnet är det bra om handlingarna kan tillföras med ett resonemang kring hur de grunda strandmiljöerna på området östra sida kan skyddas mot motorbåtstrafik för att undvika så kallad propellemuddring och därmed skydda värdefulla vattenmiljöer.

Artskydd

Fladdermöss

Då det har upptäckts en hel del aktivitet från fladdermöss så uppmanar Länsstyrelsen till generell naturhänsyn, som på så sett och indirekt tar hänsyn till fladdermössen.

På ön behöver det finnas allmänna upplysningar om att fladdermöss inte får dödas, skadas eller störas. Samt att deras viloplatser och fortplantningsområden inte får skadas eller

förstöras. Därför är det även viktigt att noggrannare undersökningar gör innan eventuella renoveringar eller rivningar av bunkrar, bergrum etc görs.

Hålträd och andra potentiella viloplatsers och födosöksmiljöer som exempelvis sumpskogen behöver bevaras. Vidare behöver det säkerställas att dessa miljöer inte störs av belysning och/eller ljusföroreningar samt att ljusföroreningar behöver motverkas.

Länsstyrelsen bedömer att omfattningen av genomförd fladdermusinventering är rimlig, men saknar i MKB en tydligare motivering till slutsatsen att fladdermössen inte påverkas av föreslagen exploatering.

Fåglar

En fågelinventering har genomförts på Bergön. Länsstyrelsen noterat att den har genomförts något tidigt på säsongen för att täcka in alla de arter som rimligen skulle kunna uppträda på ön. Vidare noteras att fågelinventeringen enbart fokuserat på Bergön och inte zoomat ut och inkluderat omkringliggande land- och vattenområden som skulle kunna tänkas påverkas indirekt av ökad båttrafik och högre mänsklig närvaro. Länsstyrelsen bedömer dock att detta inte bedöms påverka den slutliga bedömningen.

I det närliggande Natura 2000 området är stora områden redan utpekade som fågelskyddsområden. Det blir därför viktigt att den som förvaltar anläggningen jobbar med information om att det i nära anslutning finns områden som inte får besökas under delar av året. Detta för att minska risken för störning från rörligt friluftsliv som utgår från eller har Bergön som bas.

Kulturmiljövärden

Den tidigare militäranläggningen har militärhistoriska och kulturhistoriska värden. Det är viktigt att läsbarheten av dessa bebyggelsestrukturer bibehålls. Länsstyrelsen anser att det bör övervägas att införa planbestämmelser om varsamhet inför eventuell förändring av den militära bebyggelse som bidrar och tillgängliggör området militärhistoriska värden.

Gestaltning

Länsstyrelsen ser positivt på att det finns egenskapsbestämmelse vad gäller material och kulör för tillkommande bebyggelse. Kommunen bör även överväga användningen av fler kulörer inom jordfärgsskalan än de fyra som anges i planbeskrivningen.

Teknisk försörjning

För att tydliggöra framtida planering är det inför granskning viktigt att precisera vilka tekniska ytor som ska tjäna vilket ändamål, så att det blir tydligt att samtliga ändamål får det utrymme som krävs och att de inte ger negativ påverkan på andra intressen. Länsstyrelsen vill även påminna att valda tekniska lösningar kan påverka riksintressena för naturvård och friluftsliv samt möjligheten att nå MKN vatten.

Dagvatten

Trots att föreslagen bebyggelse är i begränsad omfattning behöver områdets dagvattenhanteringen beskrivas. En skärgårdsö kan vara i större behov av att dagvattnet inte lämnar området på grund av ökad risk för torka samt att en negativ påverkan på naturmiljön kan uppstå om regnvatten leds på fel sätt.

Inför granskning av detaljplanen behöver området omhändertagande av dagvatten tydliggöras, vilket innebär att rinnvägar och infiltreringsmöjligheter (markens beskaffenheter) behöver redovisas samt hur man ska ta hand om takvatten. Finns behovet ska detta även införas som planbestämmelse på kartan. Länsstyrelsen noterat att det i planbeskrivningen står att ytor för dagvattenhantering har preciserats i plankartan men kartan saknar egentlig sådan precisering.

Dricksvatten

I kommande planering är det mycket viktigt att säkerställa försörjningen av dricksvatten. Handlingarna behöver tydliggöra var vattenanläggningens intag och utlopp ska placeras med beaktande av störnings- och skaderisker.

Avlopp

Inför planens granskningsskede avses en förprojektering av VA genomföras. Länsstyrelsen anser att det i den fortsatta processen är viktigt att beskriva förutsättningar för att hantera kemikalier /avfall från VA-lösningar och eventuella risker med valda processer och/ eller lösningar.

I dagsläget är det oklart vad som menas med bioreningsverk, vilka processprodukter /restprodukter /slam som uppstår och hur detta kan tas omhand och ur transportbehov kan tillgodoses. Frågan kan med fördel förtydligas.

Avfall

Val av avfallslösning sker i samråd med kommunen längre fram i planeringsprocessen. Länsstyrelsen vill betona att även risker med olika typer av avfallshantering lämpligen behöver ingå och bemötas i det fortsatta utredningsarbetet och vara klart till granskningen.

Länsstyrelsens synpunkter enligt annan lagstiftning

Här redovisas Länsstyrelsens synpunkter i frågor som har betydelse för planens genomförbarhet.

11 kap. miljöbalken (1998:808), Vattenverksamhet

Länsstyrelsen bedömer lika kommunen att samtliga bryggor som föreslås omfattas av vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Föreslagna byggområden på öns västra sida, inklusive gångbrygga, kommer att kräva tillstånd och de föreslagna badbryggorna på östra bedöms kunna hanteras genom en anmälan om vattenverksamhet.

Inför tillståndsansökan och anmälan behöver det, likt tidigare synpunkter rörande strandskydd, finnas tydligare resonemang kring behovet av antalet båtplatser, behovet av bastu och badbryggor samt val av lokalisering och eventuell påverkan på kända naturvärden i vattnet. Samt eventuella åtgärder för att minska påverkan på känsliga naturvärden.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Kommunen bedömer att ett genomförande av detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning.

En strategisk miljöbedömning har gjorts och samråd har skett med Länsstyrelsen om miljökonsekvensbeskrivningens avgränsning och omfattning. För mer information se Länsstyrelsens ärende 402-9165-2024.

Länsstyrelsen bedömer att miljöbedömningen har genomförts på ett bra sätt och att miljökonsekvensbeskrivningen innehåller relevant ämnesområden som Länsstyrelsen har efterfrågat i tidigare skeden.

Så som framgår ovan kan dock MKB:n behöva kompletteras med ytterligare resonemang och motiveringar gällande påverkan på vattenområden som tas i anspråk för bryggor, dagvattenhantering och dess påverkan på MKN samt visuell påverkan på skärgårdslandskapet.

Kommentar:

Länsstyrelsen lämnade ett flertal synpunkter under planeringsbeskedet 2021. Detaljplanen reviderades till samrådet för att tillgodose länsstyrelsens synpunkter.

Riksintressen kap. 3 och 4 MB:

I enighet med Länsstyrelsens yttrande har planhandlingarna kompletterats med ytterligare siktlinjestudier, det vill säga visualiseringar från farleden nordost samt farleden väster om Bergön. Vidare har plankartan kompletterats med bestämmelse om kulör för tak för att säkerställa att taken inte bidrar till en negativ visuell effekt.

Strandskydd:

Efter samrådet har behovet av föreslagna båtbyggor setts över, vilket har resulterat i att området för byggor på öns västra sida har minskats ned. Likaså har byggorna för bad på den östra sida minskats i storlek, motivet till badbyggornas placering har även utvecklats i planbeskrivningen. Placering av föreslagen bastu har även förtydligats. Till följd av att byggområdet minskar har kvartersmarken justerats något för att möjliggöra mer förvaring av småbåtar på land för uthyrning.

Vidare tas vattenområdet som inte planläggs för byggor bort. Gränsen för planområdet har därmed flyttats och följer nu strandlinjen och föreslagna områden för byggor.

Miljökvalitetsnormer:

Planhandlingarna har förtydligats med en bedömning av planens påverkan på miljökvalitetsnormerna för vatten. Vidare har en förprojektering för VA-lösningar gjorts, planhandlingarna har kompletterats utifrån denna.

Hälsa och säkerhet samt ris för olyckor, översvämning eller erosion:

Planhandlingarna har kompletterats med fördjupade utredningar kring miljöinventering, markföroreningar, vatten- och avloppslösningar samt val av avfallshantering.

Länsstyrelsens synpunkter - råd enligt 2 kap. PBL

Naturmiljö:

Inför granskningsskedet har ett utkast på förvaltningsplan för naturmarken tagits fram.

Planhandlingarna har kompletterats med ett resonemang kring hur de grunda strandmiljöerna på områdets östra sida kan skyddas mot motorbåtstrafik för att undvika propellermuddring.

Artskydd:

MKB:n har förtydligats med en tydligare motivering till slutsatsen att fladdermössen inte påverkas av föreslagen exploatering.

Fågelinventeringen skedde under två fältbesök, 17 april och 12 maj 2024. Vid tidpunkten för det andra besöket bedöms de allra flesta av de arter av naturvårdsintresse som kommer sent på säsongen anlant. Arter som kommer senare på säsongen bedöms inte var sannolika häckarter då rätt förutsättningar saknas på Bergön. Inventeringen avgränsades till att omfatta endast Bergön då de mest värdefulla fågelskären skyddas som fågelskyddsområden och där kunskapen om fågellivet på dessa skär bedöms tillräckligt för att kunna göra en bedömning av påverkan från exploateringen av Bergön.

Kulturmiljövärden:

Den militära bebyggelsen inom området har inte sådana kulturhistoriska värden kvar som anses nödvändiga att skydda i plan. Bedömningen har därmed gjorts att några varsamhetsbestämmelser inte är nödvändiga.

Gestaltning:

I enighet med Länsstyrelsens yttrande har ytterligare kulörer förts in i planhandlingarna för tillkommande bebyggelse.

Teknisk försörjning:

Planbeskrivning och MKB har kompletterats med information avseende VA-lösning och dagvattenhantering inom planområdet. Plankartan har anpassats efter egenomförd förprojektering för att säkerställa lämplig placering av ledningar och E-områden. Vidare har även förutsättningarna för hantering av kemikalier/avfall från föreslagna VA-lösningar och eventuella risker med valda processer beskrivits.

Gällande dricksvattenförsörjningen har planhandlingarna förtydligats avseende var vattenanläggningens intag och utlopp ska placeras med hänsyn till störnings- och skredrisker.

Planhandlingarna har även kompletterats med hur avfallshanteringen ska hanteras och att en byggnad avsedd för sophantering kan anläggas i anslutning till den befintliga kajen. Den flytande miljöstationen har tagits bort ur planen eftersom kommunen inte såg det som ett rimligt alternativ i nuläget.

Undersökning om betydande miljöpåverkan:

MKB:n har kompletterats med ytterligare resonemang och motivering gällande påverkan på vattenområden som tas i anspråk för bryggor, dagvattenhantering och dess påverkan på MKN samt visuell påverkan på skärgårdslandskapet.

Region Östergötland

Region Östergötland ser positivt på kommunens planförslag som skulle kunna möjliggöra att Bergön blir en knutpunkt för friluftsliv, rekreation och turism i Sankt Annas skärgård. Det finns ett behov av fler lättillgängliga besöksmål i skärgården samt ett bredare utbud av bostäder och andra övernattningsmöjligheter. Bergön är lokaliserad i ytterskärgården mellan Arkösund i norr och den tilltänkta nationalparken i söder vilket gör att ön har stor potential att bli en naturlig samlingspunkt för naturturismen. Regionen bedömer att planförslaget bidrar till att stärka Arkösund som en viktig nod för skärgården och kan även ha positiv påverkan på länet som helhet.

Av planhandlingarna framgår att Bergön ianspråktoes under kalla kriget och modifierades för att passa totalförsvarets intressen, därav har inte platsen särskilt höga naturvärden idag. Att styra besökare till Bergön för att freda omgivande, mer känsliga, naturmiljöer från slitage upplevs därför som en rimlig avvägning. Genom att en stor del av ön fortsatt bevaras som natur tryggas friluftslivets intressen långsiktigt och områdets naturvärden har potential att stärkas över tid. Platsen som sådan bär dessutom på en intressant militärhistoria som genom planförslaget kan tillgängliggöras för fler samtidigt som en vidareutveckling av den forna försvarsanläggningen också är ett sätt att tillvarata de investeringar som en gång gjorts här. Det kan även vara till fördel att ön inte är bebodd sedan tidigare eftersom det kan minimera konfliktytor och störningsmoment som dylika etableringar annars kan skapa på redan befolkade platser. Regionen vill understryka vikten av att tillkommande bebyggelse gestaltas med finesse och stor vördnad för platsens förutsättningar så att omgivande landskapsbild inte påverkas negativt.

Ett medskick är att regionen inte arbetar aktivt med en gemensam marknadsföring av skärgården just nu och därför upplevs inte hänvisningarna till arbetsdokumenten på sidorna 54--55 i planbeskrivningen som relevanta i sammanhanget ("Slutrapport Destinationsorganisering Ostkusten" och "Ark East 2020").

Kommentar:

Kommunen tackar för synpunkterna och delar uppfattningen att det är positivt att ön är obebodd för att undvika störningar och konfliktytor samt att gestaltningen av bebyggelsen är av stor vikt. De angivna dokumenten ovan har tagits bort från planbeskrivningen.

Norrköpings kommun

Inledning

Norrköpings kommun ser positivt på skärgårdsutveckling, och vill med grund i det göra vissa medskick till den fortsatta processen, främst sett till

Bergöns lokalisering nära Arkösund. I den nya översiktsplanen för Norrköpings kommun främjas en hållbar utveckling av skärgården. Natur och kulturvärden samt viktiga besöksmål i skärgården ska värnas. Arkösund ska även fortsatt stärkas som ett av kommunens viktigaste besöksmål, boendemiljö och transportnod längs kusten.

Utveckling av Bergön

Norrköpings kommun följer intresserat utvecklingen av Aspöja 1:18 (Bergön) och är även fortsättningsvis gärna en del av den fortsatta dialogen. Norrköpings kommun uppmärksammar möjligheten för att utveckling av Bergön och Arkösund kan samspela. Genom att etablera fler besöksnoder i skärgården, främjas tillgången till det rörliga friluftslivet och unika natur och kulturmiljöer. Det finns även historiska aspekter som är av intresse för utveckling på Bergön. Sammanfattat, finns det gott underlag för fortsatt skärgårdsutveckling med utgångspunkt i både Arkösund och Aspöja I: 18 (Bergön).

Norrköpings kommun anser det av stor vikt att ta hänsyn till skärgårdens unika natur- och kulturvärden vid en utveckling av Aspöja I: 18 (Bergön), och ser positivt på att dessa värden lyfts i detaljplanen.

Norrköpings kommun vill även uppmärksamma om att Skärgårdsprogrammet, som håller på att tas fram i samarbete mellan Region Östergötland och Region Kalmar Län, kan utgöra ett bra kunskapsunderlag för den fortsatta processen.

Kommentar:

Norrköpings kommun inkom med ett yttrande under planeringsbeskedet. Detaljplanen reviderades till samrådet för att tillgodose synpunkterna.

Kommunen tackar för synpunkterna och fortsätter gärna dialogen om Bergöns utveckling med Norrköpings kommun.

Lantmäteriet

För plangenomförandet viktiga frågor där planen behöver förbättras

Fastighetsrättsliga frågor

Av planhandlingarna bör det framgå och redogöras för hur ett fastighetsrättsligt genomförande av planförslaget är tänkt att ske. Till exempel vilka olika fastighetsbildningsåtgärder som kan bli aktuella, eller nödvändiga, för att genomföra planen. Det är viktigt att planens grundläggande förutsättningar för ett genomförande och eventuella konsekvenser beskrivs på ett tydligt sätt, så att berörda kan förstå innebörden av planen. Lantmäteriet föreslår att det exempelvis bör beskrivas vilka olika fastighetsbildningsåtgärder som kan komma att ske och hur fastighetsindelningen är tänkt att se ut, gärna redovisade på separata kartor.

Av planbeskrivningen framgår till exempel att avstyckning av kvartersmark kan komma att ske, är det meningen att all kvartersmark ska avstyckas? Lantmäteriet noterar samtidigt att flera av områdena, till exempel kvartersmark med användningsbestämmelserna ”tillfällig vistelse” och ”övernattningsstuga”, är väldigt små. Lantmäteriet vill här upplysa om att det inte är självklart att områdena kan avstyckas, till exempel med hänsyn till dess storlek.

Av planhandlingarna noteras även att det föreslås att gemensamhetsanläggningar kan komma att bildas för gemensamma anläggningar, till exempel grönområden och gångstigar. Det kan med fördel förtydligas vilka anläggningar som gemensamhetsanläggningar avses inrättas för, hur de är tänkt att utformas och vilka som kan anses ha ett behov av att delta i gemensamhetsanläggningarna. Lantmäteriet vill samtidigt framföra att stora områden tycks vara avsatta som allmän plats, NATUR - dels på huvudön och dels inom de mindre omkringliggande öarna inom planområdet. Omfattningen av allmän plats uppfattas av Lantmäteriet som något överdimensionerad, gentemot vad som skulle kunna uppfattas som funktionell skötselyta för kvartersmarkens behov av allmänna platser. Det kan även funderas över om det kan anses vara av väsentlig betydelse för till exempel en fastighet för centrumändamål att delta i en eventuell gemensamhetsanläggning för grönområde.

Delar av planen som bör förbättras

Grundkarta

- Teckenförklaring till grundkartan saknas.
- Angivelse om koordinatsystem i plan respektive höjd saknas.
- Angivelse om aktualitetsdatum för fastighetsredovisningen respektive för övriga detaljer i grundkartan saknas.

Delar av planen som skulle kunna förbättras

Övriga frågor

- Planbestämmelsen ”b2” är utskriven två gånger i plankartan.
- Lantmäteriet ställer sig något fundersam till att kombinera användningsbestämmelserna ”B” (Bostäder) och ”O” (Tillfällig vistelse), sett ur ett fastighetsbildningsperspektiv. Detta möter dock troligtvis inte hinder vid eventuell framtida fastighetsbildning, även om det inte framstår som helt självklart för vilket

ändamål eventuell fastighetsbildning skulle ske, då bestämmelserna – enligt Lantmäteriets uppfattning – stadgar ändamål av olika karaktär.

Upplysningar

Lantmäteriet vill upplysa om att man inte närmare har utrett gränsers noggrannhet eller eventuella samfälligheter och rättigheter inom området. Om det inte är gjort rekommenderar Lantmäteriet att frågorna ses över.

Kommentar:

Kommunen tackar för synpunkterna.

Fastighetsrättsliga frågor:

Detaljplanen avser inte reglera fastighetsindelningen inom planområdet, detta för att skapa en flexibilitet i planen som kan möta olika behov som kan uppstå. Avsnittet om fastighetsbildning i planbeskrivningen har kompletterats berörande eventuell fastighetsbildning.

Vidare är det inte tänkt att områdena för övernattningsstugor ska avstyckas som enskilda tomter.

Efter samrådet har planområdet minskats ner och kringliggande öar och skär samt vattenområden som inte avses för bryggor har utgått ut planen. Syftet att inkludera all naturmark på Bergön i planområdet är att säkerställa att användningen fortsätter vara just natur. För att uppnå de övergripande syftena med detaljplanen att bevara naturvärden och gynna friluftslivet behöver vissa löpande åtgärder med mera genomföras inom naturmarken varför en gemensamhetsanläggning är ett lämpligt sätt att hantera det.

Delar av planen som bör förbättras:

Plankartan har justerats i enighet med Lantmäteriets synpunkter.

Delar av planen som skulle kunna förbättras:

Planbestämmelsen ”b2” har justerats i enighet med Lantmäteriets synpunkter.

Utifrån syftet med detaljplanen, att möjliggöra både områden för bostäder och tillfällig vistelse, samt att det ska finnas en flexibilitet i utvecklingen av ön behålls områden med användningsbestämmelserna O och B på samma ytor.

Upplysningar:

Samfälligheter och rättigheter inom planområdet är utredda.

Naturskyddsföreningen Norrköping

Sammanfattning

Naturskyddsföreningen i Norrköping motsätter sig en turistetablering på Bergön eftersom ön ingår i Riksintresse för friluftsliv, kustområden och skärgården enligt Miljöbalken. Området ingår också i ett värdeområde för havsplaneringen, och inom Helsingforskonventionen ingår Bergön i Sankt Anna-Missjö Marine Protected Area för att värna den biologiska mångfalden. Vi anser att projektets påverkan på ön och omgivningarna blir för stora. Miljökonsekvenserna är inte tillräckligt utredda och vi tillstyrker inte skälen till strandskyddsdispens.

Naturskyddsföreningens synpunkter

Vi avråder från exploatering av Bergön eftersom:

1. Bergön ligger i de orörda områden i Sankt Annas skärgård som behöver värnas så att de förblir orörda, till gagn för naturen och människor som vistas där. Vi anser att riksintressena för friluftsliv, kustområden och skärgården enligt Miljöbalken har stor tyngd för detta område. Länsstyrelsen har pekat ut området som ett värdeområde för havsplaneringen och inom Helsingforskonventionen ingår Bergön i Sankt Anna-Missjö Marine Protected Area för att värna den biologiska mångfalden. Östgötaskärgårdarna har dragningskraft för besöksnäringen eftersom den är relativt orörd. Exploatering kommer att påverka de värden som gör skärgården attraktiv. Öarna väster och söder om Bergön, som används flitigt av friluftslivet från både när och fjärran, kommer att påverkas.
2. Risk finns att fågelskyddsområdet sydost om Bergön kommer att påverkas av den ökade närvaron av besökare.
3. Etablering av bostäder och besöksnäring på Bergön innebär att båttrafiken till ön ökar. Konsekvenserna av det är inte beskrivna i miljökonsekvensbeskrivningen. Redan idag är småbåtstrafiken påtaglig mellan Arkösund och de ca 90 husen på Aspöja-öarna. Trafiken passerar Kopparholmarnas naturreservat bland annat. Ytterligare 40-50 båtplatser på Bergön kommer att påverka miljön vid Kopparholmarna och Aspöjas norra skärgård påtagligt. Dessutom behöver ett stort antal båtplatser på fastlandet också. Idag är exploateringen av grundområden utefter kusten och motorbåtsåkande över grunda vatten ett hot mot livet i Östersjön. Viktiga lek och uppväxtområden för rovfisk förstörs bland annat, vilket förvärrar effekterna av övergödningen.
4. Vattenskoteråkning i området kommer att öka eftersom en besöksnod kommer att dra till sig vattenskotrar. Det påstås i handlingarna att framfart av vattenskotrar kring Bergön är förbjuden enligt lagstiftning. Det stämmer att en vattenskoterförordning finns, men på Naturvårdsverkets hemsida anges ”Genom en dom från EU-domstolen har den svenska vattenskoterförordningens giltighet ifrågasatts. Resultatet av detta är att det i dagsläget inte bedrivs någon tillsyn utifrån reglerna i vattenskoterförordningen.” Det vet alla som vistas på sjön att vattenskoteråkande sker så gott som överallt, speciellt där det finns gästhamnar och

liknande. Därför kan vi anta att vattenskoteråkandet kommer att öka i vattnen kring Bergön om den kommer att exploateras enligt planerna. Det är anmärkningsvärt att planbeskrivningen innehåller felaktig uppgift om vattenskoteråkande. Läsarna av planbeskrivningen vilseleds.

5. Besöksnäringen i Östgötaskärgårdarna har utgångspunkter från Arkösund, Tyrislöt och Gryt. Att bygga upp en ny storslagen turistnod med boende på Bergön, som hör till ytterskärgården, är orealistiskt. Promenaderna och löprundorna på ön blir inte långa. Ytor för spel och lek är inte inplanerade.
6. Hamnanläggningen som är inritad på illustrationskartan är troligtvis inte tillräckligt skyddande för de tuffa vindar och vågor som uppträder på platsen. Vågor och vindar från Aspöjafjärden besvärar Bergöns västsida. Vågorna studsar mot bergssidorna på Bergön. En vågbrytarkonstruktion som mer omsluter båtplatserna behöver troligtvis byggas. Jämför med till exempel med den utbyggda hamnen i Fyrudden. En fullgod hamn kommer att fördyra projektet och innebära miljökonsekvenser som inte är beskrivna i planhandlingarna.
7. Om denna plan skulle vinna laga kraft kan vi anta att endast de attraktiva delarna realiseras, det vill säga bostadsbebyggelsen. Ny bostadsbebyggelse på den helt strandskyddade ön strider mot översiktsplanens skrivning om att obebyggda öar i skärgården inte ska bebyggas. Bergö-planen betyder att skärgården privatiseras ytterligare.
8. Efterlevnaden av bestämmelsen O (tillfällig vistelse) är svår att kontrollera. I praktiken kan antas att husen som är markerade med O blir permanent bosatta, vilket innebär att husen privatiseras mer än vad som är tänkt enligt planen.
9. Ön blir privatiserad. Enligt detaljplaneförslaget ska marken runt husen lämnas som naturmark. Staket får endast byggas runt maximalt 10 kvm stora uteplatser vid husen. Planförfattarna menar att detta innebär att allmänheten kan röra sig nära husen. Men påståendet stämmer inte med allemansrätten, som säger att man inte får störa boende. I öppen mark ska man inte gå närmare än 50 – 100 meter till bostadshus. Därför brukar tomtplatsavgränsningar göras när nya hus planeras och bestämmelser läggs in om att staket ska byggas, så att allmänheten kan gå fram till staketen. Dessutom kan det ifrågasättas om husägarna nöjer sig med naturmark runt husen. Man kan anta att de vill anlägga gräsmatta, planteringar och odlingar. Förrådsbyggnader behövs också. De är inte illustrerade i handlingarna. Genomförandetiden för detaljplanen föreslås bli 5 år. Därefter kan ny detaljplan läggas, som tillåter större privata ytor utanför husen.
10. Miljökonsekvenser av vatten- och avloppsanläggningar är inte beskrivna i handlingarna. Hur mycket energi och resurser kommer att förbrukas för att tillverka renvatten? Hur mycket reningskemikalier och slam kommer att transporteras från och till ön för avloppsreningen? Hur mycket utsläpp av näringsämnen kommer att ske från avloppsanläggningarna?

11. Hela projektet har tagits fram från idéer som inte är förankrade i verkligheten. Förutsättningarna för projektet är inte utredda innan projektet har arbetats fram.
12. Konsekvenser för fisket kring Bergön är inte behandlad. Fiskerättshavarna har inte kontaktats.
13. Belysningens påverkan på djurlivet och friluftslivet på grannöarna kommer att påverkas.
14. Restaurangen på Bergöns västsida kan ge ljudstörningar över en stor yta. Restaurangen vetter mot Aspöjafjärden och ljud transporteras lätt över vatten.
15. Att starta en ny turistnod på Bergön innebär att transportererna på vägen till Arkösund ökar. Parkeringsbehovet i Arkösund ökar också.
16. Vi anser att alla anförda skäl till strandskyddsdispens inte gäller. Endast de två bostadsbarackerna kan ge skäl till "redan ianspråkstaget". Övriga befintliga hus och anordningar har uppförts utan lov och strandskyddsdispens. Försvarets anläggningsarbeten och vägar kan inte anses vara "redan ianspråkstaget" eftersom de är gömda i naturen och växtlighet med mera etablerar sig på ytorna. Vi anser att dispensskälet "Angeläget allmänt intresse" inte kan tillämpas för en omfattande turistsatsning på ön. Riksintressen och andra skyddsskäl överväger. Ökat tillgänglighet till Östgötaskärgården för allmänheten kan lösas på andra sätt än att exploatera Bergön.
17. Vi noterar dessutom följande brister i handlingarna:
 - Uteplatser utanför restaurang och besökscentrum är inte reglerade.
 - Bryggornas totala yta är inte reglerade.
 - Glampingplattformarna och tälten på dem är inte yt- och höjdregrerade.
 - Övernattningsstugornas yta är inte reglerade på plankartan.
 - Maximal yta för vissa av husen för centrumverksamhet är inte reglerade på plankartan.
 - Total yta för plattformar, terrasser och liknande är inte reglerade.

Kommentar:

Kommunen tackar för synpunkterna.

Naturskyddsföreningen Norrköping inkom med ett yttrande under planeringsbeskedet. Detaljplanen reviderades delvis till samrådet för att tillgodose flera av synpunkterna.

Genom planläggningen har hänsyn tagits till riksintressena på platsen. Bedömningen gjorts att planen inte innebär en risk för påtaglig skada på natur- eller kulturvärden inom riksintresseområdet. Planen bedöms stödja riksintresset eftersom föreslagna förändringar på Bergön bidrar till att göra skärgårdsområdets natur- och kulturvärden mera tillgängliga för turism och rörligt friluftsliv.

Avseende riksintresset för rörligt friluftsliv har bedömningen gjorts att planen stödjer och stärker riksintresset då föreslagna förändringar på Bergön bidrar till att göra skärgårdsområdets natur- och kulturvärden mera tillgängliga för turism och rörligt friluftsliv.

Se även genomförd MKB för de avvägningar som har gjorts.

Ökat antal båt- och kanotrörelser i området runt Bergön bedöms inte bli så omfattande att störningsriskerna ökar av betydelse. Passager av båttrafik direkt utanför fågelskyddsområdena vid Tyxholmarna bedöms inte öka nämnvärt.

Se genomförd MKB för de avvägningar som har gjorts avseende påverkan på fågelskyddsområdet.

Naturresevat Kopparholmarna bedöms ligga så pass långt utanför planområdet att det inte påverkas av planförslaget. Gällande en ökad båttrafik görs bedömningen i genomförd MKB att ett ökat besöksstryck med mer båttrafik och bryggor för tilläggning kan ge en ökad risk för förorening från motortrafik och risk för bränslespill. Riskerna bedöms dock som små.

Det framgår även av MKBn att ökad trafik med motorbåtar och segelbåtar generellt kan innebära störning på fågellivet eller störning på bottenmiljöer genom ankring eller grumling på ställen där vattnet är grunt. Men då den huvudsakliga ökningen av båttrafiken som en utveckling av Bergön medför bedöms ske till och från Bergön från Arkösund eller via farleder från Aspöja/Tyrislöt direkt till kaj och bryggor på öns västra sida görs bedömningen att störningsrisken från båttrafiken bedöms vara liten.

Enligt vattenskoterförordningen är det i Sverige endast tillåtet att köra vattenskoter i allmänna farleder samt inom områden där länsstyrelsen har beslutat om undantag från det generella förbudet. Länsstyrelsen i Östergötland har inte beslutat om undantag för området runt Bergön. Att människor kör med vattenskoter inom område med förbud är inget som detaljplanen har rådighet över.

Stora delar av ön bevaras som naturområde, tillräckligt med ytor för närrekreation bedöms finnas.

Den exakta utformningen av föreslagen vågbrytare är inget som går att reglera i detaljplanen. I detaljplanen säkerställs endast att möjlighet finns att uppföra vågbrytare.

Att uppföra själva anläggningen provas istället genom att en anmälan om vattenverksamhet görs till länsstyrelsen. Anmälan om vattenverksamhet för de åtgärder som är avgörande för genomförandet av detaljplanen sker parallellt med detaljplanarbetet.

Bergön har under en längre tid varit exploaterad för militärt syfte och består idag av rester från öns militära verksamhet. Ny föreslagen bebyggelse är huvudsakligen placerad inom de tidigare påverkade ytorna från den militära verksamheten för att minimera påverkan på naturmiljövärden och för att kunna återbruka och nyttja de befintliga anläggningarna. Att möjliggöra för bostäder är även en förutsättning för att kunna bedriva de planerade verksamheterna ön och även möjliggöra detta året runt. Bedömningen har gjorts att planförslaget är förenligt med gällande översiktsplan.

Permanentbostäder tillåts endast inom de ytor som är planlagda med bestämmelsen B (Bostäder). För de ytor som endast planlaggs med användningen O (Tillfällig vistelse) kommer permanentbostäder inte vara möjligt att uppföra. Att detaljplanen följs är upp till kommunen att säkerställa.

Generellt gäller att man ska ta hänsyn till hemfridszonen runt ett hus. Det är samtidigt mycket svårt att ange ett generellt mått på hur stor hemfridszonen är runt ett bostads- eller fritidshus, eftersom förutsättningarna varierar från fall till fall. Det är alltså upp till den som rör sig i naturen att hålla ett respektfullt avstånd till husen.

Inom de byggrätter som har planlagts med bestämmelsen n1- Tomtmark runt byggnad ska lämnas som natur och får inte vidare exploateras, undantaget trappor, räcken och terrass. Staket eller annan markering av tomtgräns får inte uppföras är avsikten att naturen runt byggnaderna ska bevaras i så stor utsträckning som möjligt. Detta för att bebyggelsen ska anpassas efter och göra så liten inverkan i naturen som möjligt. Att tillåta tydliga avgränsningar av tomter hade därmed inte bidragit till syftet med planen. Föreslagen utformning avser snarare att verka för att minska barriärerna i landskapet som en exploatering annars kan ge upphov till och istället främja allemansrätten och möjligheten att röra sig fritt på platsen.

Vad som tillåts uppföras inom tomtmarken provas i bygglovsskedet.

Planbeskrivningen och MKB har kompletterats med tydligare beskrivning avseende VA-lösningar.

Genom planprocessen provas platsens lämplighet för tänkt användning.

I MKBn har bedömningen gjorts att riksintressen för yrkesfisket som finns i planområdets omgivningar inte bedöms påverkas i sådan omfattning att risk för påtaglig skada på riksintressena föreligger.

I genomförd MKB framgår det att funna arter inte bedöms påverkas negativt av planförslaget. Den utomhusbelysning som kommer finnas på ön är troligtvis sparsam vilket är gynnsamt för fladdermusfaunan. Belysning utomhus föreslås även användas sparsamt och där belysning

krävs ska den i möjligaste mån vara riktad mot marken. Bedömningen görs därmed att planen inte kommer påverka djur- och friluftslivet på grannöarna negativt.

En restaurang är inte en verksamhet som antas innebära en betydande olägenhet avseende buller.

För de som åker med egen bil till Arkösund finns det gott om parkeringsplatser i Arkösund. Enligt Norrköpings kommun finns även planer för ytterligare utbyggnad för parkeringsplatser i Arkösund om behov av det uppstår i framtiden.

Gällande strandskyddet har särskilda skäl redovisats i planbeskrivningen. Kommunen delar inte uppfattningen att dispensskälen är otillräckliga. Redan ianspråktagen mark är den i anslutning till hamnen/kajen där det finns ett antal befintliga och lovligt uppförda byggnader för fritidshusändamål/uthyrning med tillhörande hemfridszon. Området är redan ianspråktaget och saknar betydelse för strandskyddets syften. Detta gäller även kajen och den norra bryggan på den västra sidan.

Detaljplanen anses utgöra ett angeläget allmänt intresse då det bedöms vara av stor betydelse för skärgårdens långsiktiga utveckling att en etablering på Bergön kan komma till stånd. Bergöns läge i skärgården ger en stor potential att synlig- och tillgängliggöra de allmänna intressen som finns i Sankt Anna skärgård i form av höga natur-, kultur- och rekreativa värden och även militärhistoriska intressen. Samtidigt kan också arbetstillfällen skapas och lokala näringar kan stimuleras. Förutsättningarna ökar för en levande skärgård vilket eftersträvas i lokal, regional och nationell planering. Vidare har samtliga riksintressen prövats i samband med planläggningen. I och med planen ges riksintresset för det rörliga friluftslivet till viss del företräde för riksintresset för naturvärden. Placering och utformning av planerad bebyggelse har samtidigt tagit stor hänsyn till platsens terräng och naturvärden för en så liten påverkan som möjligt samtidigt som en utveckling av platsen möjliggörs.

Beroende på hur uteplatser i anslutning till verksamheter utformas kan de inrymmas inom bestämmelserna för tillåten byggnadsarea. Ytterligare reglering av uteplatser för verksamheter har inte bedömts nödvändigt för genomförandet av planen.

Storleken på bryggorna är inget som går att reglera i detaljplan. Uppförande av bryggor prövas i ansökan om vattenverksamhet.

Ytorna för glampingplattformarna begränsas av den föreslagna byggrättens storlek. Då ytorna endas avses uppföras med glampingtält anses det inte nödvändigt att reglera höjden på tälten.

Ytorna för övernattningsstugor begränsas av den föreslagna byggrättens storlek.

Maximal yta för husen regleras med bestämmelse om största tillåtna byggnadsarea inom användningsområdet.

Inom de olika byggrätterna regleras detta på olika vis. Antingen begränsas möjlig exploatering av själva byggrättens storlek. Terrasser och plattformar räknas även som en del av vad som benämns som "byggnadsarea" och regleras därmed genom bestämmelser som begränsar möjlig byggnadsarea.

Arkösunds intresseförening

Arkösunds intresseförening (AIF) är en politiskt och religiöst obunden ideell förening med syfte att samla lokala krafter till en pådrivande kraft för bygdens bevarande och utveckling. Vi är idag ca 700 medlemmar och ca 40 lokala företag.

AIF lämnade synpunkter i ärendet, se bifogat underlag, 2020-10-10. Vår uppfattning har inte förändrats sedan dess, tvärtom. Behovet av att utveckla skärgården för boende, turister och inte minst företagare är fortfarande stort. Aktuellt projekt är helt klart i den riktningen och under förutsättning att naturintressen och övriga intressenters behov tillfredsställs tillstyrker AIF planerna för Bergön utifrån tidigare inlämnade synpunkter.

Kommentar:

Arkösunds intresseförening inkom med ett yttrande under planeringsbeskedet. Detalplanen reviderades delvis till samrådet för att tillgodose flera av synpunkterna.

Kommunen tackar för synpunkterna och delar synpunkterna om skärgårdsutvecklingen.

Do the North

Vi ser förslaget om Bergön som en fantastisk möjlighet att skapa en ny nod för turism i Sankt Annas skärgård. Bergöns läge och förutsättningar med tillgång till vatten och el, kombinerat med den historiska kontexten och en relativt orörd miljö, gör det till en idealisk plats för en hållbar utveckling. Detta initiativ skulle:

- Bidra till en jämnare fördelning av besökare i skärgården och minska belastningen på mer frekventerade områden, såsom Missjö-arkipelagen.
- Skapa bättre förutsättningar för fler målgrupper att ta sig ut i skärgården, inklusive familjer med små barn, äldre och personer med funktionsnedsättningar, vilka idag möter stora utmaningar i att nå ytterskärgården.
- Förlänga turistsäsongen och därmed skapa fler möjligheter för lokala företagare, samt bidra till ökade inkomster och arbetstillfällen i området.
- Vi anser att en utveckling av Bergön kan ske på ett sätt som bevarar området naturvärden och samtidigt öppnar upp för fler att uppleva skärgårdens unika skönhet. Det finns flera framgångsrika exempel i Sverige på hur liknande projekt har möjliggjort ökad tillgänglighet utan att kompromissa med naturens integritet.

Avslutningsvis vill vi understryka vikten av att inkludera lokala företagare och aktörer i den fortsatta utvecklingen av Bergön. Genom att arbeta tillsammans kan vi säkerställa att initiativet inte bara gynnar turismen, utan även stärker den lokala gemenskapen och långsiktiga hållbarheten i Sankt Annas skärgård.

Vi ställer oss därför positiva till planförslaget och ser fram emot att bidra till dess framgång.

Kommentar:

Do the North inkom med ett yttrande under planeringsbeskedet.
Detaljplanen reviderades delvis till samrådet för att tillgodose flera av synpunkterna.

Kommunen tackar för synpunkterna.

Friluftsförmedlingen Söderköping

Detta projekt har många utmaningar för att uppnå de krav som ställs på ömsesidighet mellan alla olika intressenter som, ex fast boende i området, sommarboende, djur, natur, miljö.

Det nya förslaget visar fortfarande att hela öns sträckning ska användas till olika aktiviteter. Var finns då den naturliga avskildheten som noga beskrivs i underlaget för de människor som besöker ön? Det skrivs om flera glamping, camping och tältplatser över ön. Hur kan detta vara naturnära när det ska ske på uppbyggda plattformar?

Den stora numerär med besökande som uppskattas är nästan skrämmande. Ex. upplever våra kanotgrupper redan nu stora problem med stora båtar i för hög hastighet för ömsesidig trevnad, speciellt ”okynnesåkande” med vattenscootrar i våldsam hastighet som far omkring i alla områden och stör, förstör, möjligheten till trivsamt vistelse och därutöver åker okontrollerat i fågelskyddsområden. Hur detta ska förhindras och ej utsätta mindre farkoster för säkerhetsrisker förstår vi ej.

Stora och små segel och motorbåtar ska samsas med kanoter vid bryggor. Det beskrivs inte hur detta ska utföras på en ö som bara har berg runtom och året runt utsätts för stormar och vintertid isdrifts starka påverkan. För detta krävs stora hamnbyggnationer som inte passar in i miljön och kan ej vara acceptabelt enligt strandskyddskrav.

Närheten till Aspöja med befintliga och tänkta skyddsområden måste bevaras utan att kommande aktiviteter stör eller förstör dessa områden.

Påverkan på miljön på ön och i närliggande områden. Se bifogade kopia från vår medlem (se Yttrande 6) som noggrant analyserat detta med sin gedigna kunskap.

Småskalig skärgårdsmiljö? Ska detta vara vad småstaden Söderköping visar upp som infart från Östersjökusten?

För framtiden **motsätter vi oss** utbyggnaden av Bergön.

Kommentar:

Friluftsförmedlingen Söderköping inkom med ett yttrande under planeringsbeskedet. Detaljplanen reviderades delvis till samrådet för att tillgodose flera av synpunkterna.

Kommunen tackar för synpunkterna och delar uppfattningen att friluftslivets långsiktiga förutsättningar måste skyddas. Kommunen bedömer att detaljplanen är förenlig med detta.

Stora delar av ön planläggs som allmän plats med användningen Natur, det vill säga att området ska bevaras som naturmark. Inom detta område är det fortsatt fritt att ta del av naturen och tälta. Allemansrätten kommer fortsatt gälla på Bergön. Då Bergön är kuperad begränsar detta möjligheten att slå upp tält på många platser. För att göra ön mer tillgänglig för tältning föreslås att enkla plattformar kan uppföras på några

platser för att göra det enklare att tälta och ta del av naturen. Utöver detta planeras för fem plattformar för glampingtält som ska vara möjliga att hyra för övernattning.

Att det finns ett upplevt problem med stora båtar och vattenscootrar i området är inget som detaljplanen har rådighet över.

Detaljplanen har kompletterats med ett avsnitt om besöksantal.

I detaljplanen går det inte att reglera exakt hur vattenområdet ska utformas. Åtgärder i vattnet som krävs för planens genomförande hanteras istället inom ramen för anmälan om vattenverksamhet. Denna process sker parallellt med arbetet med detaljplanen för att kunna säkerställa planens genomförbarhet.

Häv och gräv Östergötland

Detaljplanens syfte är att utveckla Bergön till en knutpunkt för rekreation, friluftsliv och turism i Sankt Anna skärgård samt återbruka befintlig infrastruktur. Ostkusten Turiststation AB som äger Bergön, har bett oss att skicka in ett samrådssvar utifrån vår erfarenhet och expertis inom mark- och anläggningsarbeten. Med detta vill vi ge vår syn på den potentiella utvecklingen av Bergön.

Häv & Gräv i Östergötland AB har deltagit i projektets tidiga faser och utfört arbeten på Bergön. Bland annat har vi grusat befintliga vägar, öppnat och kontrollerat bunkrar samt mätt in avsprängda och utfyllda ytor, vägar och skyttevärn. På ön finns även rörgravar i sprängschakt som redan är anlagda och kan återanvändas.

Med vår erfarenhet ser vi att det är både klokt och praktiskt att återanvända infrastrukturen som redan finns på plats. Återbruket av de redan sprängda och etablerade ytorna minimerar behovet av nya ingrepp i naturen. Det är unikt att så mycket kan tas tillvara, vilket sparar resurser och gör projekteringen och byggnadsfasen mer kostnadseffektiv.

Vi vill med detta samrådssvar framhäva för Söderköpings kommun och andra berörda att Bergön har stor potential som ett återbruksprojekt. Planen bidrar till hållbar utveckling, skapar lokala arbetstillfällen både under byggnationen och i framtida verksamheter, samt gör skärgården mer tillgänglig för fler människor.

Kommentar:

Kommunen tackar för synpunkterna.

Kajakparadiset Sankt Anna

Jag har jobbat i Sankt Anna i 20 år med kajakupplevelser professionellt genom företaget Kajakparadiset baserat på Mon. En vanlig sommardag har företaget drygt hundra personer som hyr kajak eller deltar på guidade kajakturer. Lite över hälften är utländska gäster, vissa paddlar som en del av deras vistelse i Sankt Anna medan för andra är paddlingen den enda reseanledningen till Sankt Anna /Sverige.

Text ur planförslaget

Ön kan fungera som en entré till den riksintressanta skärgården och är belägen nära ett område som kan bli nationalpark i framtiden.

Tänker man en entré för skärgården (nationalparkområdet) så vore det konstigt om den inte befinner sig på en plats där man startar sin resa in i området. dvs. där bilvägen tar slut och skärgården tar vid. Att ha en entré (typ Naturrum) på en ö som inte ens i direkt närheten gränsar till området är långsökt.

Text ur planförslaget

Detaljplaneförslaget ger goda förutsättningar att utveckla Bergön till en knutpunkt för turism, friluftsliv och rekreation.

Ur en kajakpaddlares perspektiv så tillför service som övernattning för en natt som kan bokas med kort varsel vid dåligt väder en efterlängtat möjlighet. Även service som cafe/mat uppskattas.

Däremot så ger det i sig ingen större varumärkeshöjning för Sankt Anna avseende friluftsliv. Det som framförallt en utländsk besökare uppskattar är platser med service som är i genuin skärgårdsmiljö som bär spår av historia som tex Aspöja och Harstena.

Bergön i sig är ingen i nuläget frekvent besökt plats av paddlare. Ligger vindutsatt och framförallt så är det mycket fågelskyddsområden i dess närhet vilket gör att paddlingen sommartid inte ger varken skyddade färdvägar eller full tillgång till en örik arkipelag. Självklart om där finns service kommer fler att besöka området men är tveksam om service på Bergön skulle göra att fler är intresserade att paddla i Sankt Anna. Det som alla uppskattar med skärgården är den stora mängden obebodda öar samt idylliska bebodda öar som erbjuder service.

Trenden med Naturlogi boenden är stark och skulle i rätt skala säkert vara något som passar in på Bergön. Det skulle samtidigt tillföra ett behövligt nytt utbud för Sankt Anna skärgården och stärka varumärket Sankt Anna.

Tror inte att en kajakpaddlare är den stora kundgruppen för det utan det är en helt annan kundgrupp som använder båtskjuts till ön. dvs. nya kundgrupper kommer besöka Sankt Anna. Sedan kan det säkert vara så att när besökaren väl är på Bergön kan tex en kajaktur runt ön vara en aktivitet som man väljer att göra vid fint väder men troligen inte mer traditionellt friluftsliv än så.

Den typiska besökaren som nu idkar friluftsliv i Sankt Anna är inte ute efter att spendera sin tid med många andra runt sig utan söker istället avskildhet. Summa summarum så är en kajakpaddlare glad över mer service men det är inget som gör området betydligt mer attraktivt. Det unika som gör att Sankt Anna/Östergötlands kust faktiskt är en välkänd destination för kajakpaddlare är tillgängligheten till en relativt orörd natur.

Eftersom Bergön i sig inte har något större betydelse för friluftslivet så som det nu är så är det heller ingen avsevärd försämring för det rörliga friluftslivet om ön blir bebyggd med semesterbostäder. Däremot så känns det långsökt att tala om en knutpunkt för friluftslivet då friluftslivets kärna är att undvika den typen av exploaterade platser. En knutpunkt för friluftslivet är där äventyret startar och avslutas, tex där bilvägen tar slut, där man stiger av bussen och varifrån man för "egen maskin" tar sig fram i naturen.

Kommentar:

Kommunen tackar för synpunkterna.

I översiktsplanen lyfts att Arkösund med sin fastlandsförbindelse är en viktig entré till skärgården och redovisar en utvecklingsplan som syftar till att stärka orten med bostäder, service, båthamn samt andra anläggningar för turism- och besöksnäring.

En utveckling av Bergön stärker skärgården i stort och eftersom besökare utan tillgång till egen båt anländer till Bergön via Arkösund stärks Arkösund som besöksmål och skärgårdsnod. Bergön i sig kan därmed bidra till att etablera en entrépunkt i havet, särskilt för de utan egen båt. Där man med Bergön som utgångspunkt kan uppleva skärgården. Bergön kan då även fungera som en entré till den framtida nationalparken.

Naturskyddsföreningen Söderköping

Naturskyddsföreningen i Söderköping finner ingen påtaglig anledning att ifrågasätta miljökonsekvensbeskrivningens slutsatser beträffande planens konsekvenser rörande landskapsbild, naturmiljö, vattenmiljö och friluftsliv. Förslaget till detaljplan förefaller i rimlig omfattning tillgodose behovet av hänsyn till natur och miljö inom området - särskilt med tanke på de omarbetningar av tidigare planförslag som inarbetats i nuvarande planförslag.

Hur ska man då utforma detaljplanen för att uppnå och bibehålla den önskvärda balansen mellan hänsyn till miljö och natur å ena sidan och behovet av en vital skärgård och en förlängd besökssäsong å andra sidan? Vi tror att följande punkter kan vara framgångsfaktorer:

1. Exploateringen bör överallt präglas av småskalighet vad gäller etablering av bostäder, ytor för camping, vandrarhem, bryggplatser, matställen och andra serviceanläggningar. En sådan inriktning har redan tillgodosetts i planförslaget – i jämförelse med tidigare presenterat planeringsbesked - genom ett reducerat antal bostäder, minskad yta för kvartersmark mm.

Av planen framgår också - men bör ytterligare understrykas - att det är tillåtet att tälta på "övrig naturmark" och att en viktig utgångspunkt är att marken utformas och upplevs som privatiserad i så liten utsträckning som möjligt.

2. En stor och nödvändig uppgift för Bergö-projektet kommer att vara att **informera och fortbilda besökare** i fråga om hänsynstagande i den svenska naturen, t ex allemansrätt, regler för fågelskyddsområden, mm. Väl genomtänkta och pedagogiska utrymmen och system för information i form av t ex naturrum, utställningsskärmar, interaktiva bildskärmar, skyltar etc. bör anordnas. Dessa bör regelbundet kontrolleras för att bibehålla en god kvalitet och kontinuerlig uppdatering ifråga om förändringar i lagar och förordningar mm.

Ökat antal besökare medför alltid risk för slitage och störningar på omgivande natur, både på Bergön och till viss del på närliggande områden. Med genomtänkta anläggningar för service, hantering av avfall och restprodukter mm, kan de negativa konsekvenserna minskas. För att styra besökare till utvalda stråk och platser möjliggör planen att **tydliga stigar anläggs i naturmark**, vilket begränsar och minskar risken för slitage. Information om flora och fauna i omgivande områden och upplysning om vilka områden som är skyddade - leder till att besökare får bättre möjligheter att visa önskvärd hänsyn.

3. Det är viktigt att på ett tidigt stadium och på olika sätt, skapa möjlighet för **de närboendes deltagande**. De fastboende, som under längre tid på olika sätt varit verksamma inom närområdet, bör få en chans att bidra med sitt stora erfarenhetskapi tal (vilket också var en av grundtankarna bakom Coast4us-projektet).

Kommentar:

Naturskyddsföreningen Söderköping inkom med ett yttrande under planeringsbeskedet. Detaljplanen reviderades delvis till samrådet för att tillgodose flera av synpunkterna.

Planbeskrivningen har kompletterats avseende tältning för att förtydliga att tältning tillåts inom naturmark. Detta hanteras även i förvaltningsplanen.

Kommunen tackar för de övriga synpunkterna.

Naturturismföretagen

Gällande samråd i processen med detaljplan gällande Bergön, ställer sig Naturturismföretagen positiva till utvecklingen.

Yttrande

Naturturismföretagen ställer sig positiva till förslaget.

Vi anser att förslaget öppnar upp möjligheter för en positiv utveckling på landsbygden vad gäller småskalig naturturism och utveckling av andra verksamheter som stärker platsens attraktionskraft och därmed möjligheten att bo, leva och verka på landsbygden.

Kommentar:

Kommunen tackar för synpunkterna.

Norrköpings företagsgrupp

Vi i styrelsen för Norrköpings Företagsgrupp med drygt 150 medlemsföretag som på försommaren hade förmånen att besöka Bergön ser stora fördelar med att ön får nya möjligheter då de gynnar det lokala näringslivet vilket i sin tur gynnar kommunernas företag som levererar sina varor och tjänster till Arkösundsområdet.

Vi står bakom förslaget att Bergön utvecklas.

Kommentar:

Kommunen tackar för synpunkterna.

Räddningstjänsten Östra Götaland

Räddningstjänsten har inte något att erinra i ärendet under förutsättningen att vi inte är en del av utrymningen från någon byggnad men lämnar följande kommentarer.

Gällande eventuell brandbod är det inte något som vi kommer att nyttja men vi kan absolut vara rådgivande gällande eventuellt material som personer på ön kan tänkas ha nytta av.

Ett sätt att minska risken för att en brand sprider sig till flera byggnader är att de ligger längre ifrån varandra än det generella avståndet på 8 meter. Det minsta tillåtna avståndet mellan byggnader bör framgå av plankartan.

Kommentar:

Kommunen tackar för synpunkterna.

Minsta tillåtna avståndet mellan byggnader kommer inte regleras i detaljplanen, detta för att skapa en flexibilitet avseende placering och utformning av bebyggelsen. Frågan om brandrisk kommer hanteras i bygglovsskedet.

Strandskyddarna

Strandskyddet anger förbud att bygga

Miljöbalken anger att det är förbud att uppföra nya byggnader och anläggningar på strandskyddad mark. Dispens eller upphävande skall ges med stor restriktivitet (propositionen Strandskyddet och utvecklingen av landsbygden 2008/09:119, s 53, st 3). Utrymmet att besluta om undantag är litet och kan endast avse situationer som mer eller mindre är unika till sin karaktär (s 54, st 2). I propositionen (2008/09:119) anges i kapitlet 9.3 om grunderna för dispenser att strandskyddet är ett allmänt intresse som är så starkt att utgångspunkten är att strandskyddet i normalfallet har företräde framför andra allmänna eller enskilda intressen (sid 53, st 1).

Betydande riksintressen i området

Det aktuella planområdet på fastigheten Aspöja 1:18 berörs av följande riksintressen och andra skydd:

1. Riksintresse för friluftsliv (MB, 3 kap, 6 §)
2. Riksintresse för naturvård (MB, 3 kap, 6 §)
3. Riksintresse för obruten kust (MB, 4 kap, 3 §)
4. Riksintresse för rörligt friluftsliv (MB, 4 kap, 2 §)
5. Strandskydd (MB, 7 kapitlet 13 §)

Samtliga riksintressen är starka men med större betoning på de särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten som gäller enligt MB 4 kapitlet. I det senare kapitlet gäller att exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd endast om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdets natur- och kulturvärden (MB 4 kap, 1 §). För planområdet gäller även att turismen och rörliga friluftslivet, främst det rörliga friluftslivets intressen, skall särskilt beaktas (MB, 4 kap, 2 §).

Planområdet är på drygt 28 hektar varav cirka 14 hektar utgörs av landområde och resterande del vattenområde. De ytor som är påverkade av den militära verksamheten täcker totalt cirka 3,4 hektar. Cirka 80 nya byggnader planeras på Bergön.

Sammantaget visar ovanstående riksintressen och skydd av områden att förslaget till detaljplan, enligt Strandskyddarna, inte är förenlig med miljölagstiftningen. Exploateringen är alltför omfattande och ger upphov till en påtaglig skada (MB, 4 kap, 1 §).

Bergön omfattas i sin helhet av strandskydd. Strandskyddarna anser att förslaget till detaljplanen inte bedöms vara förenlig med strandskyddets två syften som är att bevara goda livsvillkor för djur och växtliv och att långsiktigt trygga allmänhetens tillgång till stränder.

Kommentar:

Kommunen tackar för synpunkterna och delar Strandskyddarnas grundsyn att strandskyddet är viktigt för att bevara allemansrätten och naturen.

Planläggningen av Bergön inleddes med framtagandet av ett planeringsbesked för att tidigt utreda förutsättningarna för en framtida planläggning, främst med hänsyn till riksintressena och strandskyddet. Planförslaget omarbetades efter inkomna synpunkter på omfattningen av föreslagen exploatering, detta i syfte att minska projektets påverkan på riksintressen, strandskydd, naturmiljö, landskapsbild med mera. Andelen yta som föreslås exploateras har minskats sedan planeringsbeskedet och bedömningen görs nu att planförslaget är förenligt med strandskyddets syften och inte innebär en betydande negativ inverkan på riksintressena. Detta beskrivs i miljökonsekvensbeskrivningen och i planbeskrivningen.

Svenska Kryssarklubben S:t Annakretsen

SXK S:t Annakretsen ser positivt på att skärgården utvecklas på ett hållbart, tillgängligt och för boende och besökande attraktivt sätt. Svaret till samrådsprocessen ska ses som ett positivt inspel för att göra förslaget än mer attraktivt för de som vistas med egen båt i vår skärgård utan att i övrigt påverka de naturvärden som vi värnar om.

Utveckling av Bergön, Aspöja 1:18

Det liggande Förslaget är i grunden bra. SXK S:t Annakretsen har dock ett antal förslag till förbättring utan att, som vi ser det, de kommer i konflikt med de intressen som förslaget värnar om.

Förslaget som ligger, utgår ifrån strategidokumentet *Framtidsanalys Sankt Anna skärgård VÄGEN MOT EN HÅLLBAR UTVECKLING MOT 2030 APRIL 2020*, framtaget av Kairos Future på uppdrag av Länsstyrelsen i Östergötland.

Strategidokumentet som bas till Förslaget.

Strategidokumentet utgår från tre intressegrupper – *bofasta, delårsboende och besökare* – men saknar båtfolket som definierad intressegrupp. Strategidokumentet tar inte i tillräcklig omfattning upp förutsättningarna för dem som vistas i skärgården med egna båtar och som har S:t Annas och Gryts skärgårdar som sina hemnavatten. Denna kategori går inte att likna vid besökare som endast vistas några dagar i skärgården ej heller vid säsongs- eller fast boende. S:t Annakretsens medlemmar, är hemma i skärgården utan att äga en fastighet, ö eller strandremsa. Därmed utgör S:t Annakretsens medlemmaren en egen kategori.

Att respektera fågelliv, djur, natur samt fastboende och sommarboende är en förutsättning för att S:t Annakretsens medlemmar fortsättningsvis och i generationer skall kunna lägga till i vikar och på öar. Båtfolket är återkommande och vistas under en längre säsong i skärgården, än de besökande som strategidokumentet definierar som besökare. Båtfolket är en del av skärgården från tidig vår till långt in på hösten.

Strategidokumentet bör uppdateras inför kommande utvecklingsförslag i S:t Annas och Gryts skärgårdar. SXK S:t Annakretsen kan här vara en kunnig och stabil partner till Länsstyrelse och kommuner i frågor kring fritidsbåtar och skärgårdsutveckling.

Kommentarer till Förslaget

Hamn

Att det föreslås en hamn med 40-50 båtar för korttidsvistelse på Bergön är välkommet. Det är viktigt att där finns möjligheter för olika typer och storlekar av båtar. Generellt, ökar storleken på båtarna i våra vatten, liksom de gjort i Stockholms skärgård och på västkusten. SXK föreslår att det säkerställs att fritidsbåtar upp till minst 50 fot, 15 meters längd, kan lägga till i den föreslagna hamnen. Detta gäller både segel- och motorbåtar. Det bör därför finnas plats för båtar med djupgående om 3 meter vid normalvattenstånd, för att på ett säkert sätt kunna lägga till säkert med hänsyn till varierande vattendjup och vågor. Förslagsvis läggs ut i hamnen för stäv/akterförtöjning mot brygga. Bojar sliter mindre på bottenvegetation är båtars ankare.

Som mycket riktigt påpekas i Förslaget är de härskande vindarna mellan syd och väst under sommarsäsongen. Detta ger ett mer eller mindre fritt spel för vindarna i sundet mellan Bergön och Lindskären. Förslagsvis borde då vågbrytaren enligt Förslaget flyttas till att ligga söder om hamnen alternativt kompletteras med en vågbrytare söder om hamnen.

Vågbrytaren är föreslagen som en flytbrygga. En sådan måste vara av ett högre och kraftigare slag för att både kunna ge ett visst sjö- och vindlä. Det bästa vore en fast vågbrytare av sten. Antagligen vore en sådan att betrakta som en för stor miljöpåverkan i området.

Bojar

SXK S:t Annakretsen föreslår att som komplement till hamnen två svajbojar läggs ut på den syd-östra sidan av Bergön, utanför tremeterskurvan men innanför 6 meterskurvan. Detta som ett alternativ för SXK-medlemmar då vädret medger och hamnen inte är tillgänglig.

Alla S:t Annakretsens bojar administreras, läggs ut och sköts av SXK S:t Annakretsen. Men vi måste ha vattenägarens godkännande. Exempel på placering av bojar inom S:t Annakretsens område är;

- Utanför varvet i Arkösund
- Västerö N58°32',730 E16°56',055
- Kalven/Stjärnö N58° 8',060 O16° 42',770
- Stora Kallskär N58°03',040 E16° 03',100.

Totalt har vi 17 bojar inom S:t Annakretsens område.

Bastu

En Bastu på Bergön är mycket välkommen för båtfolket. Två bastur på östra sidan är bra. Det är bra att dessa ligger avskilt för att man skall få en mindre exponerad känsla vid badandet.

Sträckningen av promenadvägarna förbi basturna föreslås ändras till att passera bakombastubyggnaderna för att öka avskildheten vid badandet. Exempel på en väl placerad bastu är bastun på Ämtö.

SXK-boj(ar) söder om den södra bastun kommer inte att inverka på badandet i nämnvärd omfattning.

Badbryggorna i anslutning till bastun ska vara av sådan karaktär att tilläggning av fritidsbåtar inte lämpar sig.

Exemplet på bastubyggnad i Förslaget är mycket tilltalande.

Miljöstation

En miljöstation vid hamnen på den västra sidan är välkommen. Förutom sophantering föreslår vi även en möjlighet till sugtömning av båttoaletter. Det är då viktigt att den görs tillgänglig för båtar av den storlek som tidigare beskrivits under avsnitt "Hamnen", samt att den är förankrad på ett sådant sätt att den ligger stabilt även vid hårda vindar.

Kommentar:

Att uppdatera strategidokumentet "Framtidsanalys Sankt Anna skärgård
VÄGEN MOT EN HÅLLBAR UTVECKLING MOT 2030 APRIL
2020" är inget som behandlas inom ramen för detaljplaneprocessen.

Hur båtplatser och vågbrytare kommer utformas i detalj är inget som går att reglera i detaljplanen. Dessa frågor behandlas i samband med ansökan om eller anmälan om vattenverksamhet. Bryggområdena och vågbrytarens lägen har dock justerats på illustrationsplanen. Likaså går det inte att i detaljplanen reglera var bojar ska läggas ut. Vilka funktioner som kommer finnas vid föreslagna miljöstation är inte heller något som går att reglera i detaljplanen.

Vidare är stigarnas lägen som visas i illustrationsplanen endast illustrativa, stigarnas exakta läge i förhållande till föreslagna bastubyggnader kommer bestämmas vid byggnationen.

Kommunen tackar för synpunkterna och de noteras och tas hänsyn till i det fortsatta arbetet med utbyggnaden av Bergön.

Svenska Kryssarklubben Sörmlandskretsen

Svenska Kryssarklubbens SXX:s riksförening har fått möjlighet att yttra sig om samrådsförslaget angående detaljplanen för Bergön.

Flera lokala kretsar är verksamma inom Kryssarklubben. S:t Anna kretsen som hör hemma i Östergötlands skärgård är direkt berörd av planerna för Bergön. Den har skrivit ett eget remissyttrande.

Sörmlandskretsens hemmavatten sträcker sig från Näveksvarn vid Bråviken och längs skärgårdskusten österut mot Landsort. Många sörmländska båtar tar sig också över Bråviken och vidare söderut. Planerna att utveckla Bergön till en knutpunkt för friluftsliv och turism är därför intressant. Ön kan bli ett välkommet utflyktsmål även för våra medlemmar som kan besöka ön med egen båt över dagen eller under flera dygn.

En förutsättning för att fritidsbåtar ska kunna utnyttja besöksanläggningarna är att hamnen är tillgänglig inte bara för småbåtar och kanoter utan också för större segel och motorbåtar. För att hamnen ska vara attraktiv för båtfarare som även stannar över natten krävs tillräckligt vattendjup, säkra och miljövänliga förtöjningsanordningar som tex bojar och att hamnbassängen är väl skyddad från svall av vågbrytare.

Det är också av betydelse att "båtservice" i form av tillgång till vatten, toaletter, duschar, bastu, sopsortering, lekplats för barn och en trivsamt grillplats mm finns i anslutning till hamnen.

Enligt planbeskrivningen ska stora delar av ön bevaras som naturmark och bebyggelsens placeras så att omgivande skärgårdsmiljö inte påverkas negativt. Det framgår dock inte klart vad som kommer att upplevas "tomtmark", som enligt allemansrätten ska respekteras, och vad som blir fritt tillgängligt för besökare. Det är viktigt att besökande båtfarare, som ofta stannar längre än några timmar, har möjlighet att vandra runt ön och uppleva både naturen och militäranläggningarna utan att hindras av en "privatisering" av stigarna förbi och genom bostadsbebyggelsen.

Kommentar:

Hur hamnen kommer utformas i detalj är inget som går att reglera inom ramen för detaljplanen. Likaså går det inte att reglera vilken typ av service som kommer finnas i anslutning till hamnen.

Den mark som planläggs som allmän platsmark kommer vara fritt tillgänglig för allmänheten. Detaljplanen reglerar specifika stråk genom allmän platsmark för att säkerställa att stigar anläggs till öns olika målpunkter. Stigarna kommer vara allmän tillgängliga. Möjlighet att röra sig utanför stigarna inom allmän platsmark kommer fortsatt finnas.

Föreslagen utformning av tomtmark runt byggnader avser verka för att minska barriärerna i landskapet som en exploatering annars kan ge upphov till. I stället ska allemansrätten och möjligheten att röra sig fritt på platsen

främjas. Förutsatt att de som rör sig i området visar hänsyn till bebyggelsen ska planen verka för möjligheten att fritt röra sig i området.

Förtydligande har gjorts i planbeskrivningen avseende vad som gäller möjligheten att vandra runt ön och uppleva såväl naturen som militäranläggningarna. Vidare ska en förvaltningsplan tas fram för naturmarken, även i denna kommer förtydligande göras avseende hur naturmarken förväntas kunna användas av allmänheten.

Svenska turistföreningen

Utifrån STF:s Riktlinjer i turism-, friluftsliv-, natur- och kulturfrågor vill STF framföra följande inspel till samrådet:

- STF förespråkar en utveckling av Bergön där området tillgängliggörs för många målgrupper inom det rörliga friluftslivet genom att erbjuda övernattningsmöjligheter.
- STF vill understryka vikten av att den allemansrättsliga tillgången till Bergön ska främjas.

Kommentar:

Kommunen tackar för synpunkterna och delar synpunkterna om att tillgänggöra Bergön för många målgrupper och att främja den allemansrättsliga tillgången till ön.

Östergötlands Båt Förbund

Vi lämnar några synpunkter utifrån hur vi tolkat förslaget. Vi stödjer Söderköpings kommuns strävan att få detaljplan för del av Aspöja 1:18 (Bergön). Stödet hoppas vi kan underlätta för kommunen att få ett godkännande för en nödvändig detaljplan, så att mark kan skapas för boende-, turism- och besöksändamål.

Vi anser inte att syftet med de generella strandskyddsreglerna ska vara att hindra alla etableringar på skärgårdsöar. I det här fallet vad det gäller Aspöja 1:18 (Bergön) så har den tidigare varit otillgänglig för friluftslivet genom att det funnits militära anläggningar på ön.

Vad det gäller riksintresset för rörligt friluftsliv, ser vi att förutsättningarna för detta ökar med de föreslagna planerna för Bergön. Utvecklingen av båtlivet går mot fler dagstursbåtar så fler trevliga besöksmål är en positiv utveckling. Likaså är det positivt om fler, även utan båt, kan få chansen att uppleva vår fina skärgård genom en utökad skärgårdstrafik.

Vi ser en stor fördel om det skapas fler servicepunkter för det rörliga friluftslivet, likaså om det även skapas fler förutsättningar för bofasta att satsa och bo i skärgården. En levande skärgård ökar säkerheten och tryggheten för alla.

Kommentar:

Östergötlands Båt Förbund inkom med ett yttrande under planeringsbeskedet. Detaljplanen reviderades delvis till samrådet för att tillgodose flera av synpunkterna.

Kommunen tackar för synpunkterna.

Kommunala instanser (plangruppen)

Miljökontoret

Miljökontoret konstaterar att det ännu inte finns en klar bild över hur avloppsfrågan ska lösas för de planerade byggandena på ön. Miljökontoret anser att ett större gemensamt reningsverk ur drift- och reningssynpunkt är ett bättre alternativ än flera mindre. Det förhållningsättet bör tas med i kommande VA-projektering.

Eftersom frågan angående förorenad mark har utelämnats från MKB'n anser miljökontoret att den vidare utredning av den tidigare miljöbedömningen utförs, som anges i Planbeskrivningen, stycket "Miljöaspekter som inte hanteras i miljökonsekvensbeskrivningen"

Miljökontoret har inte bedömt naturvårdsfrågorna i detaljplanen.

Kommentar:

Planbeskrivning och MKB:n har kompletterats med tydligare beskrivning av hur VA kan lösas. En miljöteknisk markundersökning har genomförts och planbeskrivningen har kompletterats med resultatet från denna.

Serviceämnden, Teknik och Kost

TK ställer sig positiv till planens intentioner och den planerade investeringen på Bergön.

Vi konstaterar att Söderköpings kommun inte är huvudman för allmän platsmark eller vattenområde inom planområdet. Exploatören ansvarar för utbyggnad av infrastruktur för gångvägar, bryggor och dagvattenhantering på allmän platsmark och kvartersmark inom planområdet och bland annat för utbyggnad av vattenverk (avsaltningsanläggning), avloppsanläggningar, VA-ledningar och sophantering. Det innebär att det är exploatören som ansvarar för att alla kommunens riktlinjer och föreskrifter följs och krav på dimensioner och kvalitet tillgodoses.

TK vill lyfta risken att i framtiden kan kommunen behöva ta över enstaka eller alla anläggningar och därmed alla erforderliga kostnader. Vi ser därför att det borde tas fram en konsekvensanalys inom kommunen, över vilka kostnader som skulle kunna landa på kommunen utifrån ett antal scenarier på kort och lång sikt. I bland annat händelse av att endast en enskild fastighetsägare anmäler brister i VA anläggningen till länsstyrelsen, utreds frågan och det kan bli fråga om kommunalt övertagande.

VA

Det framgår av handlingarna att ledningsnätet ska dimensioneras och förläggas enligt kommunal standard för att möjliggöra eventuell framtida anslutning till det kommunala verksamhetsområdet för VA, om sådant behov uppstår. Det är idag oklart hur mycket av befintliga ledningar i nätet som kan användas utifrån dagens krav. En grundlig

undersökning av befintliga ledningsnätet behöver göras i ett tidigt skede inte minst för att göra investeraren medveten om behovet av utbyte och utbyggnad av detsamma.

En förprojektering för VA anläggning ska göras och önskvärt är att det görs i tidigt skede och i samverkan med VA och Renhållningskontoret. Detaljprojektering ska alltid godkännas av VA vilket underlättas om verksamheten är involverad även i tidigt skede.

För kommunala dricksvattenanläggningar och reningsverk gäller högre krav på vattenkvaliteten som levereras till kund, jämfört med enskild vattenanläggning och avloppsreningsverk, vilket behöver beaktas när man undersöker vattnet och anläggningen i övrigt för ett eventuellt framtida kommunalt övertagande. Vi vill dessutom hänvisa till Svenskt Vatten publikationerna P114 och P110 som också ska följas.

Avloppsreningsverk för fler än 25 personekvivalenter får tömmas av valfri entreprenör då det inte är kommunalt ansvar. Är det under 25 personekvivalenter är det kommunalt ansvar. Det är viktigt att kommunens föreskrifter följs oavsett för tillgänglighet till verken och liknande avfallsföreskrifter Bilaga 1.

Renhållning

Varje enskild fastighet ansvarar för sin egen sophantering på ön och att det transporteras bort från ön enligt de föreskrifter som gäller idag. Ökningen av båttrafiken och besökare bidrar också till sopor på ön. Alla sopor som genereras också av turism och fria rörliga friluftslivet på hela ön, måste hanteras av exploatören. I exploatörens ansvar ligger också att bekosta och anlägga den eventuella i framtiden, flytbrygga för sopor. Om flytbrygga ska anläggas, måste förmodligen avfallsföreskrifterna och taxor ändras då tjänsten är ny, för Söderköpings kommun. För tömning från brygga kommer krävas abonnemang hos kommunen och särtaxa kommer gälla då kostnaderna för denna tjänst bedöms bli höga för kommunen.

Slamtömning kräver framkomliga vägar för traktor med tankvagn (uppskattningsvis 10 kubikmeter stor tank) med vändplaner och andra standardvärden i enlighet med Avfallsföreskrifterna Bilaga 1.

EI

Elnätet och elförsörjningen behöver säkerställas vara tillräcklig med hänvisning till den utökade planerade verksamheten och för kris- och beredskapsplanering.

Kommentar:

VA:

Inför granskningsskedet har en förprojektering av VA genomförts.

Renhållning:

Utrymme för sophantering finns inom kvartersmark på land. Inför granskningsskedet har alternativet med flytande miljöstation tagits bort

och sophantering kommer ske likt närliggande skärgårdsöar. Detta har förtydligats i planbeskrivningen.

El:

Elnätet till Bergön bedöms vara tillräckligt för den föreslagna bebyggelsen. Ytterligare platser för nätstationer har föreslagits på Bergön för att försörja den planerade bebyggelsen.

Gällande kostnader för kommunen avses detta regleras det i avtal längre fram i processen.

Socialförvaltning

Vid bebyggelse av Bergön, bör det beaktas att ön kommer att bebos av personer som kan ha rätt till insatser från socialtjänsten. Även personer som har fritidshus och bara vistas på ön under sommartid kan ha rätt till stöd. De insatsformer som sannolikt är aktuell i första hand är hemtjänstinsats och insatser från kommunens hälso- och sjukvård. Vid planering av bebyggelse av Aspöja 1:18 (Bergön), måste detta ingå som en aspekt.

Kommentar:

Synpunkterna noteras.

Yttranden från privatpersoner inom bedömd sakägarkrets

Yttrande 1

Jag vill härmed lämna mina synpunkter på Detaljplan för del av Aspöja 1:18 (Bergön) Jag är född på Aspöja i mitten på 1940 talet. I dag är jag delägare och fritidsboende på Aspöja 2:6. Jag har varit med om när Försvaret byggde upp det som devis finns kvar av det i dag. Det var många av de fastboende på Aspöja samt de som bodde på grannöarna som hade sin inkomst på att arbeta där.

Att nu utveckla Bergön på nytt ser jag som mycket positivt. Jag tänker då på de arbetstillfällen som utvecklingen ger med byggnation, transporter m.m.

Det borde även ge arbete med det som i förlängningen ses som uthyrning, underhåll och drift. Jag ser även fördelar med turismen till ön, vilket borde tillföra även grannöarna intäkter.

En utveckling av Östgötatrafiken ser jag också som positivt, både för fastboende och oss fritidsboende.

För att kunna få en levande skärgård med fler som kan leva och bo, och kunna arbeta där är ju en förutsättning för att det finns arbetstillfälle. I dag är det få förunnat att kunna ha det. Det är bara att titta på åldersfördelningen på Aspöja.

Kommentar:

Yttranden inkom med ett yttrande under planeringsbeskedet. Detaljplanen reviderades till samrådet för att tillgodose synpunkterna.

Kommunen tackar för synpunkterna.

Yttrande 5

Yttrande är kritisk till en exploatering av Bergön och motsätter sig förevarande förslag till detaljplan. Förslaget strider mot riksintressen för naturvård och friluftsliv samt strandskyddsbestämmelserna.

Strandskydd (7 kap miljöbalken)

Hela fastigheten omfattas av strandskydd, som innebär ett förbud mot att uppföra nya byggnader. För att upphäva strandskyddet krävs att det finns minst ett av sex särskilda skäl enligt 7 kap 18 c § samt att intresset av att området tas i anspråk på det sätt som planen medger väger tyngre än strandskyddets syften. I miljökonsekvensbeskrivningen anses punkt 1, 3 och 5 uppfylla:

- Ianspråktagna områden. -Jag instämmer i att de tidigare militära anläggningarna samt befintliga stugor för uthyrning redan ianspråktagits.
- Anläggningar som för sin funktion måste ligga vid vattnet. - Det ligger i sakens natur att kaj och bryggor måste ligga vid vattnet.
- Angeläget allmänt intresse. - Jag anser inte att exploateringen av Bergön är av allmänt intresse, än mindre angeläget. I ansökan framförs att utvecklingen av Bergön syftar till att tillgängliggöra naturvårdsintressen och friluftsliv både på och utanför ön. Även det militärhistoriska intresset framförs. Alla dessa intressen tillgodoses dock redan idag.

Vid intresseprövning enligt 7 kap 25 § miljöbalken ska den enskildes rätt att använda mark vägas mot allmänhetens rätt. I förevarande fall är det tydligt att fastighetsägarens rätt att genomföra en omfattande exploatering av en förhållandevis liten ö inte kan anses viktigare än att bibehålla den orörd.

Strandskyddet ska trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområdena, inte bara själva strandlinjen. Även om strandskyddet formellt sett bara skulle upphävas där byggnaderna står, så skulle det ändå påverka allmänhetens tillgång till orörda strandområden. Upplevelsen att gå iland med sin kanot är inte densamma om det finns en "publik" ett tiotal meter därifrån. Det är uppenbart att ön mest skulle finnas till för de som äger eller hyr sina hus där. Ön har redan idag tillgängliga stränder. Nya bryggor är helt onödiga.

Strandskyddet ska även bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Dessa försämrars avsevärt om föreslagen plan förverkligas. Växt- och djurlivet påverkas inte bara lokalt där byggnader uppförs utan över ett större område i ett större sammanhang.

Riksintressen (3-4 kap miljöbalken)

Riksintresset för naturvård (3 kap 6 § miljöbalken)

Bergön ligger i Sankt Annas skärgård, som är av riksintresse för naturvården. Denna skärgård har en unik och orörd natur. En stor kvalitet med den yttre delen av denna skärgård är dess orördhet.

Dessutom ingår Bergön i Helcom MPA (Marine Protected Areas) och är alltså av internationellt intresse. Vidare ligger skyddade områden såsom fågelskyddsområden, salskyddsområden, Natura 2000-område och naturreservat i närheten av ön. Inom den södra delen av ön finns en nyckelbiotop. Detta sammantaget gör det fullständigt olämpligt att exploatera ön på det sätt som föreslås. En exploatering skulle inte bara påverka själva ön utan få negativa konsekvenser för både växt- och djurliv inom en stor del av skärgården.

De flesta tar sig förmodligen till ön via Arkösund, men någon bedömning av utökat behov av parkeringsplatser och annan infrastruktur finns inte. På Bergön måste rening av vatten och avlopp fungera för alla som vistas på ön under hela året med den miljöbelastning detta innebär. Framförallt innebär det utsläpp av fosfor och kväve, med negativ påverkan på ekosystemet. Till detta kommer hantering av avfall. Vidare finns det en risk för att yrkesfisket kommer att bli stört. Det handlar även om ökad båttrafik, och annan aktivitet, som är tänkt att bedrivas på och intill ön med störande ljud och uppgrumling av sediment i vattnet som följd.

Riksintresset för friluftsliv (3 kap 6 § miljöbalken)

Bergön ligger inom riksintresse för friluftslivet. En exploatering av ön skulle drastiskt försämra upplevelsen av rörd skärgårdsmiljö. Redan i dagsläget är ön lättillgänglig. Det är lätt att lägga till med båt och befintliga vägar gör det lätt att ta sig runt på ön. Att ytterligare förbättra möjligheter att lägga till med båt finns det ingen anledning till.

Riksintresset för rörligt friluftsliv (4 kap 2 § miljöbalken)

Bergön ligger inom riksintresse för det rörliga friluftslivet. Natur- och kulturvärden får inte påtagligt skadas och vissa miljöstörande anläggningar får inte etableras här. Bestämmelserna utgör inte hinder för utveckling av befintliga tätorter, men Bergön är inte en befintlig tätort. Att förbättra tillgängligheten för att visa upp de militärhistoriska anläggningarna är bra, men att för övrigt exploatera ön med bostäder, fritidshus, hotell, vandrarhem, pub och restaurang förstör områdets säregna och oersättliga karaktär.

Redan idag finns det goda möjligheter att hyra kanoter och stugor i skärgården. Man kan även åka kollektivt till flera öar. Restauranger finns på några öar och på fastlandet. Man kan säga att den turism som bedrivs är småskalig på naturens villkor. Vi bör fortsätta på den banan och inte tillåta någon storskalig exploatering vid ytterskärgården. Exploateringar i skärgårdarna måste ske med största varsamhet, så att de unika kvaliteerna inte skadas.

Riksintresset för obruten kust (4 kap 3 § miljöbalken)

Förslaget om Bergön omfattar inte sådana anläggningar, som avses i detta lagrum.

Lokaliseringsprövning

Kommunen har utifrån vissa kriterier valt att ställa Bergön mot Aspöja och Tyrislöt. Man kom fram till att alla tre platser har förutsättningar för utveckling med byggnader för besöksnäringen och fler bostäder. Det faktum att initiativtagaren finns på Bergön gör att kommunen förordar detta alternativ. Jag menar att detta inte får vara ett huvudargument när det rör sig om de speciella förhållanden som råder i skärgården. I översiktsplanen förordas Aspöja sedan många år som nod för besöksnäringen i denna del av skärgården. Kommunen borde därför driva på utvecklingen av Aspöja, att tex se till att kölbåtar kan

lägga till där. Ett sätt att främja det lokala näringslivet är att just att ordna tilläggsmöjligheter för köl båtar på de stora öarna. Farleden ligger omedelbart väster om Aspöja.

En ekonomisk konsekvensanalys har inte tagits fram. Det finns endast svepande bedömningar av vilka ekonomiska konsekvenser utbyggnaden kan föra med sig för kommunen och andra aktörer. Även om resultatet av denna analys skulle vara godtagbar, så har ändå skyddet för vår orörda natur företräde.

Konsekvenser för grannfastigheten Aspöja 1:11 (Betsholm)

I dagsläget kännetecknas Aspöja 1:11 med omgivningar av lugnet och den orörda naturen, av ett aktivt fågelliv och en mycket begränsad båttrafik. Om exploateringen på Bergön skulle förverkligas, så skulle denna förutsättning rubbas i avsevärd grad eller till och med helt upphöra. Projektet skulle innebära störningar i form av ljud från motorbåtar. Även visuellt skulle påverkan bli negativ då stugor, besökscentrum och bryggor kan ses från Betsholm. Fågellivet och övrigt djurliv förväntas också påverkas negativt.

Utöver vad som framförts ovan påtalar yttrande att bevara den orörda natur som finns runt Betsholm. Ett genomförande av projektet på Bergön skulle innebära ett mycket väsentligt ingrepp i den unika ytterskärgårdsmiljön, något som yttrande ej kan acceptera.

Kommentar:

Yttranden inkom med ett yttrande under planeringsbeskedet. Detaljplanen reviderades delvis till samrådet för att tillgodose synpunkterna.

Kommunen tackar för synpunkterna och besvarar dem nedan under respektive rubrik.

Strandskydd (7 kap miljöbalken):

Utöver att tillgängliggöra natur- och friluftsintressena samt de militärhistoriska värdena bedöms utvecklingen av Bergön kunna bidra till fler arbetstillfällen, sam att lokala näringar stimuleras. Förutsättningarna ökar för en levande skärgård vilket eftersträvas i lokal, regional och nationell planering. Planförslaget antas därmed utgöra ett angeläget allmänt intresse som kan ge långsiktiga fördelar för samhället, detta samtidigt som stor hänsyn tas till öns naturvärden genom att föreslagen bebyggelse anpassas till platsens förutsättningar för att inte avsevärt påverka naturen negativt.

Föreslagen detaljplan har anpassats efter det allmänna intresset som strandskyddet utgör på platsen, däribland att trygga allmänhetens tillgång till strandområdet. Vidare görs bedömningen att föreslagen utveckling i sig utgör ett angeläget allmänt intresse som föranleder upphävandet av strandskyddet inom begränsade delar av planområdet. Genom att hänsyn har tagits till de olika intressena på platsen har föreslagen bebyggelse

kunnat begränsats på ett sätt som inte antas innebära en betydande negativ påverkan på strandskyddets syfte.

Strandskyddet kommer fortsatt gälla inom stora delar av Bergön. Områden med natur bevaras och möjligheten att nyttja naturområdet kommer fortsatt finnas. Vidare ska föreslagen bebyggelse utformas på ett sätt som gör att omgivande mark utformas på ett sätt som upplevs privatiserad i så liten utsträckning som möjligt, detta säkerställs med utformningsbestämmelser i plankartan.

Då antalet båtar till och från Bergön antas öka till följd av såväl besökare som boende är det en förutsättning för tänkt utveckling att bygga ut antalet bryggor med båtplatser.

Påverkan på växt- och djurlivet har undersökts inom ramen för detaljplanen, se genomförd miljökonsekvensbeskrivning. Eftersom exploatering främst sker inom områden som redan idag är påverkade och att områden som planläggs som Natur inte kommer exploateras bedöms planförslaget medföra inga eller obetydliga konsekvenser för djur- och växtlivet på ön.

Riksidressen (3-4 kap miljöbalken):

Inom ramen för detaljplanearbetet har en miljökonsekvensbeskrivning tagits fram, i denna har planförslagets påverkan på riksidresserna undersökts. Bedömningen har gjorts att planförslaget kan stärka riksidresserna med avseende på turism och friluftsliv. Ingen påtaglig skada bedöms med avseende på naturmiljöer och kulturmiljöer. Genomförandet av planförslaget bedöms inte medföra påtaglig skada på riksidresserna. Se genomförd miljökonsekvensbeskrivning för mer information.

Lokaliseringsprövning:

I granskningsutlåtandet till översiktsplanen beskriver kommunen att även Bergön har goda förutsättningar att utvecklas för besöksnäringen, och detta är förenligt med översiktsplanens intentioner.

Ur lokaliseringsutredningen framgår det även att Bergön har med sitt läge med närhet både till servicen i Arkösund och natur och upplevelsevärdena i norra Sankt Anna skärgård, den gamla militäranläggningen, det faktum att ön är påverkad av mänsklig aktivitet och att viss infrastruktur redan är utbyggd – en unik potential för utveckling. Bergön kan därför anses vara en bra lokalisering för detaljplanens mål och syften.

Planbeskrivningen har kompletterats avseende kostnader.

Konsekvenser för grannfastigheten Aspöja 1:11 (Betsholm):

Då påverkan på djur- och växtlivet bedöms bli begränsade inom Bergön antas påverkan på fastigheter inom närliggande öar vara mycket begränsad. Vidare är avsikten att skapa naturanpassade bebyggelsemiljöer som harmonierar med sin omgivning och som minimerar den visuella påverkan på skärgårdsmiljön i stort. Detaljplanen har kompletterats med ytterligare siktlinjestudier och visualiseringar för att undersöka den visuella påverkan av planförslaget.

Siktlinjestudier har genomförts i modell för att visa hur den planerade bebyggelsen på Bergön kan upplevas från bostadshuset på Betsholm. De två sektionerna visas nedan. I dessa visas att topografin på Betsholm gör att sett från bostadshuset och den omgivande tomtmarken runtomkring kommer bebyggelsen på Bergön inte att synas. Sett från höjden väster om bostadshuset skymms den planerade bebyggelsen på Bergön till största del av topografi och vegetation på Bergön. Därmed gör kommunen bedömningen att bostadsmiljö på Betsholm ej påverkas visuellt av den planerade utvecklingen på Bergön.

Sektionerna nedan visas i full storlek i Bilaga 4 Visualiseringar.

Ett ökat antal båtrörelser i området runt Bergön bedöms inte bli så omfattande att störningsriskerna ökar av betydelse. Detaljplanen har även kompletterats med ett avsnitt om besöksantal.

Sektion A-A

Till vänster, Bergön med planerad bebyggelse
Till höger, Betsholm med befintlig bebyggelse

0 50 100m

Skala: 1:1250 (A3)
SWECO 2025-04-25

Sektion B-B

Till vänster, Bergön med planerad bebyggelse
Till höger, Betsholm med befintlig bebyggelse

0 50 100m

Skala: 1:1250 (A3)
SWECO 2025-04-25

Yttrande 9

Vi uttrycker stark kritik mot planens inriktning och konsekvenser, med följande punkter som sammanfattning av vår uppfattning:

1. Ohållbar exploatering och bristande respekt för natur- och kulturvärden

Bergön ligger i en unik del av S:t Anna skärgård med höga natur- och kulturvärden. Planen innebär en storskalig exploatering som hotar dessa värden genom omfattande byggnationer, ökat slitage och störningar i landskapet. Detta strider mot strandskyddsregler, riksintressen och flera nationella och internationella överenskommelser, inklusive HELCOM och kommunens egen översiktsplan.

2. Negativa effekter på biologisk mångfald

De förväntade konsekvenserna för den lokala faunan, inklusive fåglar, fladdermöss och groddjur, har underskattats. Närliggande Natura 2000-områden hotas av ökat båtliv och förändrad vattenmiljö. Skydd av dessa områden är en prioritet för framtida bevarande.

3. Brister i detaljplanens legitimitet och transparens

Planens utformning visar på bristande förankring i lokalsamhället och respekt för befintliga företag och boende. Flera påståenden om samordning med existerande planer och miljöprogram saknar trovärdiga belägg, och åtskilliga intressenters rättigheter har inte beaktats tillräckligt.

4. Ohållbara ekonomiska och logistiska förutsättningar

Byggnation och drift av planerad infrastruktur kräver omfattande investeringar och resursåtgång. Exempelvis har kapacitetsbehov för vattenrening, avfallshantering och kollektivtrafik inte utretts tillräckligt. Det riskerar att belasta kommunens resurser och minska tillgängligheten för allmänheten.

5. Lokala entreprenörer och hållbar besöksnäring

Istället för att stödja lokala entreprenörer och en hållbar besöksnäring som bygger på skärgårdens unika kvaliteter, föreslår detaljplanen en centraliserad, storskalig turistsatsning. Det finns risk att en sådan utveckling marginaliserar befintliga verksamheter och medför negativa sociala och ekonomiska konsekvenser för lokalsamhället.

6. Avsaknad av konsekvensanalys

Miljökonsekvensbeskrivningen har stora brister. Varken klimatpåverkan, koldioxidutsläpp eller slitage på natur och infrastruktur har analyserats tillräckligt. Detta underminerar trovärdigheten i planens förutsättningar och framtida hållbarhet.

7. Värdeområde enligt Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har pekat ut området Arkö, Aspöja och Äspholm som ett värdeområde inom den nationella havsplaneringen, med fokus på att bevara kulturmiljövärden. Bergön ingår i

detta område, där exploateringar behöver föregås av fördjupade analyser för att skydda sambanden mellan bebyggelse, farleder och skärgårdslandskapets unika karaktär. Länsstyrelsen betonar vikten av att värna det småskaliga och välbevarade landskapet, samt att ny bebyggelse ska anpassas till befintlig miljö och struktur. Trots detta avfärdas dessa värden i Miljökonsekvensbeskrivningen, vilket visar på en bristande hänsyn till helheten och värdeområdets identifierade karaktärsdrag.

Slutsats

Vi uppmanar kommunen att avvisa detaljplaneförslaget i sin helhet. Bergön bör i stället skyddas som en del av Östgötaskärgårdens unika och bevarandevärda miljö. En hållbar utveckling förutsätter att redan befintliga noder för turism och lokal verksamhet prioriteras, samtidigt som skyddet av natur och kulturmiljö säkerställs.

Kommentar:

Kommunen tackar för synpunkterna och besvarar dem nedan.

Stor hänsyn har tagits till platsens natur- och kulturvärden vid utformningen av föreslagen exploatering. Under projektets gång har frågor kopplat till naturvärden undersökts och anpassningar av planförslaget har gjorts. Inför samrådet minskades andelen kvartersmark från 31% till 10% av Bergöns totala yta. Stora delar av de områden som föreslås exploateras ligger även inom ytor som på olika sätt redan påverkats av mänsklig aktivitet.

Bedömningen har gjorts att omfattningen av föreslagen exploatering har anpassats på ett sätt som inte kommer innebära betydande negativ påverkan på natur- och kulturvärdena.

Planen bedöms vara förenlig med strandskyddets syften, det bedöms även finnas särskilda skäl till att upphäva strandskyddet inom kvartersmark och vattenområden. Se Miljökonsekvensbeskrivningens kapitel 8.8 Strandskydd för mer information.

Genom samverkansplanen HELCOM MPA och andra planeringsdokument anser såväl kommunen som länsstyrelsen att det är av stort allmänt intresse att genomföra åtgärder som stärker tillgängligheten för turism och friluftsliv i anslutning till skärgårdsområdet Missjö-S:t Anna.

I granskningsutlåtandet till översiktsplanen beskriver kommunen att även Bergön har goda förutsättningar att utvecklas för besöksnäringen, och detta är förenligt med översiktsplanens intentioner. Planförslaget antas bidra till översiktsplanens intentioner.

Vidare har samtliga riksintressen har prövats i samband med planläggningen. Se Miljökonsekvensbeskrivningens kapitel 8.6 Riksintresse för mer information.

I genomförd miljökonsekvensbeskrivning har planförslaget påverkan på Natura 2000 undersökts. Anpassningar av föreslagen bebyggelse har gjorts där platsens förutsättningar har fått styra möjlig exploatering och utformning. Sammantaget bedöms genomförandet av detaljplanen inte innebära sådana negativa konsekvenser för Natura 2000 att det finns risk för att på ett betydande sätt påverka miljön och de naturtyper samt de arter som avses skyddas. Se Miljökonsekvensbeskrivningen kapitel 8.7 Natura 2000 för mer information.

Arbetet med detaljplanen följer planprocessen för framtagande av detaljplan, i denna ges allmänheten möjlighet att yttra sig i samband med samråd och granskning. Några ytterligare krav på att involvera sakägare, företag eller allmänheten i övrigt finns inte inom ramen för detaljplaneprocessen.

Utrymme för sophantering finns inom kvartersmark och val av avfallslösning sker i samråd med kommunen längre fram i planeringsprocessen. Transporter av sopor är inget som hanteras inom ramen för detaljplanearbetet. Hanteringen av sopor har förtydligats i planbeskrivningen. Inför granskningsskedet har även en förprojektering av VA anläggning genomförts för att utreda frågan ytterligare. Vidare bekostar exploatören anläggande av nödvändiga tekniska anläggningar inom planområdet.

Kollektivtrafik finns idag till och från Bergön. Om det skulle uppstå ett behov av att utreda behovet av att utveckla kollektivtrafiken är det upp till Östgötatrafiken.

Bergöns läge i skärgården ger ön stor potential att synlig- och tillgängliggöra de allmänna intressen som finns i Sankt Anna skärgård i form av höga natur-, kultur- och rekreativa värden och även militärhistoriska intressen. Med planförslaget skapas en möjlighet för arbetstillfällen att skapas samtidigt som lokala näringar kan stimuleras. Ambitionen är att skapa förutsättningar som bidrar till en levande skärgård vilket eftersträvas i lokal, regional och nationell planering. Att verka för en levande skärgård antas snarare bidra till möjligheten för befintliga verksamheter att växa och utvecklas då besöksstrycket blir större.

I Miljökonsekvensbeskrivningen har analyserat de miljökvalitetsnormer som är relevanta för planen. En miljökvalitetsnorm anger de förorenings- eller störningsnivåer som miljön, naturen och människor kan utsättas för utan fara eller belastning för olägenheter av betydelse. Detaljplanen innebär inte sådan verksamhet att risk för höga bullernivåer, vibrationer eller försämrad luftkvalité föreligger och dessa aspekter har därmed avgränsats bort. Påverkan på miljökvalitetsnormerna för vatten behandlas i miljökonsekvensbeskrivningens kapitel 8.5 Miljökvalitetsnormer.

Vidare analyseras konsekvenserna av planförslaget kopplat till natur under rubriken 8.2.3 Konsekvenser av planförslaget i miljökonsekvensbeskrivningen.

Detaljplanen har kompletterats med ett avsnitt om Genomförbarhet – ekonomi och livscykelanalys.

Vad gäller befintlig infrastruktur på ön framgår det av miljökonsekvensbeskrivningen att möjligheten finns att nyttja och återbruka befintlig infrastruktur, på ön skapas ett unikt besöksmål som vidareutvecklar ett redan ianspråktaget område. Besöksströmar kan då styras till Bergön och på så vis avlasta mer känsliga öar i denna del av skärgården.

För att undersöka planförslagets påverkan på det av länsstyrelsen utpekade värdeområdet har planhandlingarna kompletterats med ytterligare visualiseringar.

Yttrande 10

(Yttrande inkommit 2024-12-20)

Jag har tagit del av förslaget till detaljplan för Bergön (SBF-2023-962), som syftar till att utveckla ön för friluftsliv, rekreation, turism och boende.

Kommunen har enligt min bedömning gjort rimliga avvägningar vad gäller riksintressen, strandskydd och Natura 2000-området. Jag är positiv till planen och ser den som en bra balans mellan utveckling och hänsyn till natur- och miljövärden.

(Yttrande inkommit 2024-12-18)

Som rågranne/sakägare till det aktuella planförslaget för Bergön ställer jag mig positiv till det arbete som har genomförts och de anpassningar som gjorts för att hantera riksintressen, strandskydd och miljöhänsyn.

Jag vill särskilt lyfta att:

1. Riksintressena för naturvård och friluftsliv har beaktats noggrant, där planförslaget stärker tillgängligheten till skärgården utan att påtagligt skada områdets naturvärden.
2. Strandskyddets syften säkerställs genom att exploatering begränsas till redan påverkade områden och stora delar av ön bevaras som naturmark.
3. Planen hanterar väl risken för slitage på både Bergön och känsliga områden i närområdet genom förslag på styrning av besöksströmmar och försiktighetsåtgärder.
4. Gestaltning och placering av bebyggelsen har anpassats till landskapet på ett nedtonat och hänsynsfullt sätt, vilket minimerar påverkan på skärgårdsmiljön.

Med tanke på det gedigna arbete som lagts ner samt de förändringar som gjorts över tid, anser jag att planen representerar en rimlig och välavvägd kompromiss mellan utveckling av friluftsliv/turism och bevarandet av Bergöns unika natur- och kulturvärden.

Jag ser fram emot en fortsatt positiv utveckling av Bergön som en del av vår gemensamma skärgård.

(Yttrande inkommit 2024-12-15)

Delägare i Fiskesamfällighet Söderköping FS:4 samt Söderköping Aspöja S:1 (holmar och skär utanför Aspöja). Bägge samfälligheterna är delägareförvaltade samfälligheter.

Undertecknad har som fastighetsägare och sakägare mottagit **samrådsbrevet** från Söderköpings kommun gällande planförslaget för Bergön.

Planförslaget innebär en utveckling av Bergön med småskalig bebyggelse som bostäder, övernattningsstugor, glampingplattformar och serviceanläggningar. Syftet är att göra skärgården mer tillgänglig året runt, skapa nya arbetstillfällen och återanvända redan

ianspråktaga områden. Detta är en positiv insats som stärker skärgårdens hållbara utveckling och säkerställer både service och kollektivtrafik för boende och besökare.

Som sakägare är jag positiv till planförslaget, då det bidrar till att bevara skärgårdens livskraft genom ökad turism och förbättrade förutsättningar för året-runt-verksamhet.

Som kommentar kan tilläggas att fiskesamfälligheten FS:4 används mycket sparsamt av delägarna och samfälligheten S:1 holmar och skär besöks mycket sällan.

Kommentar:

Yttranden inkom med ett yttrande under planeringsbeskedet. Detaljplanen reviderades till samrådet för att tillgodose synpunkterna.

Kommunen tackar för synpunkterna.

Yttrande 12

(Yttrandet är detsamma som yttrande nummer 3)

Värn och vård av natur och kulturmiljö inom Aspöja by

Längst ut mot öppet hav i nordost i S:t Anna skärgård ligger Aspöja by omfattande ca 450 ha land fördelat på ett mycket stort antal öar, holmar och skär.

Här ute har människor bott och verkat under mer än sex århundraden. Huvudön Aspöja och intilliggande permanent bebodda öarna Birkö och Lindholm utgör därför idag närmast unika exempel på kontinuerligt brukad och ännu levande skärgårdsbygd.

En natur, och ett kulturlandskap som formats av generationers självhushåll med fiske och jakt, i arbete på åker, ängs- och hagmarker och av de betesdjur som tryggt skärbornas överlevnad i ett av naturens krafter mycket utsatt område.

I detta vattenrikes norra del ligger den tidigare betesholmen Bergön som från 1960-talet till sekelskiftet togs i anspråk för kustartilleri och landets försvar.

Efter några decenniers avspänning uppträder nu nya hot; en storskalig exploatering för fastboende, fritidsboende och rörligt friluftsliv i tält eller båt.

"En ny nod", "En destination" att rikta besöksströmmar, upplevelseturister och naturintresserade emot, men också en unik möjlighet att förvärva ett boende i en del av ytterskärgården som lämnats nästan helt obebyggd under byns hela existens.

Problemet är bara att detta är helt fel område!

Vi läser en detaljplan som avslöjar exploatörens och planförfattarnas

totala tondövhets och avsaknad av verklig förståelse av de kvaliteter som gör området skyddsvärt. Vår generations ansvar är inte att exploatera ännu ett unikt natur- och kulturlandskap under förevändning att "göra tillgängligt" --- utan fastmer att aktivt och omsorgsfullt värna den tystnad, det mörker, den orördhet och den biologiska mångfald som ännu utmärker denna del av S:t Anna ytterskärgård.

Detta är skärgårdsområdets verkligt hållbara kvaliteter

Unika kvaliteter som redan idag utgör grund för den småskaliga besöksnäring som bedrivs av lokalt verksamma skärgårdsbor. Genom att värna, vårda och visa dessa kvaliteter kan en hållbar och icke störande/förstörande besöksnäring stärka lokal ekonomi och ge möjlighet för fler året runt boende.

Trots upprepade försök till "grönmålnings" av planens miljöpåverkan/miljökonsekvenser där bl.a. förväntad störning av inventerade fåglar, fladdermöss och groddjur i huvudsak förminskas kvarstår det faktum att planen saknar legitimitet. En storskalig exploatering av Bergön bryter mot/motverkar syfte och mål formulerade i, snart sagt alla, gällande plandokument, inventeringar och utvecklingsprogram. Här trampas det på Strandskydd, Riksintressen, Äganderätt, Östersjöavtal i HELCOM MPA, Acta S:t Anna, länsstyrelsens

reservat, värdeområden avseende natur, kulturmiljö, skyddsområden för fågel, säl mm. och naturligtvis även på kommunens egen översiktsplan.

Detaljplaneförslaget måste därför avvisas i sin helhet

Vi noterar slutligen att ingen ansats till analys av livskostnad för anläggning, byggnation, brukande och återställning presenteras i planen. Dessutom saknas uppgift om climateffekter, koldioxidutsläpp och uppskattning av sammanvägd störning.

En kvalificerad insats inom dessa områden, i ett tidigt skede, hade utan all tvivel, visat på det fullständigt orimliga att i nuvarande klimatsituation gå vidare med detta exploateringsförslag för Aspöja 1:18 Bergön.

Kommentar:

(Yttrandet är detsamma som yttrande nummer 3, varför svaret är detsamma som till yttrande 3)

Yttranden inkom med ett yttrande under planeringsbeskedet. Detaljplanen reviderades delvis till samrådet för att tillgodose synpunkterna.

Kommunen tackar för synpunkterna och besvarar dem nedan.

Bergön består av skogsmark, klipphällar och rester från öns militära verksamhet så som vägar, logement, militära anläggningar (bunkrar, skyttevärn, kanontorn, konstgjorda berg, ledningar, utfyllda samt avsprängda ytor med mera. Bebyggelsen är huvudsakligen placerad inom de tidigare påverkade ytorna från den militära verksamheten, detta för att minimera påverkan på naturmiljön samt för att kunna återbruka och nyttja de befintliga anläggningarna. I plankartan finns även bestämmelser som begränsar möjlig bygg rätt och bestämmelser om utformning för att säkerställa en god landskapsanpassning och en medveten gestaltning i samspel med öns karaktär. Stora delar av Bergöns naturområden och dess värden kommer bevaras och fortsatt vara opåverkade. Föreslagen exploatering har tagit stor hänsyn till platsens värden och bedöms inte innebära en betydande negativ påverkan på platsens naturvärden, landskapsbilden eller den traditionella skärgårdsmiljön.

För att undersöka påverkan på fåglar och fladdermus har en fågelinventering respektive fladdermusinventering tagits fram som legat till grund för samrådshandlingarna. Fågelinventeringen visar att en etablering på ön kan ge såväl en positiv som negativ inverkan på fåglar. En negativ påverkan kan ske till följd av minskad förekomst av täta buskage och lövskog. Så länge röjningarna inte sker under häckningsperioden bedöms dock artskyddet som en del fåglar har inte påverkats negativt. Genomförd fladdermusinventering visade på att 6–7 fladdermusarter förekommer på Bergön. Ingen större koloni av fladdermöss hittades under inventeringen och den planerade verksamheten bedöms i utredningen inte påverka fladdermusfaunan på Bergön negativt.

Vidare har ett PM om förekomsten av grod- och kräldjur tagits fram. Utredningen visar på att det inte förekommer några lekmiljöer av betydelse för groddjur på Bergön.

I genomförd miljökonsekvensbeskrivning framgår det att miljökonsekvenser på grund av klimatförändringar avgränsas bort då betydande miljöpåverkan inte är sannolik. Då all bebyggelse ligger högt belägen på ön föreligger ingen risk för översvämningar till följd av höga havsnivåer. Inte heller bedöms det föreligga risk för erosion eller skred då bebyggelsen är lokaliserad på fast mark.

Avseende utsläpp till luft, så som koldioxidutsläpp, framgår det ut miljökonsekvensbeskrivningen att detaljplanen inte innebär sådan verksamhet att försämrade luftkvalité föreligger och dessa aspekter avgränsas därför bort. Dock kommer området under byggskedet finnas en risk för ökade utsläpp till luft till följd av transporter. Dessa bedöms inte uppstå i sådan omfattning att det innebär någon betydande påverkan på människors hälsa eller miljön.

Vidare bedöms det inte som nödvändigt att beräkna livskostnad för anläggning, byggnation, brukande och återställning inom ramen för detaljplanarbetet.

Yttrande 13

Efter att noggrant ha tagit del av samtliga handlingar gällande den föreslagna detaljplanen för Bergön, vill jag härmed uttrycka mitt stöd för projektet. Att Bergön ska utvecklas till en attraktiv och hållbar destination i Sankt Annas skärgård är ett initiativ som jag tror kan gynna både besökare, boende och den lokala ekonomin i form av arbetstillfällen. Jag driver själv serviceföretag i området och tror att denna satsning kommer gynna mitt, och liknade företag att utvecklas positivt. Min koppling till Bergön och dess omgivningar är djup och personlig. Utöver att min familj historiskt har ägt halva ön som en del av vårt skärgårdshemman Aspöja 1:2, har jag även fiske- och fågeljaksrätt i närheten. Jag är väl medveten om de utmaningar som skärgården står inför, bland annat den minskande och åldrande befolkningen, bristande offentlig service och svårigheterna att bedriva jordbruk. Att se en plan som tar sikte på att vända dessa trender och skapa en mer levande skärgård året runt är därför oerhört hoppningivande.

Vad som gör detta projekt unikt:

- **Balans mellan bevarande och utveckling:** Planen visar en tydlig ambition att bevara Bergöns unika natur och karaktär samtidigt som den skapar möjligheter för hållbar utveckling. Att återanvända den befintliga infrastrukturen från den tidigare militära verksamheten är ett utmärkt exempel på detta.
- **Militärhistorien i fokus:** Att bevara och tillgängliggöra de befintliga militäranläggningarna, som spelade en viktig roll under kalla kriget, är inte bara värdefullt ur ett historiskt perspektiv utan har även potential att bli en spännande besöksattraktion.
- **Tillgänglighet för alla:** En av de mest positiva aspekterna av projektet är att det syftar till att göra skärgården tillgänglig för en bredare publik, inklusive de som inte har egen båt eller sommarstuga.
- **Ekonomisk potential:** Genom att skapa en attraktiv destination med boenden, service och aktiviteter finns det stor potential att stärka den lokala ekonomin och skapa nya arbetstillfällen. Detta kan ge en välbehövlig skjuts åt skärgårdens företagare och locka nya entreprenörer till området.
- **Långsiktig hållbarhet:** Planen tar hänsyn till viktiga hållbarhetsaspekter, som att begränsa exploateringen, skydda naturvärden och minska miljöpåverkan. Att styra besöksströmmar till Bergön kan dessutom minska trycket på mer känsliga områden i skärgården.
- **Tillvarata lokala resurser:** Projektet uppmuntrar till att utnyttja lokala råvaror och skapa samarbeten med lokala företagare, vilket bidrar till en mer hållbar och genuin skärgårdsupplevelse.
- **Året-runt-boende:** Att möjliggöra för fler att bo och arbeta i skärgården året runt är avgörande för att skapa en levande och hållbar skärgårdsmiljö. Planen tar höjd för detta genom att erbjuda både permanenta bostäder och flexibla boendelösningar.

- **Unik arkitektur:** Den planerade bebyggelsen ska harmonisera med öns natur och historia, vilket skapar en unik och attraktiv boendemiljö.

Min uppfattning är att den planerade utvecklingen, som till största del är koncentrerad till områden som redan är påverkade av mänsklig aktivitet, inte kommer att ha någon negativ inverkan på mina fiske- och fågeljakts rättigheter i närheten av ön. Jag kommer inte heller påverkas eller lida skada på min fastighet belägen på ön Aspöja då det är alldeles för långt avstånd för att kunna påvisa sådan. Jag tror att detta projekt har potential att bli en förebild för hållbar skärgårdsutveckling. Jag ser fram emot att se Bergön blomstra och bli en plats där både människor och natur kan trivas.

Kommentar:

Yttranden inkom med ett yttrande under planeringsbeskedet. Detaljplanen reviderades till samrådet för att tillgodose synpunkterna.

Kommunen tackar för synpunkterna.

Yttrande 16

Synpunkter på hanteringen av fiskerätten i detaljplaneförslaget

Den föreslagna exploateringen av Bergön innebär förutom den omfattande bebyggelsen med ca 90 hus av varierande storlekar och funktion (övernattingsstugor, bokaler, restaurang och service mm), anläggande av pirer och bryggor med 40-50 båtplatser på västra sidan och två bastuanläggningar med badbryggor på östra sidan. Både själva brygganläggningarna och den stora mängden folk och båtar som kommer att röra sig på och omkring denna lilla (14 ha) idag obebodda ö innebär att de fiskerätter som finns på östra respektive västra sidan av ön kommer att bli helt oanvändbara.

Fiskerätterna ingår i två hemman på Aspöja och tillkom vid laga skifte 1903. I skifteshandlingarna benämns de "fiskevatten" och innefattar även rätt till sjöfågeljakt som traditionellt bedrivs från skjutkojor på ön. När skiftesreformerna genomfördes var det viktigt att alla hemman fick likvärdiga fiskevatten och det ledde till att fastigheterna ofta har sina fiskerätter/fiskevatten långt från fastigheten och spridda runt flera öar. Samtidigt finns det också numera genom avstyckningar fastigheter med strandtomt som saknar fiskerätt, exempelvis Bergön.

Fiskelagen 9 § bekräftar den grundlagsskyddade äganderätten och slår fast att "fisket i enskilda vatten tillhör fastighetsägare". Fiskerätten utgör underlag för försörjning och inkomster för fastigheternas ägare och brukare och utgör ett av fastigheternas tre areella produktionsmedel, vid sidan av odlingsmarken och skogen. Om fiskerätten som är knuten till en fastighet, ska betraktas som en pågående markanvändning, även om den för tillfället inte brukas eller har någon ekonomisk betydelse, är inte entydigt prövat. Idag är tillståndet i Centrala Östersjön så illa att mycket lite kustnära yrkesfiske bedrivs, dock ingår fiskevattnen på östra sidan om Bergön fortfarande i det enda lokala fiskeföretagets fångstområde (genom arrende).

I det förgångna var emellertid fiskevattnen kring Bergön viktiga fångstområden för de båda hemman som äger dem, inte minst var ålfångsterna längs östsidan betydande, där 2-3 ålhomnor hade sina givna platser. På den djupare västsidan var det istället sik, abborre och flundra som utgjorde de viktigaste fångsterna. Idag har ålfisket i Östersjön närmast upphört, torskfisket har kapsejsat och även tillgången på gädda och abborre har minskat samtidigt som situationen för strömmingen är högst diskutabel. Men med tanke på de stora nationella och internationella ansträngningar som görs för att återställa Östersjön till ett friskt hav och rädda de olika fiskbestånden så måste fiskevattnen fortfarande behandlas som de värdefulla tillgångar de bevisligen har potential att vara. Det är ju samhällets mål att de ska bli det igen och då kan det inte vara rimligt att med berätt mod förstöra framtida fiskemöjligheter och därmed beröva två fastigheter delar av sina tillgångar.

I förslaget till detaljplan nämns frågan om fiskerätterna och fisket bara i förbifarten och i den tillhörande miljökonsekvensbeskrivningen har påverkan på riksintressen för yrkesfisket avgränsats bort helt och hållet med motiveringen att det inte bedöms påverkas i sådan omfattning att risk för påtaglig skada föreligger. (MKB s 10)

I Planförslaget (s 45) konstateras att det finns två fiskerätter på fastigheten Aspöja 1:18s ägda vatten och att man under planprocessen har hanterat sådana rättigheter "som är

registrerade i fastighetsregistret samt sådana som har bildats genom avtal och som har kommit till kommunens kännedom". Vari denna "behandling" har bestått framgår ingenstans i handlingarna.

Som sakägare, vars egendom eller intressen berörs av en fastighetsreglering eller en tillståndprocess för vattenverksamhet, är det emellertid klart att jag får föra talan i mark- och miljödomstolen och överklaga ett beslut till högre instans. Den rätten verkar jag tvingas att använda mig av eftersom kommunen inte beaktat de synpunkter som jag m fl lämnat in exempelvis inför planbeskedet och trots att kommunen då i sin redogörelse över yttranden försäkrade: "Rörande fiske- och jakträtter kommer detta belysas i vidare planarbete".

Den som ansöker om tillstånd för exempelvis vattenverksamhet (som planeras kring Bergön) ska ersätta godkända sakägare för deras rättegångskostnader vid mark- och miljödomstolen. En sakägare kan även tilldömas ersättning för materiella skador som kan uppstå i samband med den ansökta verksamheten.

Jag är medveten om att det allmänna, när det krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen, kan inskränka ägarens rådighet och användning av mark och vatten och där expropriation är den yttersta formen av intrång. (Det var just det överhängande hotet om expropriation som i det kalla krigets skugga tvingade två hemmansägare att sälja Bergön till försvaret.) Men det är inte bara expropriation som innebär att den som tvingas avstå sin egendom till det allmänna ska vara tillförsäkrad full ersättning för förlusten. Om det allmänna inskränker användningen av en fastighet på sådant sätt att pågående användning inom berörd del av fastigheten avsevärt försvåras, eller skada uppkommer som är betydande i förhållande till värdet på denna del av fastigheten, ska den drabbade också vara tillförsäkrad ersättning. (Ersättningen har sin grund i Regeringsformen 2:15, men regleras med stöd av Expropriationslagen Kap 4 och Miljöbalken Kap 31)

När ett beslut överklagas ska domstolen väga det allmänna och det enskilda intresset mot varandra i tre avseenden: avvägning ska göras enligt proportionalitetsprincipen, inskränkningen ska vara ändamålsenlig och man ska pröva graden av nödvändighet.

När det gäller den storskaliga exploateringen av Bergön och det därmed följande intrånget på fiskevattnen tillgodoser den inget allmänintresse och är varken proportionerlig, ändamålsenlig eller nödvändig.

Kommentar:

Yttranden inkom med ett yttrande under planeringsbeskedet. Detaljplanen reviderades delvis till samrådet för att tillgodose synpunkterna.

Kommunen tackar för synpunkterna. Resonemang om planens påverkan på fiskerätter har utvecklats i planhandlingarna. Vidare tillhör numera fiskerätten vid Bergöns västra sida samma fastighetsägare som för Bergön. Områdena för badbryggor på öns östra sida har även minskats för att ytterligare begränsa påverkan på fiskerätten där. Badbryggorna ska även

anläggas som landförantrade bryggor istället för som flytbryggor för att inte påverka vattenmiljön.

Yttrande 17

Jag har som delägare i närliggande fastighet fått samrådsbrevet från Söderköpings kommun om planerna för Bergön då vi äger några obebodda öar i närområdet. Jag är positiv till förslaget och tycker att det är viktigt att det skapas nya jobb i skärgården så att möjligheterna att kunna bo och leva här förbättras. Med fler arbetstillfällen och bättre service kan skärgården fortsätta vara levande. Jag anser att det är bra att använda Bergön igen för detta. Min släkt har bott i skärgården i generationer och jag har försörjt mig bl a som snickare och har också varit med och byggt båtar och hydrokoptrar på Hästö båtvarv. Har även lite färskostel på vår gård som ligger på södra Aspöja.

När militären förberedde Bergön för kustartillerianläggningen var jag med och mätte djupet från jordlagret ner till berget genom att slå ner stänger, dessa mätningar användes inför sprängningsarbetet som gjordes på ön.

Vi äger även Lindskärsöarna som sommarbetas och ligger i närområdet till Bergön. Dock bor det inga åretruntboende i närheten av Bergön.

Kommentar:

Yttranden inkom med ett yttrande under planeringsbeskedet och var positiva till planen.

Kommunen tackar för synpunkterna.

Yttrande 19

Förslaget bör förpassas till papperskorgen snarast innan mer skattepengar har slösats bort på detta luftslott.

Jag rekommenderar politiker och tjänstemän att läsa boken Draksådd: om haverier och fiaskon när" kommunen ska sättas på kartan" författare Christian Daun Ordfronts förlag.

Tänk om tänk rätt.

Kommentar:

Yttranden inkom med ett yttrande under planeringsbeskedet. Detaljplanen reviderades delvis till samrådet för att tillgodose synpunkterna.

Kommunen tackar för synpunkten.

Yttranden från allmänhet

Yttrande 2

Länderna runt Östersjön jobbar för att rädda Östersjön

- det ska även kommunerna och Länsstyrelsen i Östergötland göra!

Vi har nu för första gången en gemensam lag som kräver att Sverige och andra EU-länder vänder den negativa utvecklingen för biologisk mångfald och stärker ekosystemtjänster, som är livsviktiga för oss alla.

EU röstade igenom en naturrestaureringslag tidigare i år. Lagen innebär att minst 20 procent av EU:s land- och havsområden måste restaureras till 2030.

Att då utöka exploatering i vår vackra känsliga ytterskärgård invid fågelskyddsområden och naturreservat är naturligtvis att motarbeta EU:s lag. Alla länder och kommuner, inklusive Länsstyrelser, måste göra planer som uppfyller lagen och räddar vår miljö och Östersjön.

Östersjön mår inte bra och dess miljötillstånd är inte bra

De stora utmaningarna är samhällsrelaterade, såsom för stor tillförsel av näringsämnen till havet, exploatering i skärgården, näringsämnen som läcker, tillförsel av farliga ämnen och ökad verksamhet, låg tillväxt och svag hälsa hos vissa fiskarter och andra marina organismer.

Skydda och bevara känsliga havsmiljöer

Det är de grunda, vågskyddade vikarna som utgör de mest attraktiva platserna för bryggor och småbåtsanläggningar. Det är just dessa områden hör samtidigt till de mest värdefulla miljöerna för många växter och djur.

Vattenväxterna trivs på de mjuka bottenarna i skyddat läge. Fiskar leker, fiskyngel växer upp och både småfisk och andra smådjur hittar gott om mat och platser där de kan gömma sig bland vattenväxterna. Men både antalet arter och utbredningen av växter minskar då båttrafiken ökar. Bryggor och marinor påverkar inte bara strandzonens miljö och ekosystem genom direkt exploatering och den skuggning som bryggorna orsakar. Miljön påverkas även indirekt eftersom båttrafiken ökar i området vilket leder till ökande utsläpp av avgaser och gifter som läcker från bottenfärgen.

En exploatering på Bergön innebär kraftigt ökat behov av bryggor, både på ön och i Arkösund, med flera bullrande båtar och störande vattenskotrar. En ohållbar negativ utveckling.

Biltrafiken på väg 209 (Arkösundsvägen) som är mycket olycksdrabbad och redan starkt trafikerad, kurvig och smal, skulle öka. Detta drabbar Norrköpings kommun – även om planen ligger i Söderköpings kommun. Något för Länsstyrelsen att väga in.

Strandskydd bevarar biologisk mångfald

Propellrar och ankare skadar vattenväxterna och grumlar upp sediment. Det är dessutom vanligt att man muddrar i anslutning till bryggor och marinor för att fördjupa farleden vilket förstör de mjuka bottenarna och gör vattnet grumligare. Grumligare vatten leder till sämre ljusförhållanden för växterna och gör att de inte längre kan växa lika djupt.

Runt hela vår kust utgör exploatering det allvarligaste hotet mot strandzonens biologiska mångfald. Varje år försvinner någon procent av tidigare orörda uppväxtmiljöer för fisk i Stockholms skärgård på grund av nya bryggor och ökad båttrafik. På Västkusten har mer än hälften av de viktiga ålgräsängarna redan försvunnit.

Låt oss behålla attraktiva områden i Östergötland, såsom Bergön, för vår framtid. Tyvärr tas sällan tillräcklig hänsyn till den samlade effekten av alla olika störningar – nybyggen, ökande båttrafik, utsläpp av avgaser, övergödande ämnen, miljögifter, muddring och så vidare – på livsmiljöer och ekosystemtjänster då beslut tas som ger tillstånd till exploatering av grunda vikar.

Båtfarare, seglare och kanotister kan nu ta sig i land på Bergön och njuta av tystnad, allemansrätten i en strandskyddad miljö. En exploatering förstör den möjligheten.

Turbåtar och restauranger finns redan i skärgården. Arkösund, Aspöja och Fyrudden är några exempel. Och de kämpar för sin tillvaro. Både Kopparholmarna, Bergön och Aspöja trafikeras redan med Östgötatrafikens båt. På Kopparholmarna (s-o Arkösund, väster om Bergön) finns redan utställning om skärgården, allemansrätten och tidigare militär verksamhet. Ön är bemannad med värdar sommartid. Ökad båttrafik förbi Kopparholmarna mot Bergön skulle störa liksom ljus och ljud från en exploatering ute på Bergön.

Hotellet i Arkösund kan anordna utflykter med lokala skeppare med turbåtar och erbjuda lunchpaket eller rent av kockar som grillar ute på ön. Guider kan säkert hittas för dylika arrangemang. Detta gynnar möjligen skärgårdens aktörer. Inte tomter med en mängd hus och inskränkningar i naturskydd, strandskydd och allemansrätten.

Kommentar:

Yttranden inkom med ett yttrande under planeringsbeskedet. Detaljplanen reviderades delvis till samrådet för att tillgodose synpunkterna.

Kommunen tackar för synpunkterna och besvarar dem nedan under respektive rubrik.

EU:s förordning om restaurering av natur:

Förordningen innebär att skadad natur ska restaureras, förordningen innebär inte i sig ett hinder för föreslagen exploateringen. Som framgår i genomförd MKB har planförslaget utformats för en så liten påverkan som möjligt på naturmiljö som i dagsläget inte är påverkat av mänsklig aktivitet eller ianspråktagande, detta för att minska risken för påverkan på naturvärdena. Genomförda inventeringar visar att Bergön inte hyser sådana värden som riskerar påverkas negativt av planförslaget. De

naturvärden som förekommer är i begränsad omfattning samt begränsade till områden som inte kommer exploateras. Utifrån detta bedöms planförslaget inte innebära en betydande negativ inverkan på naturmiljön.

Påverkan på Östersjön:

Detaljplaneförslaget innebär att anläggning för rening av dagvatten och avloppsvatten minskar risk för övergödning. Den mängden rejektvatten som kommer från föreslagen avsaltningsanläggningen bedöms inte heller påverka vattenförekomsten. Likaså bedöms inte brygganläggningen medföra påverka status på hydromorfologiska kvalitetsfaktorer.

Bedömningen har därmed gjorts att planförslaget inte innebär en sådan påverkan som försämra några kvalitetsfaktorer eller som äventyra möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormerna för vattenmiljön.

Skydda och bevara känsliga havsmiljöer/ Strandskydd bevarar biologisk mångfald:

De brygganläggningar som planförslaget avser är främst lokaliserade på öns västra sida där djupet snabbt ökar och således finns begränsat med vegetation som är ekologiskt känslig. Genom användande av flytbryggor och landbryggor minskar även intrånget i vattenhabitaten. Öns östra sida är flackare med grundare bottnar och genom att lokalisera badbryggor i områden med mindre naturvärden minskar de negativa konsekvenserna i vattenmiljöerna. Vidare prövas möjligheten att uppföra bryggor genom att en ansökan om vattenverksamhet lämnas till Länsstyrelsen, denna process sker parallellt med detaljplaneprocessen.

Med mer båttrafik finns en ökad risk för förorening från motortrafik och risk för bränslespill. Riskerna bedöms dock som små då ingen bränslehantering planeras på Bergön.

Biltrafiken på väg 209:

Utvecklingen av Bergön bedöms få en begränsad påverkan på väg 209. Skulle det uppstå ett behov av att se över trafiksituationen är detta något som görs utanför detaljplaneprocessen.

Exploatering utmed kusten:

Bergön är tydligt påverkad av mänsklig närvaro i och med den tidigare militära verksamheten. Hänsyn har tagits till naturmiljön och planförslaget innebär att områden med höga naturvärden inte exploateras och befintlig infrastruktur används. Bebyggelsen utformas för att inte upplevas privatiserad och majoriteten av bebyggelsen är för tillfällig vistelse. Stora delar av Bergön kommer fortsatt vara allmänt tillgängliga och strandskyddet gäller fortsatt för stora delar av Ön.

Bedömningen görs att friluftslivet och turismens intressen snarare stärks eftersom föreslagna förändringar på Bergön bidrar till att göra skärgårdsområdets natur- och kulturvärden mera tillgängliga.

Turbåtar och restauranger:

Den exploatering som föreslås på Bergön är inte av sådan karaktär som föranleder störande ljud. Risken att en exploatering på Bergön skulle innebära bullerstörningar på omkringliggande öar bedöms därmed som liten.

Ett ökat antal båtörelser i området runt Bergön bedöms inte bli så omfattande att störningsriskerna ökar av betydelse.

Inskränkningar på ön:

Kombinationen av föreslagen exploatering möjliggör det som har varit den övergripandeavsikten med utvecklingen av Bergön, en besöksnod som tillgängliggör och levandegör skärgården året runt. För att kunna göra detta krävs att exploatering möjliggörs.

Vidare är planläggning av en viss andel bostäder en förutsättning för att kunna bedriva de planerade verksamheterna på ön och även möjliggöra detta året runt. Syftet att tillåta en viss andel bostäder är också en del i att stötta en levande skärgård genom att erbjuda varierade boendeformer. Detaljplanen har kompletterats med ett avsnitt om besöksantal.

Bedömningen har därmed gjorts att planförslaget antas gynna skärgårdens aktörer samt möjligheten att ta del av och uppleva skärgården.

Yttrande 3

(Yttrandet är detsamma som yttrande nummer 12)

Värn och vård av natur och kulturmiljö inom Aspöja by

Längst ut mot öppet hav i nordost i S:t Anna skärgård ligger Aspöja by omfattande ca 450 ha land fördelat på ett mycket stort antal öar, holmar och skär.

Här ute har människor bott och verkat under mer än sex århundraden. Huvudön Aspöja och intilliggande permanent bebodda öarna Birkö och Lindholm utgör därför idag närmast unika exempel på kontinuerligt brukad och ännu levande skärgårdsbygd.

En natur, och ett kulturlandskap som formats av generationers självhushåll med fiske och jakt, i arbete på åker, ängs- och hagmarker och av de betesdjur som tryggt skärbornas överlevnad i ett av naturens krafter mycket utsatt område.

I detta vattenrikes norra del ligger den tidigare betesholmen Bergön som från 1960-talet till sekelskiftet togs i anspråk för kustartilleri och landets försvar.

Efter några decenniers avspänning uppträder nu nya hot; en storskalig exploatering för fastboende, fritidsboende och rörligt friluftsliv i tält eller båt.

"En ny nod", "En destination" att rikta besöksströmmar, upplevelseturister och naturintresserade emot, men också en unik möjlighet att förvärva ett boende i en del av ytterskärgården som lämnats nästan helt obebyggd under byns hela existens.

Problemet är bara att detta är helt fel område!

Vi läser en detaljplan som avslöjar exploatörens och planförfattarnas

totala tondövheter och avsaknad av verklig förståelse av de kvaliteter som gör området skyddsvärt. Vår generations ansvar är inte att exploatera ännu ett unikt natur- och kulturlandskap under förevändning att "göra tillgängligt" --- utan fastmer att aktivt och omsorgsfullt värna den tystnad, det mörker, den orördhet och den biologiska mångfald som ännu utmärker denna del av S:t Anna ytterskärgård.

Detta är skärgårdsområdets verkligt hållbara kvaliteter

Unika kvaliteter som redan idag utgör grund för den småskaliga besöksnäring som bedrivs av lokalt verksamma skärgårdsbor. Genom att värna, vårda och visa dessa kvaliteter kan en hållbar och icke störande/förstörande besöksnäring stärka lokal ekonomi och ge möjlighet för fler året runt boende.

Trots upprepade försök till "grönmålning" av planens miljöpåverkan/miljökonsekvenser där bl.a. förväntad störning av inventerade fåglar, fladdermöss och groddjur i huvudsak förminskas kvarstår det faktum att planen saknar legitimitet. En storskalig exploatering av Bergön bryter mot/motverkar syfte och mål formulerade i, snart sagt alla, gällande plandokument, inventeringar och utvecklingsprogram. Här trampas det på Strandskydd, Riksintressen, Äganderätt, Östersjöavtal i HELCOM MPA, Acta S:t Anna, länsstyrelsens

reservat, värdeområden avseende natur, kulturmiljö, skyddsområden för fågel, säl mm. och naturligtvis även på kommunens egen översiktsplan.

Detaljplaneförslaget måste därför avvisas i sin helhet

Vi noterar slutligen att ingen ansats till analys av livskostnad för anläggning, byggnation, brukande och återställning presenteras i planen. Dessutom saknas uppgift om climateffekter, koldioxidutsläpp och uppskattning av sammanvägd störning.

En kvalificerad insats inom dessa områden, i ett tidigt skede, hade utan all tvivel, visat på det fullständigt orimliga att i nuvarande klimatsituation gå vidare med detta exploateringsförslag för Aspöja 1:18 Bergön.

Kommentar:

(Yttrandet är detsamma som yttrande nummer 12, varför svaret är detsamma som till yttrande 12)

Yttranden inkom med ett yttrande under planeringsbeskedet. Detaljplanen reviderades delvis till samrådet för att tillgodose synpunkterna.

Kommunen tackar för synpunkterna och besvarar dem nedan.

Bergön består av skogsmark, klipphällar och rester från öns militära verksamhet så som vägar, logement, militära anläggningar (bunkrar, skyttevärn, kanontorn, konstgjorda berg, ledningar, utfyllda samt avsprängda ytor med mera. Bebyggelsen är huvudsakligen placerad inom de tidigare påverkade ytorna från den militära verksamheten, detta för att minimera påverkan på naturmiljön samt för att kunna återbruka och nyttja de befintliga anläggningarna. I plankartan finns även bestämmelser som begränsar möjlig bygg rätt och bestämmelser om utformning för att säkerställa en god landskapsanpassning och en medveten gestaltning i samspel med öns karaktär. Stora delar av Bergöns naturområden och dess värden kommer bevaras och fortsatt vara opåverkade. Föreslagen exploatering har tagit stor hänsyn till platsens värden och bedöms inte innebära en betydande negativ påverkan på platsens naturvärden, landskapsbilden eller den traditionella skärgårdsmiljön.

För att undersöka påverkan på fåglar och fladdermus har en fågelinventering respektive fladdermusinventering tagits fram som legat till grund för samrådshandlingarna. Fågelinventeringen visar att en etablering på ön kan ge såväl en positiv som negativ inverkan på fåglar. En negativ påverkan kan ske till följd av minskad förekomst av täta buskage och lövskog. Så länge röjningarna inte sker under häckningsperioden bedöms dock artskyddet som en del fåglar har inte påverkats negativt. Genomförd fladdermusinventering visade på att 6–7 fladdermusarter förekommer på Bergön. Ingen större koloni av fladdermöss hittades under inventeringen och den planerade verksamheten bedöms i utredningen inte påverka fladdermusfaunan på Bergön negativt.

Vidare har ett PM om förekomsten av grod- och kräldjur tagits fram. Utredningen visar på att det inte förekommer några lekmiljöer av betydelse för groddjur på Bergön.

I genomförd miljökonsekvensbeskrivning framgår det att miljökonsekvenser på grund av klimatförändringar avgränsas bort då betydande miljöpåverkan inte är sannolik. Då all bebyggelse ligger högt belägen på ön föreligger ingen risk för översvämningar till följd av höga havsnivåer. Inte heller bedöms det föreligga risk för erosion eller skred då bebyggelsen är lokaliserad på fast mark.

Avseende utsläpp till luft, så som koldioxidutsläpp, framgår det ut miljökonsekvensbeskrivningen att detaljplanen inte innebär sådan verksamhet att försämrade luftkvalité föreligger och dessa aspekter avgränsas därför bort. Dock kommer området under byggskedet finnas en risk för ökade utsläpp till luft till följd av transporter. Dessa bedöms inte uppstå i sådan omfattning att det innebär någon betydande påverkan på människors hälsa eller miljön.

Vidare bedöms det inte som nödvändigt att beräkna livskostnad för anläggning, byggnation, brukande och återställning inom ramen för detaljplanarbetet.

Yttrande 4

Jag vill härmed lämna mina synpunkter på Detaljplan för del av Aspöja 1:18 (Bergön). Jag och min familj är sommarboende på Aspöja. Vi ser positivt på en utveckling av skärgården, för ökad turism och besöksnäring, så fler människor kan få glädje av den fina miljön. För detta behövs, stugor, båtturer och en utvecklad besöksnäring. En plats som Bergön är, precis som de flesta öar i skärgården otillgänglig för de utan egen båt eller eget sommarställe.

Planerna tar hänsyn till natur och miljö och är, trots hög ambitionsnivå och viss omfattning, en utveckling som lämnar mycket av ön orörd och tar hänsyn till områdets egenart.

Östergötlands Skärgård är en mycket glest bebyggd och befolkad skärgård, som seglare och seglingsinstruktör på skutor har jag besökt kusterna runt Östersjön och Kattegatt och Skagerack och finner att oron för överbefolkning och överexploatering är ogrundad. Tvärtom finner jag befolkade kuster, med liv, som något mycket positivt. Och jag tror turistnäring är en viktig väg framåt för att bibehålla möjligheter för olika generationer att bo och leva i skärgården.

Detta projekt kan stärka verksamheter som är på väg att växa fram utmed kusten och ge arbete och underlag inom restaurang, transport, bygg. Så jag tror detta projekt kan ge fördelar även för de som bor ute på öarna och utmed kusten redan idag, i form av arbeten och bättre service.

Framförallt uppskattar jag ambitionen att tillgängliggöra skärgården för fler människor.

Med hänsyn till miljörisker och djur och natur under byggprocessen och under driften finns inga överhängande risker med projektet.

Kommentar:

Kommunen tackar för synpunkterna.

Yttrande 6

Background

I am writing this evaluation of the potential impact of the proposed development on Bergön from two perspectives.

Firstly, I work as a professional sea kayaking leader, guide and coach and am qualified at the highest levels in Britain by Paddle UK and in Sweden by Svenska Kanot Förbundet. Having led kayak tours for more than 30 years all over the world I can fully appreciate that the St Anna archipelago is of unique global importance. It's islands and its wildlife are so special that any development that might irreversibly impact them is extremely worrying.

Secondly, I have worked for 25 years as an ecotoxicologist and an environmental risk assessor within Europe. I am familiar with the regulations and directives designed to protect wildlife and unique habitats within the European Union. Protection of habitats such as the St Anna archipelago is the purpose of such directives and they must be followed.

Summary

1. Placing a tourist hub out in the archipelago itself is very likely to damage the very essence of the place that the visitors seek to experience. Light pollution, boat noise, the sound and presence of many more people will take away the very things we seek to find there.
2. From an environmental perspective situating a tourist hub with an estimated 100,000 visitors per year so close to the boundary of a Natura 2000 area, just 200 m to the south, is wholly unacceptable. No one can estimate the potential impact the development will have on the sensitive wildlife of the area. It is very likely that breeding birds will lose valuable habitat and will be impacted at the species level.
3. The six red data species cited as breeding on Bergön require special protection. Great snipe in particular is Near Threatened on the EU red data list and its population has declined over recent years in Norway and Sweden. It is not acceptable to state that there will be no adverse effect on this or other red data species. The EU birds directive (Directive 2009/147/EC) requires all Member States to protect all wild bird species and protect and restore their habitats. Potential destruction of Great Snipe breeding grounds would go against this directive.
4. If a visitor hub in the archipelago is to be constructed in order to provide the development that the kommun seeks, then it makes much more sense to do this at either Arkösund or at Tyrislöt, where there is already existing infrastructure and where the wildlife has already been exposed to disturbance from human activity.

Detailed concerns

- a) This application begins by stating that the number of visitors to the St Anna Archipelago is expected to increase and that there is therefore a need for additional accommodation and services. The research that led to this predicted rise in visitor numbers is not provided and this statement is considered to be very simplistic.

At the moment the majority of visitors to St Anna come precisely because it does *not* have services. Kayak paddlers, small motor boat owners and sailing boat owners come to experience the quietness, the natural beauty and the unique isolation that can be found there. Increasing numbers of these visitors would not need additional accommodation in the archipelago. The kayakers will wild camp (in accordance with allemansrätten) and the small boats provide their own accommodation.

- b) It is not clear from the application whether the proposed large number of new properties on Bergön would be sold to private owners or made available to rent commercially. Page 24/84 of Miljökonsekvensbeskrivningen states 65% residential, does that mean that 65% of the properties would be privately owned? Throughout the document there is reference to temporary accommodation and it is hoped that this refers to property that would be available to rent. If the majority are sold to private owners, then the project would mostly serve to enhance the recreational lives of a small number of wealthy individuals and would do little to meet the needs of the anticipated increased numbers of tourists.
- c) Whilst I recognize that additional affordable rented accommodation in the archipelago and relevant services to enhance the understanding and enjoyment of its unique nature might be welcome, the scale of the proposed development seems to be much too large to be certain that no lasting damage will occur to the unique and fragile natural landscape that lies to the south of Bergön. Increased motor boat traffic, antisocial noise and human presence is certain to affect colonies of breeding birds in the bird protection area just South of Bergön.
- d) Waste water and sewage treatment for the expected 100,000 visitors per year would need to be fully addressed so as to give assurances that no negative environmental impact will occur. Whilst the document suggests that this might be acceptable there are no mathematical models or calculations to support this suggestion. The impact of discharging the salt water desalination bi-product back into the sea, together with possible higher heavy metal concentrations, should be fully evaluated with calculations showing the volume of waste water to be produced and it's likely salinity and heavy metal concentrations.
- e) The reference on page 43 to table 7.1 of Miljökonsekvensbeskrivningen is incorrect and should instead be 8.1. Citing the numbers of species in a given habitat type (as in table 8.1) does not give any reassurance that rare or vulnerable bird species will not be affected by the proposed development.

The six bird species on the national red list observed in the bird survey of Bergön require much greater protection than that afforded by the suggestion that construction will be avoided during the main breeding period. Great Snipe in particular are very sensitive to disturbance and might easily disappear from the island. As these birds are classified as “near threatened” a detailed plan for their protection on Bergön is required. The plan states that, *“As development mainly takes place in areas already affected and areas planned as 'Nature' will not be developed, the area will not be exploited, the potential negative consequences are assessed to be limited.*

The presence of species on the island are species that nationally have large and stable populations. The species that were found during the inventory in 2024 are therefore not expected to be negatively affected”.

This statement above is both incorrect and misleading. One of the six bird red list species observed on Bergön is the Great Snipe (*Gallinago media*) which is in the Red List category precisely because it's population in Sweden and Norway has declined sharply in recent years. Between 1980 and 2018 the population of Great Snipe in Norway and Sweden declined by 15- 19% (BirdLife international, 2021). This species is listed as Near Threatened because it is thought to be experiencing a moderately rapid population decline, owing primarily to habitat loss and degradation, as well as hunting pressure.

The Great Snipe (*Gallinago media*) is a medium sized migratory wader species that winters in tropical Africa. It is a lekking species that mostly breeds along the tree line in the Scandinavian mountains and in boreal and bush tundra areas. It is a food and habitat specialist that during the breeding season needs relatively open and base-rich habitats with high biomass of invertebrates. The stringent breeding habitat demands result in the species having a scattered distributed and also being particularly vulnerable to environmental changes.

The bird survey of Bergön conducted in 2024 described great snipe as breeding on rocky platforms and being found on the south western side of the island. The presence of people from the six proposed glamping platforms N2F4 and the stuga accommodation shown in orange just North of the “viewpoint” on the plan map together with increased use of the coastal footpath in this area would be very likely to adversely affect this species.

A detailed consideration of the impact of the proposed development on breeding and survivorship of the Great Snipe is required according to the EU birds directive (Directive 2009/147/EC). The Birds Directive requires all Member States to protect all wild bird species and protect and restore their habitats. The Commission prepared a list of all regularly and naturally occurring wild bird species within the EU. The Great Snipe is the subject of an international action plan to which Sweden is a signatory.

- f) The bird survey consisted of only two field visits, one in April and a second in May 2024. Given that many bird species will breed later in the year the results from this survey cannot be considered to fully cover the species that might be at risk from the development.
- g) The plan acknowledges in section 8.7.3 that there is the potential for disturbance to the Natura 2000 site that begins at Tyxholmarna, just 200m south of Bergön. There is no consideration or assessment of the potential impact of approximately 100,000 visitors per year, and the associated leisure activities that are being suggested, involving motor boats and kayaks, on the nearby Natura 2000 site. The rental of motor boats and kayaks from Bergön, is not compatible with the statement that:

“Passages of boat traffic directly outside the bird protection areas at Tyxholmarna are not expected to increase significantly. The southern part of Bergön is not being built on so disturbance from human activity directly from the island is not considered to exist.”

- h) Expanding on point (g) above the use of jet skis is a persistent problem in the archipelago. Jet ski use from Bergön would almost certainly harm the Natura 2000 site from Tyxholmara southwards. Although their use is meant to be restricted, in the absence of any kind of law enforcement, Jet Skis tend to be found everywhere in the archipelago, including within designated bird protection areas. The noise from these machines and the fact that their operators often seem to be unaware of nature and of regulations, means that they are very likely to be driven South from Bergön into areas with sensitive wildlife. For a kayak paddler moving silently between the islands the sight and sound of a group of jet skis at speed is wholly undesirable. For a sensitive breeding bird it could be catastrophic.
- i) In section Samlad bedömning it states that: "Increased visitor flows can mean more wear and disruption to the more sensitive natural environments and bird and animal life. The increased visitor flows that are expected to arise as a result of the detailed plan proposal are not deemed to entail significant negative consequences for their surroundings. Nor is the plan proposal deemed to entail significant damage to national interests of concern".

This is wishful thinking on behalf of the developer. It is impossible to quantify how much disturbance wildlife can tolerate before it is adversely affected, either by reduced breeding or simply by leaving the area. Once the habitat has been disturbed and bird species have left the area they are gone forever. It is my belief that the impact of this planning decision is far reaching and will affect so much more than the kommun of Söderköping.

Kommentar:

Kommunen tackar för synpunkterna och besvarar dem nedan under respektive rubrik.

Summary:

Att fler besökare till Bergön skulle leda till en betydande olägenhet för upplevelsen av platsen är inget som planförslaget har visat på. Efter inkomna synpunkter har föreslagna ytor för bryggor minskat, vilket gör att antalet möjliga båtplatser inom planområdet har begränsats. Möjligheten att ta sig till Bergön med privat båt begränsas därmed även. Ett mindre antal båtplatser kan även leda till att antalet båtar som rör sig i anslutning till Bergön minskar.

Inom ramen för genomförd Framtidsanalys för Sankt Annas skärgård togs ett antal scenarier fram. Scenarierna är tänkta att fungera som verktyg för att illustrera hur framtiden kan tänkas bli, givet olika parametrar. Ett av dessa scenarier var att undersöka vad som hade hänt om antalet besökare till Bergön hade varit 100 000 per år. Utifrån samtliga scenarier som undersökts har sedan ett antal rekommendationer tagits fram där olika intressen vägts in, centralt för rekommendationerna har varit en hållbar utveckling för människa och natur i balans. Att målet skulle vara att locka 100 000 besökare per år till Bergön stämmer därmed inte.

I genomförd miljökonsekvensbeskrivning har planförslagets påverkan på Natura 2000 undersökts. Anpassningar av föreslagen bebyggelse har gjorts där platsens förutsättningar har fått styra möjlig exploatering och utformning. Sammantaget bedöms genomförandet av detaljplanen inte innebära sådana negativa konsekvenser för Natura 2000 att det finns risk för att på ett betydande sätt påverka miljön och de naturtyper samt de arter som avses skyddas. Se miljökonsekvensbeskrivningen kap 8.7 Natura 2000 för mer information.

I genomförd fågelinventering har påverkan på rödlistade fåglar undersökts. Utredningen har inte kunnat visa på att planförslaget skulle innebära en betydande negativ inverkan på fågellivet eller de rödlistade arterna. Då föreslagen bebyggelse har anpassats till platsens förutsättningar och bevarandet av stora delar av öns naturområden har bedömningen gjorts att planförslaget inte kommer innebära en betydande negativ inverkan på rödlistade arter. Vidare ska röjning ske utanför fåglarnas häckningsperiod. Inga observationer av dubbelbeckasin, Great Snipe (*Gallinago media*) finns rapporterade i denna del av skärgården. Arten häckar huvudsakligen i fjällens lågalpina zoner. Lekplatser för arten finns på blöta och genomslade myrområden med mer eller mindre bevuxna med fjällbjörk. Enstaka observationer av arten finns söder om planområdet men det är frågan om förbiflyttande fåglar under vår och höst. För en bedömning av påverkan på respektive rödlistad art se genomförd Fågelinventering 2024.

Då Bergön fram till tidigt 2000-tal användes för militär verksamhet är stora delar av ön på olika sätt påverkad av mänsklig aktivitet. Likaså finns befintlig infrastruktur och teknisk försörjning på ön som kan nyttjas och byggas ut för att möjliggöra en exploatering på ön. Att djur- och naturvärdena på ön inte har påverkats av mänsklig aktivitet tidigare stämmer därmed inte.

Detailed concerns:

Ur planhandlingarna framgår det att det finns såväl kommunala som regionala strategier om att utveckla turism- och besöksnäringen i skärgården. Vilket leder till ett behov av utvecklad service och infrastruktur. En utveckling av Bergön kan bidra till att tillgängliggöra skärgården för fler människor, även för de som inte har egen båt. För de som vill campa i naturen kommer fortsatt möjlighet finnas till detta då stora delar av Bergöns naturområden bevaras.

Att det idag inte finns någon service på Bergön behöver inte innebära att behovet inte uppstår framöver. För att utveckla möjligheten för fler att ta del av skärgården behöver sådan service som gynnar turism- och besöksnäringen utvecklas. Planförslaget har utformats med stor hänsyn till de befintliga förhållanden på platsen, detta samtidigt som olika intressen kopplat till friluftslivet ges möjlighet att utvecklas.

Stycket som yttrande hänvisar till ligger under rubriken "Omarbetning och anpassning efter 2021" Efter Länsstyrelsens avslag på planeringsbeskedet år 2021 omarbetades planförslaget. De 65% som yttrande hänvisar till syftar till andelen möjlig boyta för bostadsändamål som har minskat i planförslaget sedan 2021.

Syftet med områden för tillfällig vistelse definieras av Boverket som ”boende som inte är av varaktig karaktär. Det innebär verksamheter som bedrivs med syfte att tillhandahålla tillfälliga övernattningsmöjligheter”. Verksamheterna i sig kommer dock kunna bedrivas av privat aktörer. Inom områden för tillfällig vistelse är det inte möjligt att uppföra byggnader för varaktigt boende.

Omfattningen av föreslagen exploatering har sedan planeringsbeskedet minskat markant. Detta för att bättre ta hänsyn till och minska intrånget i naturområdena på Bergön. Föreslagen exploatering bedöms som lämplig utifrån platsens förutsättning för att inte innebära en väsentlig negativ påverkan på naturen.

Efter inkomna synpunkter har föreslagna ytor för bryggor minskat, vilket gör att antalet möjliga båtplatser inom planområdet har begränsats. Möjligheten att ta sig till Bergön med privat båt begränsas därmed även. Ett mindre antal båtplatser kan även leda till att antalet båtar som rör sig i anslutning till Bergön minskar. Bedömningen görs fortsatt att tillkommande båttrafik inte innebär en betydande negativ inverkan på fågellivet inom fågelskyddsområdet.

Förtydligande om föreslagen VA-lösning och dagvattenhantering har gjorts i planbeskrivningen och miljökonsekvensbeskrivningen.

Hänvisningen på sidan 43 i miljökonsekvensbeskrivningen har åtgärdats.

Som nämnts tidigare har genomförd fågelinventering inte kunnat visa på att planförslaget skulle innebära en betydande negativ inverkan på rödlistade arter. Då föreslagen bebyggelse har anpassats till platsens förutsättningar och bevarandet av stora delar av öns naturområden kvarstår bedömningen. Att ytterligare undersöka påverkan på rödlistade arter bedöms inte nödvändigt.

Bevarandeplaner finns för såväl Natur 2000 området som fågelskyddsområdet, vilka ska verka för att säkerställa bevarandet av dessa områden. Bedömningen har gjorts att föreslagen detaljplan inte kommer påverka dessa områden på ett betydande negativt sätt.

Se svar till punkt 2 angående besökssiffran 100 000. Miljökonsekvensbeskrivningen har tagit hänsyn till ett ökat antal båt- och kanotrörelser i området runt Bergön. Den huvudsakliga ökningen av båttrafiken som en utveckling av Bergön medför bedöms dock ske till och

från Bergön från Arkösund eller via farleder från Aspöja/Tyrislöt direkt till kaj och bryggor på öns västra sida. Att påverkan inte förväntas bli lika stor i anslutning till fågelskyddsområdet, Natura 2000 och södra delen av Bergön beror på att de huvudsakliga besöksströmmarna med båt inte förväntas ske där.

Att människor kör med vattenskoter inom område med förbud är inget som detaljplanen har rådighet över.

Genomförd miljökonsekvensbeskrivning och utredningar har inte kunnat visa på att planförslaget kommer generera en betydande negativ påverkan på djurlivet inom eller i närheten av Bergön. Planförslaget har i så stor utsträckning som möjlig anpassats till värdena för natur- och djurlivet på platsen, detta samtidigt som en utveckling av Ön för att gynna turism och friluftsliv möjliggörs.

Yttrande 7

Jag driver verksamhet som innefattar taxibåtsservice samt guidade turer med båt i Sankt Anna skärgård. Redan idag finns ett etablerat samarbete med Bergön där vi erbjuder guidade turer till den före detta kustartillerianläggningen och delar med oss av dess unika historia till besökare.

Jag ser stor potential i den föreslagna utvecklingen av Bergön för framtiden.

Den skapar möjligheter till fler arbetstillfällen, inte minst inom turism o besöksnäring. För oss som redan idag verkar i skärgården är detta en välkommen möjlighet att ytterligare utveckla våra verksamheter och bidra till en levande och tillgänglig skärgård.

Kommentar:

Kommunen tackar för synpunkterna och delar synpunkten att projektet kan skapa möjligheter till fler arbetstillfällen.

Yttrande 8

Ägaren till Bergön har bett mig beskriva mina erfarenheter av materialtransporter med pråm till Bergön.

Och även mina tankar om val av plats för utveckling av brygganläggning i detaljplanen. Jag har utfört transporter till Bergön till exempel grus, jord, maskiner m.m. Och ser stora fördelar med den föreslagna platsen som har bra djup och ligger relativt skyddat även vid sämre väderlek.

Västra sidan av Bergön är den mest lämpliga platsen för fortsatt utveckling av flytande brygganläggningar med vågbrytare och landningsplats för tunga pråmtransporter. Den gamla kustartillerianläggningen har ett mycket robust vägnät i direkt anslutning till de befintliga pråmlandningsplatserna som även möjliggör modul byggda bostäder.

Jag och min familj som är bosatta och är verksamma året runt i skärgården, ser positivt på utvecklingen av Bergön enligt planen då de skapar lokala arbetstillfällen och även gör skärgården tillgänglig för fler.

Kommentar:

Yttranden inkom med ett yttrande under planeringsbeskedet som var positivt till den föreslagna planen.

Kommunen tackar för synpunkterna.

Yttrande 11

(Yttrande inkommit 2024-12-17)

Att bygga helt nya bostäder för fast boende mitt i St Annas unika och känsliga ytterskärgård invid ett naturreservat innebär att förstöra de värden man vill exploatera eller med andra ord: slänga ut barnet med badvattnet. Däremot att bygga ett nav eller en stödjepunkt för det rörliga friluftslivet med t.ex. kanotuthyrning, vandrarhem i befintliga försvarsanläggningar, servering, mindre servicehamn m.m. på den västra delen vore möjligt.

Att satsa på en levande skärgård borde framförallt innebära att stödja de näringsidkare bland den bofasta befolkning som funnits i skärgården sedan många hundra år. På deras öar bör också viss nybyggnation kunna ske utan att förstöra de unika natur- och kulturvärdena i St Annas Skärgård.

Om man sätter värde på St Annas världsunika ytterskärgård och vill att fler människor ska kunna ta del av den kan man inte samtidigt göra om den till privat villabebyggelse. Gör Bergön till en stödjepunkt för det rörliga friluftslivet och fortsätt att bygga nya bostäder i befintliga område som t.ex. Arkösund och Tyrislöt. På redan bebodda öar kan viss nybyggnation ske som t.ex. har skett på Harstena.

Försvarsanläggningarna på Bergön är utformade för att INTE synas på långt håll! När man nu vill återanvända och bygga om dem borde man ha samma målsättning.

(Yttrande inkommit 2024-12-18)

Jag vill komplettera mitt tidigare inskickade yttrande med följande punkter:

- Det är inte realistiskt att bygga upp östgötaskärgårdens största "turistnod" på den obebodda Bergön i ytterskärgården.
- Det är inte klokt att sikta på att Bergön ska få skärgårdens största fasta ö-befolkning utan att analysera konsekvenserna för kollektivtrafik och samhällsservice i hela området.
- Det är oklart hur mycket båttrafiken till och omkring Bergön kommer att öka och störa. Beräkningar saknas i MKB:n.
- Sveriges internationella förpliktelser beaktas inte i vare sig planförslag eller MKB (Bergön ingår i ett marint skyddsområde (MPA) som Sverige inom ramen för Helsingforskonventionen lovat försöka förse med nationellt skydd och ligger 250 meter från ett värdefullt Natura2000-område.)
- Påståendet att det är förbjudet att köra vattenscooter runt Bergön stämmer inte.
- Oklart om den skisserade hamnanläggningen ger tillräckligt skydd för de vindar och vågor som råder på platsen.
- Det finns inga garantier för att husen som är markerade för "tillfällig vistelse" verkligen används så. Stor risk finns att alla hus blir privatägda.
- Det bestäms i planen att marken omkring husen ska förbli naturmark och att allmänheten därför kan röra sig nära husen MEN det krockar med allemansrättens påbud om att avstånd till bostadshus ska hållas.

- Efter detaljplanens genomförandetid på fem år kan ny detaljplan läggas, som tillåter större tomter för husen. Stor risk att husägarna önskar en tomt kring sina hus.
- Miljökonsekvenser av vatten- och avlopp på ön är inte utredda eller beskrivna.
- Fiskerättsinnehavarna av vattnen kring Bergön är inte tillfrågade om byggplanerna. Vore ett övergrepp att beröva vissa hemmansägare fiskerätter som ingår i deras fastigheter.
- Uteplatser kring restaurang och besökscentrum och andra servicefunktioner är inte reglerade.
- Bryggornas yta är inte heller reglerade.
- Övernattningsstugornas och glampingplattformarnas byggyta är inte reglerade. Inte heller plattformar för allmänhetens tältning.

Sammanfattningsvis är exploateringsförslaget kraftigt överdimensionerat och skulle förstöra mycket av de unika natur- och kulturvärdena i Sankt Annas yttre skärgård.

Gör Bergön till en stödjepunkt för det rörliga friluftslivet och fortsätt att bygga nya

bostäder i befintliga område som t.ex. Arkösund och Tyrislöt. På redan bebodda öar kan viss nybyggnation ske som t.ex. har skett på Harstena.

Försvansanläggningarna på Bergön är utformade för att INTE synas på långt håll! När man nu vill återanvända och bygga om dem borde man självklart ha samma målsättning.

Kommentar:

Kommunen tackar för synpunkterna och besvarar dem nedan.

Att skapa förutsättningar för friluftslivet och besöksnäringen att utvecklas på Bergön är ett sätt att verka för en levande skärgård i stort. Genom att synliggöra skärgården kan detta även gynna andra näringsidkare i området. Att möjliggöra för nybyggnation inom andra redan bebodda öar i skärgården är inget som denna detaljplan har rådighet över.

Större delen av kvartersmarken planläggs för tillfällig vistelse, i vissa fall i kombination med centrum- och bostadsändamål men till största delen som egen markanvändning. Avsikten är att möjliggöra övernattningsmöjligheter för besöksnäringen. Planläggning av en viss andel bostäder på Bergön är en förutsättning för att kunna bedriva de planerade verksamheterna ön och även möjliggöra detta året runt. Bostäder är också ett underlag för skärgårdstrafiken. Syftet att tillåta en viss andel bostäder är också en del i att stötta en levande skärgård genom att erbjuda varierade boendeformer.

Stor vikt har lagts vid placering av bebyggelsen, begränsning av byggrätter och bestämmelser om utformning för att säkerställa en god landskapsanpassning och en medveten gestaltning i samspel med öns karaktär.

Planförslaget kan ge ett ökat underlag för kollektivtrafikresor till och från Bergön. Om det skulle uppstå ett behov av att utreda kollektivtrafiken ytterligare i området är det upp till Östgötatrafiken. Att utreda konsekvenserna för samhällsservice i hela området bedöms inte relevant då detaljplanen endast har rådhöjd över planområdet.

Behov av båtplatser har utretts vidare och specificerats tydligare, kompletteringar har gjorts av planhandlingarna inför granskning. Vidare kvarstår bedömningen att ett ökat antal båtörelser i området runt Bergön inte kommer bli så omfattande att störningsriskerna ökar av betydelse.

Genom samverkansplanen HELCOM MPA och andra planeringsdokument anses det bekräftat att det är av stort allmänintresse att genomföra åtgärder som stärker tillgängligheten för turism och friluftsliv i anslutning till skärgårdsområdet Missjö-Sankt Anna. Planförslaget bedöms inte strida mot samverkansplanen.

Enligt vattenskoterförordningen är det i Sverige endast tillåtet att köra vattenskoter i allmänna farleder samt inom områden där länsstyrelsen har beslutat om undantag från det generella förbudet. Länsstyrelsen i Östergötland har inte beslutat om undantag för området runt Bergön.

Hamnanläggningens exakta utformning och dimensionering för att klara vindar och vågor undersöks i ett senare skede, detta görs i samband med ansökan om vattenverksamhet.

Inom områden för tillfällig vistelse är det inte möjligt att uppföra byggnader för varaktigt boende. Syftet med områden för tillfällig vistelse definieras av Boverket som ”boende som inte är av varaktig karaktär. Det innebär verksamheter som bedrivs med syfte att tillhandahålla tillfälliga övernattningsmöjligheter”. Inom de områden som endast omfattas av användningen tillfällig vistelse är annan användning inte tillåten.

Föreslagen utformning av tomtmark runt byggnad avser verka för att minska barriärerna i landskapet som en exploatering annars kan ge upphov till. I stället ska allemansrätten och möjligheten att röra sig fritt på platsen främjas. Förutsatt att de som rör sig i området visar hänsyn till bebyggelsen ska planen verka för möjligheten att fritt röra sig i området.

Om ny detaljplan tas fram görs en lämplighetsprövning för tänkt åtgärd inom ramen för detaljplanprocessen.

I genomförd miljökonsekvensbeskrivning analyseras detaljplanens konsekvenser avseende vatten- och avlopp. Se miljökonsekvensbeskrivningens kapitel 8.3 Vattenmiljö under rubriken 8.3.3 Konsekvenser av planförslaget.

Resonemang om planens påverkan på fiskerätter har utvecklats i planhandlingarna. Vidare tillhör numera fiskerätten vid Bergöns västra sida

samma fastighetsägare som för Bergön. Områdena för badbryggor på öns östra sida har även minskats för att ytterligare begränsa påverkan på fiskerätten där.

Beroende på hur uteplatser i anslutning till verksamheter utformas kan de inrymmas inom bestämmelserna för tillåten byggnadsarea. Ytterligare reglering av uteplatser för verksamheter har inte bedömts nödvändigt för genomförandet av planen.

Storleken på bryggor prövas inte inom detaljplaneprocessen. Detta hanteras inom ramen för ansökan eller anmälan om vattenverksamhet.

Möjlig byggrätt för övernattningsstugor, glampingplattformar och plattformar för tältning avgränsas av användningens utbredning.

Yttrande 14

Nu aktuellt samråd syftar till att samla in information, önskemål och synpunkter som berör planförslaget och här är mitt bidrag.

Besöksnäringen är mycket viktig i Östergötlands skärgård och kommer sannolikt att bli än viktigare i framtiden. Myndigheters roll, t.ex. när det gäller en detaljplan, är att se till helhet och allmänna intressen, inklusive relationer till andra värden som andra näringar, lokalsamhällen, miljö och natur. En huvudsak blir då förstås *vilken besöksnäring* som myndigheter och offentliga medel bör understödja genom fysisk planering, rådgivning och olika stöd. Det är då viktigt att notera att en *hållbar besöksnäring* bygger på lokala entreprenörer, gynnar en levande landsbygd året runt och stärker den lokala ekonomin samt förvaltar och vårdar de natur- och kulturlandskapsvärden som besökarna vill uppleva. *Det nu föreliggande förslaget till detaljplan är tyvärr ett slående exempel på hur man inte ska göra.* I stället för att underlätta för verksamma, och redan framgångsrika, lokala entreprenörer och deras existerande samarbetsnätverk att fortsätta och kunna expandera så försöker man här "luftlandsätta" en exempellös exploatering (även om man i flera steg något tvingats dämpa exploateringsgraden i förhållande till de än mer massiva byggvolymerna och höghus som fanns i de ursprungliga planerna). I stället för att bygga vidare på de redan etablerade portarna till skärgården som Arkösund, Mon och Tyrislöt varifrån sedan besökare, med eller utan stödjande guidningar och kommunikationer, kan söka sig ut i den mindre exploaterade skärgården, så får vi nu oss till livs denna megalomaniska plan. Man får hoppas att varenda arbetstimme som belastat kommunens hårt arbetstygda tjänstepersoner är ordentligt betald av den tänkta exploatören.

Det finns naturligtvis mängder av aspekter i det digra underlagsmaterialet som kan motivera en kritisk diskussion men jag nöjer mig med att påpeka två saker. Först den *bristande respekten för vad det är för natur- och kulturlandskap som exploateringsprojektet ligger i.* Området är av ett flertal riksintressen och de värden som då anses vara av nationell vikt att bevara finns beskrivna på många olika sätt. Vi kan här exemplifiera med ett alldeles färskt dokument, nämligen "Planeringsunderlag för marina kulturmiljövärden i den nationella havsplaneringen, Nationell sammanställning av regleringsbrevsuppdrag RB2021:3B4" (Diarienummer: 2767-2021, Länsstyrelsen Västra Götaland) utgivet 2024. Här kan vi notera att Bergön ligger inom ett av tre särskilt utpekade värdeområden i Östergötlands län ("Arkö- Aspöja-Äspholm") om vilket man bl.a.skriver: "Det småskaliga och välbevarade kust- och skärgårdslandskapet ska värnas. Ny byggelse bör anpassas till den befintliga bebyggelsemiljön och bebyggelsestrukturen" och "Alla exploateringar som kan beröra värdeområdet direkt eller visuellt behöver föregås av fördjupade analyser för att klargöra påverkan på bärande värden och karaktärsdrag" (s. 355 och 356).

Jag vill även som en särskilt kritisk punkt lyfta fram *ett genomgående drag av brist på verklighetsförankring.* Det är en återkommande, och inte sällan mycket påtaglig, diskrepans mellan en rimlig bild av verkligheten och planens alla förhoppningsfulla skrivningar om harmoni, hänsyn och hur väl allt anses stämma överens med andra plandokument och diverse övergripande ambitioner för området. Jag nöjer mig här med att ge tre olika typer av exempel. Man konstaterar att flera fiskevattenägare berörs men där finns inget sagt om hur inskränkningarna i deras rättigheter skall hanteras. Man skriver att vattenskotrar "är ej tillåtet" och hänvisar till lagstiftning, men den som vistas i skärgården vet att detta inte har

någon bäring på verkligheten – och Naturvårdsverket säger "... att det i dagsläget inte bedrivs någon tillsyn utifrån reglerna i vattenskoterförordningen". En annan typ av exempel på det verklighetsfrämmande underlagsmaterialet är hur man på kartor märkt ut alla kringliggande öar och skär med "Natur". Som om man inte förstår att naturen förstås finns i olika grad överallt som en del i ett dynamiskt natur- och kulturlandskap.

Östergötlands skärgård, och inte minst S:t Anna skärgård, behöver en klok planering för en framtida växande besöksnäring. En planering som då bygger på lokala entreprenörer och det natur- och kulturlandskap som visar de värden som besökarna vill uppleva. En planering som strategiskt understödjer en levande skärgård med fast året runt befolkning och där besöksnäringens ekonomiska värden kommer lokalbefolkning och kommunen till del.

Som sammanfattning av mina synpunkter väljer jag att citera en erfaren entreprenör när det gäller internationell naturturism och som även har mycket god kunskap om det aktuella området. Personens reflektion efter att ha översatt och läst den aktuella detaljplanen var: "I am utterly horrified that anyone can think that this is a good idea" (Jag är helt förskräckt över att någon kan tycka att detta är en bra idé).

Kommentar:

Yttranden inkom med ett yttrande under planeringsbeskedet. Detaljplanen reviderades delvis till samrådet för att tillgodose synpunkterna.

Kommunen tackar för synpunkterna och besvarar dem nedan.

Visionen men utvecklingen på Bergön är bland annat att komplettera näringsverksamheterna i skärgården och förlänga besökssäsongen genom anläggningar som erbjuder aktiviteter och boende året om. Lokala entreprenörer kan därmed gynnas av att besökssäsongen förlängs samt av att fler besöker skärgården. Detaljplanen bedöms inte hindra möjligheten för befintliga verksamheter att utvecklas och fortsätta expandera. Likaså hindrar detaljplanen inte att en utveckling av redan etablerade portar till skärgården kan prövas. Detta är dock inget som denna detaljplan har rådighet över.

Stor hänsyn har tagits till platsens natur- och kulturvärden vid utformningen av föreslagen exploatering. Under projektets gång har frågor kopplat till dessa värden undersökts och anpassningar av planförslaget har gjorts.

Stora delar av de områden som föreslås exploateras ligger inom ytor som på olika sätt redan påverkats av mänsklig aktivitet. Värdefulla naturområden bevaras inom planområdet och föreslagen bebyggelse regleras med bestämmelser om dess utformning och utförande för att säkerställa att ny bebyggelse harmoniserar med platsens befintliga miljö.

Bedömningen görs att planförslaget tar hänsyn till befintliga värden på platsen samtidigt som en möjlighet skapas att tillgängliggöra

skärgårdslandskapet med sin bredd av natur- och kulturvärden för en bredare målgrupp besökare året om.

Resonemang om planens påverkan på fiskerätter har utvecklats i planhandlingarna. Vidare tillhör numera fiskerätten vid Bergöns västra sida samma fastighetsägare som för Bergön. Områdena för badbryggor på öns östra sida har även minskats för att ytterligare begränsa påverkan på fiskerätten där. Badbryggorna ska vara landförankrade istället för flytbryggor vilken minskar påverkan på vattenområdet.

Enligt vattenskoterförordningen är det i Sverige endast tillåtet att köra vattenskoter i allmänna farleder samt inom områden där länsstyrelsen har beslutat om undantag från det generella förbudet. Länsstyrelsen i Östergötland har inte beslutat om undantag för området runt Bergön. Att människor kör med vattenskoter inom område med förbud är inget som detaljplanen har rådighet över.

Planområdet har minskats ner så att omkringliggande mindre öar, som tidigare var planlagda med användningen natur, inte längre ingår i planområdet.

Yttrande 15

Vi har sedan 1970-talet flitigt seglat i vattnen kring Bergön, med Arkösund som utgångspunkt. Vi har också paddlat kajak och åkt långfärdsskridskor i Östgötaskärgårdarna. Vid våra långfärder runt Östersjöns kuster och skärgårdar har vi följt olika turist- och besöksatsningar genom åren.

Sydväst och söder om Bergön finns gott om hamnmöjligheter för fritidsbåtar, även landningsplatser och tältplatser för paddlare. Kring Arkösund är båttrafiken livlig, men i Aspöjas norra skärgård kan man finna lugn och ro. Båttrafiken där är begränsad och det är tyst och mörkt på natten. Området används frekvent av fritidsbåtar för natthamn, efter att man eventuellt har varit inne i Arkösund och handlat och tankat, och ibland bytt besättning. Långfärdsbåtar ligger ofta för natten i området.

Östgötaskärgården är mycket uppskattad av det rörliga friluftslivet från när och fjärran på grund av att den är relativt obebyggd.

Vi anser att det är helt fel att bygga en ”turistnod” på Bergön eftersom

- Ökad båttrafik till, från och omkring ön kommer att bli störande för naturvärden och friluftslivet.
- Området ingår i riksintresse för natur, kultur och friluftsliv.
- Området ingår i Sankt Anna-Missjö Marine Protected Areas (MPA) enligt Helsingforskonventionen eftersom det är särskilt skyddsvärt för att skydda och bevara den biologiska mångfalden.
- Området ingår också i ett maritimt värdeområde som länsstyrelsen har pekat ut för havsplaneringen.
- Båttrafiken till och från Bergön kommer att gå genom Kopparholmarnas naturreservat, som är ett populärt utflyktsmål för folk som vill uppleva skärgårdsnatur med fri utblick mot havshorisonen. Både naturvärden och friluftslivet i naturreservatet blir påverkad av ökad båttrafik genom reservatet.
- I Arkösund behöver lika många båtplatser skapas som det byggs på Bergön, 40 – 50 st enligt planhandlingarna. Miljökonsekvenserna av fler båtplatser i Arkösund behöver beskrivas och beaktas.
- Ljud och ljus från den planerade bebyggelsen på Bergön kommer att påverka närmiljön. En restaurang på Bergöns västsida kommer att påverka naturmiljön åt väster, över Aspöjafjärden. Ljud transporteras lätt över vatten.
- Bergön har ett oskyddat läge med havssvall från öster och Aspöjafjärdens ofta hårda vindar från väster. Även vindar från söder och norr är besvärande på ön. Hamnanläggningen som skisserats blir dominerande visuellt och är dessutom inte tillräckligt skyddande. Mer omslutande pirar behöver byggas om båtar ska kunna ligga där vid frisk och hård vind. Ännu mera brygganläggningar behöver byggas, med ökade miljökonsekvenser som följd.

- Vi anser att skälen till strandskyddsdispens inte är giltiga enligt bestämmelserna i Miljöbalken. Områden för "redan ianspråkstagen" är de två små bostadsbarackerna som Försvaret lämnade efter sig, och kajen. Försvarets övriga anläggningar på ön har gjorts på så sätt att de inte nämnvärt syns från sjön och mycket av naturen är orörd. Naturen tar också över på och kring försvarets anläggningar.
- Dispensskälet "Angeläget allmänt intresse" är inte heller giltigt eftersom den orörda miljön på och omkring Bergön väger tyngre. Området är redan idag tillgängligt för friluftslivet. Ön har inte så stor betydelse för försvarshistorien. På Femörehuvud i Oxelösund finns en mer intressant anläggning att besöka.
- I och med att dispensskälen "redan ianspråkstagen" och "angeläget allmänt intresse" inte kan gälla, så behövs inte fler anläggningar i vattnet.
- Vi tror inte att det är realistiskt att skapa en turistnod på Bergön. Den ligger relativt avskilt och transporterna till ön blir dyra och besvärliga vid hårt väder. Resultatet blir då att det som kan säljas till privata ägare blir byggt. En exploatör är inte tvungen att bygga allt som är tillåtet enligt en detaljplan. Därigenom får vi en privatiserad ö med privata båttransporter och hamnanläggning vid ön.
- Bestämmelsen "O", som betyder Tillfällig vistelse, har satts på många av husen. Bestämmelsen blir svår att kontrollera. Vi befarar att många av dessa hus får privata ägare som inte hyr ut till tillfälliga gäster. Resultatet blir att dessa hus blir privatiserade.
- Idén om att Bergön skulle kunna bli en turistnod lades in i översiktsplanen 2017 i sista stund, utan att utreda om projektet är lämpligt. Förutsättningarna för exploateringen är inte utredda och lokal förankring är inte gjord. Vatten- och avloppsförsörjning är inte utredd. Skissad hamnanläggning är inte realistisk. Samråd har inte skett med de som innehar fiskerättigheterna kring ön. Lokala företag har inte varit involverade i planeringen.
- Vi anser att andra åtgärder ska göras för att underlätta för allmänheten att besöka Östgötaskärgårdarna. Utgångspunkter är Arkösund, Moon, Tyrislöt, Fyrudden och Ekön. Där finns infrastruktur såsom vägar, vatten, avlopp, boenden och service. Information och guidning ges redan på dessa ställen, men kan utökas. Från utgångspunkterna går Östgötatrafikens Skärgårdstrafik till bebodda öar. På de större öarna såsom Gränsö, Arkö, Aspöja, Åmtö, Håskö, Harstena m fl är det lämpligt att det finns mindre anläggningar för besökare. Populära öar och miljöer kan förses med toaletter, spänger, grillplatser och infotavlor så att naturen inte förstörs.

Sammantaget innebär tänkt exploatering på Bergön att natur- och friluftsvärdena, som är själva kvalitén med skärgården och som drar till sig besökare, påverkas på ett betydande negativt sätt. Ökad tillgänglighet till skärgården för besökare och att stärka näringsliv och fastboende i skärgården kan ske på betydligt bättre sätt, utan att förstöra värdena för skärgården.

Övriga noteringar:

- Det anges i handlingarna att det är förbjudet att köra vattenskoter kring Bergön. Detta påstående är felaktigt. Genom en EU-dom kan inte Sverige förhindra vattenskoteråkning där båttrafik annars är tillåtet. I praktiken sker vattenskoteråkning överallt, speciellt kring gästhamnar och sommarstugeområden.
- I miljökonsekvensbeskrivningen anges att alla byggnader på Bergön har fått byggnadslov. Det stämmer inte. Ny byggnad för toalett och dusch, bastuvagn, container och hus på kajen har inte strandskyddsdispens eller byggnadslov.
- Det skrivs i bestämmelserna att staket inte får byggas runt fastigheterna för att inte avhålla allmänheten att närma sig husen. I verkligheten är det tvärtom. Man brukar skriva in i detaljplaner och bygglov att tomter ska omgärdas av staket, mur eller liknande så att allmänheten kan känna att de kan röra sig fram till staketen. Annars säger allemansrätten att man ska hålla sig på avstånd från hus för att inte störa.
- Storlek på uteplatser utanför "centrumbyggnader" är inte reglerade.
- Storlek på glampingplattformarna är inte reglerade, ej heller höjd på tälten.
- I planbeskrivningen anges under rubrik Naturmark att tältplattformar kan anläggas på naturmarken på ön. Plattformarnas utbredning behöver regleras.
- Bryggornas totala yta behöver regleras.

Kommentar:

Yttranden inkom med ett yttrande under planeringsbeskedet. Detaljplanen reviderades delvis till samrådet för att tillgodose synpunkterna.

Kommunen tackar för synpunkterna och besvarar dem nedan.

I genomförd miljökonsekvensbeskrivning har konsekvenserna av ökad båttrafik analyserats. Bedömningen görs att störningsrisken från båttrafiken bedöms vara liten. För mer information om bedömningen som har gjorts se miljökonsekvensbeskrivningen kapitel 8.3 Vattenmiljö och kapitel 8.7 Natura 2000.

Planförslagets påverkan på samtliga riksintressen har prövats i samband med planläggningen. Bedömningen har gjorts att planförslaget inte kommer innebära en betydande negativ påverkan på riksintressena. Se miljökonsekvensbeskrivningens kapitel 8.6 Riksintresse för mer information.

Genom samverkansplanen HELCOM MPA och andra planeringsdokument anses det bekräftat att det är av stort allmänintresse att genomföra åtgärder som stärker tillgängligheten för turism och friluftsliv i anslutning till skärgårdsområdet Missjö-Sankt Anna. Såväl

kommunen som Länsstyrelsen gör bedömningen att planförslaget inte strider mot samverkansplanen.

För att undersöka planförslagets påverkan på det av länsstyrelsen utpekade vårdområdet har planhandlingarna kompletterats med ytterligare siktlinjestudier.

Den huvudsakliga ökningen av båttrafiken som en utveckling av Bergön medför bedöms ske till och från Bergön från Arkösund eller via farleder från Aspöja/Tyrislöt direkt till kaj och bryggor på ön, att farleder går genom Kopparholmarnas naturreservat är inget som detaljplanen har rådighet över. Det är farledshållarens ansvar för att farleden underhålls på ett tillfredställande sätt. Detta bland annat genom att fortlöpande genomföra analyser av risker förknippade med den sjötrafik som förekommer i farleden.

Behovet av att utöka antalet båtplatser i Arkösund är inget som denna detaljplan har rådighet över.

Den exploatering som föreslås på Bergön är inte av sådan karaktär som föranleder störande ljud. Risken att en exploatering på Bergön skulle innebära bullerstörningar västerut bedöms därmed som liten. Planförslaget visar inte på att det finns några betydande risker för ljudstörningar på närmiljön.

Hamnanläggningens exakta utformning och dimensionering för att klara vindar och vågor undersöks i ett senare skede, detta görs i samband med ansökan om vattenverksamhet.

Såväl kommunen som Länsstyrelsen anser att planen bedöms vara förenlig med strandskyddets syften, det bedöms även finnas särskilda skäl till att upphäva strandskyddet inom kvartermark och vattenområden. Se Miljökonsekvensbeskrivningens kapitel 8.8 Strandskydd för mer information.

Detaljplanen avses genomföras i sin helhet, detta är dock inget som detaljplanen i sig kan säkerställa.

Inom områden för tillfällig vistelse är det inte möjligt att uppföra byggnader för varaktigt boende. Syftet med områden för tillfällig vistelse definieras av Boverket som ”boende som inte är av varaktig karaktär. Det innebär verksamheter som bedrivs med syfte att tillhandahålla tillfälliga övernattningsmöjligheter”. Inom de områden som endast omfattas av användningen tillfällig vistelse är annan användning inte tillåten. Detta kontrolleras i samband med ansökan om bygglov.

Arbetet med detaljplanen följer planprocessen för framtagande av detaljplaner, i denna ges allmänheten möjlighet att yttra sig i samband med samråd och granskning av planen. Några ytterligare krav på att involvera

fiskerättsinnehavare eller lokala företag finns inte inom ramen för detaljplaneprocessen.

Gällande översiktsplan för Söderköpings kommun antogs 2015 någon ändring av översiktsplanen har inte gjorts 2017. Bergön nämns specifikt som möjlig utvecklingsnod i granskningsutlåtandet till översiktsplanen där det framgår att Bergön har goda förutsättningar att utvecklas för besöksnäringen, samt att en sådan utveckling är förenligt med översiktsplanens intentioner. Se planbeskrivningens kapitel "Kommunens tidigare ställningstagande" sidan 50 för bedömningen som har gjorts.

Förutsättningarna för utvecklingen av Bergön har utretts inom ramen för detaljplanearbetet. Se genomförda utredningar som bilagts planförslaget för mer information.

VA-frågan har utretts vidare och planbeskrivning samt miljökonsekvensbeskrivningen har kompletterats med tydligare beskrivningar om hur VA kan lösas.

Detaljplanen hindrar inte möjligheten för andra att på olika ställen pröva möjligheten att genomföra åtgärder för att underlätta för allmänheten att besöka Östgötaskärgårdarna. Detta är dock inget som denna detaljplan har rådighet över.

Placering och utformning av planerad bebyggelse har tagit stor hänsyn till platsens terräng och naturvärden för en så liten påverkan som möjligt samtidigt som en utveckling av platsen möjliggörs. Ny bebyggelsen är huvudsakligen placerad inom de tidigare påverkade ytorna. Stora delar av Bergöns naturområden och dess värden kommer bevaras och fortsatt vara opåverkade. Bedömningen görs att föreslagen exploatering inte innebära en betydande negativ påverkan på platsens natur- och friluftsvärden.

Övriga noteringar

Enligt vattenskoterförordningen är det i Sverige endast tillåtet att köra vattenskoter i allmänna farleder samt inom områden där länsstyrelsen har beslutat om undantag från det generella förbudet. Länsstyrelsen i Östergötland har inte beslutat om undantag för området runt Bergön.

Nuvarande bebyggelse är lovligt uppförd på Bergön.

Föreslagen utformning av tomtmark runt byggnad avser verka för att minska barriärerna i landskapet som en exploatering annars kan ge upphov till. I stället ska allemansrätten och möjligheten att röra sig fritt på platsen främjas. Förutsatt att de som rör sig i området visar hänsyn till bebyggelsen ska planen verka för möjligheten att fritt röra sig i området.

Beroende på hur uteplatser i anslutning till verksamheter utformas kan de inrymmas inom bestämmelserna för tillåten byggnadsarea. Ytterligare

reglering av uteplatser för verksamheter har inte bedömts nödvändigt för genomförandet av planen.

Storlekarna på glampingplattformarna regleras av användningens utbredning. Höjden på tälten bedöms inte nödvändiga att reglera på grund av föreslagen exploaterings karaktär.

Plattformarnas utbredning begränsas av användningen utbredning.

Bryggornas totala yta går inte att reglera i detaljplanen. Detta prövas istället inom ramen för anmälan om vattenverksamhet.

Yttrande 18

Aspöjaskärgården är ett unikt område som omfattas bl.a. av riksintresse för rörligt friluftsliv och naturvård samt Natura 2000 område för skydd av fågellivet.

Yttrande nummer 14 har gjort en analys av projektet på Bergön. Vill inte upprepa dessa argument utan stödjer den analysen till fullo och kommer här i stället att fokusera på frågor kring risken för påverkan relaterat till infrastruktur och vattenmiljön.

Den MKB som gjorts för den tänkta verksamheten lever inte upp till begreppet MKB. Det saknas underlag för att göra en bedömning av miljöpåverkan. Hur många kommer att vistas på ön olika delar av året? Hur mycket konsumtionsvatten krävs? Avloppsvattenrening? Hur ska man hantera avfall? Hur ska transporter till ön genomföras? MKB är inte i skick för att kunna godkännas (se referenser).

Projektet innebär en uppbyggnad av ett samhälle med ett antal boenden, vandrarhem, camping, besökscentra och restaurang/pub som sammantaget vid högsäsong uppskattningsvis kan husera 300-400 personer per dygn. Som jämförelse kan nämnas att antalet boende i Arkösund 2019 var 167 personer. De som ska nyttja Bergön kräver också parkering, buss, transport till och från Bergön. Detta fungerar knappt för permanent- och fritidsboende idag under högsäsong.

När man väl är på Bergön ska avfallshantering, konsumtionsvatten, avlopp med kemikalie- och slamhantering fungera för 300-400 personer under hela året även om antalet personer på ön har en säsongvariation. Den rening som tidigare nämns i förbigående i underlaget ska ha kemisk fosforrening med polonit för att klara hög skyddsnivå. Men poloniten måste bytas för att upprätthålla funktionen och leverantören av polonit räknar med att 500 kg klarar 5 personer i 2 år. Det innebär att ca 15-20 ton per år ska fraktas ut och den uttjänta fraktas tillbaka varje år och deponeras idag som hushållsavfall. Till detta kommer hantering och transporter av hushållsavfall!

Kvävereduktionen i den biologiska reningen avtar vintertid. Dessa reningsanläggningar klarar max 10-20 personers avlopp. I projektet ska avlopp för 300-400 personer och restaurang/pub hanteras. Detta kräver ett gemensamt **reningsverk** för att klara de utsläppskrav som ställs. Om man räknar på de utsläppsvärden per person som används i Sverige (Naturvårdsverket) räknar man med 1,7 g fosfor per person och dygn. Motsvarande värde för kväve är 13,5 g. Om man räknar med ett reningsverk med medelrening av 90% för fosfor och 50 % för kväve och 100 % beläggning 100 dagar, 50% under 100 dagar och 25% resten av året så blir fosforutsläppet ca 150 kg och kväveutsläppet ca 600 kg. Om man väljer ett antal mindre avloppsanläggningar kommer dessa att samlat ha större utsläpp. Avloppsledningar och vattenförsörjning behöver sannolikt sprängas ner till många hus även om en del byggda kulvertar kan nyttjas.

Vad innebär då 150 kg fosfor och 600 kg kväve för vattenmiljön? I Arkösundet är fosforhalten 23 µg/l och kvävehalten 313 µg/l som treårsmedelvärde. Det motsvarar 23 kg fosfor i en miljon m³ vatten och 313 kg kväve i samma volym. I närområdet ger utsläppen från verksamheten ett avsevärt tillskott av näring vilket gynnar främst grönslick som påväxt på stenar men som också stör annan vegetation som blåstång och rödtång liksom annan

viktig vegetation för ett ekosystem i balans. Detta är ett hot mot de ekologiskt så viktiga tångbältena.

Den tidigare redovisade bottenundersökningen visar att här finns ålgräsområden. *Havs och Vattenmyndigheten* informerar om Ålgräs: "Ålgräsängar har en unik ekologisk roll i svenska hav. De är viktiga livsmiljöer för ett stort antal marina djur och växter, och fungerar som barnkammare åt arter som torsk och strandkrabba. Ålgräsängar är idag en hotad naturtyp som omfattas av ett åtgärdsprogram".

All den befintliga vegetationen hotas av ökad mängd grönslick som gynnas av näringsutsläppen från den tänkta verksamheten på Bergön. Med ökad påväxt minskar tångens livskraft. Tångbältena glesas ut och vid stor påverkan försvinner tången och andra växter som är viktiga i ekosystemet minskar.

I närområdet, som närmst inom ett par hundra meter från ön finns flera fågelskyddade områden med skyddsvärda fågelarter som örn och berguv. Där har också observerats utter som återvänt till gamla boplatser. En verksamhet som är av den storlek som lyser fram när man granskar projektet innebär alltså stor risk för en omfattande störning av fågel- och djurlivet i Natura 2000 området söder om Bergön. Det är viktigt att fågelskyddet ska behållas orört.

Yrkesfisket i området kommer även att bli stört eller förhindras av aktiviteter och brygginstallationer på Bergön.

Jag kan inte se annat än att hela projektet är av den storlek att det inte uppfyller det som krävs för att undantas från riksintressen och skyddet genom Natura 2000. Strandskyddet tar man uppenbart inte hänsyn till! Det blir en monumental förändring som motverkar de intressen man skyddat med bl.a riksintressen och andra formulerade skydd i denna del av skärgården!

Vad beskrivs en alternativplan? En verksamhet av denna storlek och dess behov av infrastruktursatsning. Därför bör en verksamhet som denna lokaliseras på fastlandet.

I detta projekt: Vem ska bekosta infrastrukturbyggnaden i Arkösund, utbyggnaden av-skärgårdstrafiken, avfallshanteringen mm.

Även om verksamheten skulle skäras ner till några få hus måste också provas mot riksintressen, Natura 2000 och strandskydd.

Var finns den ekonomiska kalkylen som visar att detta projekt är ekonomiskt genomförbart? Detta är ett måste för att göra bedömningen om projektet går att genomföra. Om de ekonomiska förutsättningarna inte håller finns inget behov av att lägga tid på att göra övriga avväganden för t.ex. kommunala och regionala myndigheter. Det gäller inte bara projektet utan även kostnaderna för kommunernas infrastrukturbyggnad. Vem ska betala den notan?

Sist men inte minst – Var är MKB n för verksamheten som har en sådan kvalitet att den kan godkännas. Lagstadgat krav. Detta är betydande miljöpåverkan som i MKB behandlas med en axelryckning.

Genomförs denna detaljplan blir det möjligt att förstöra ett unikt natur- och kulturmiljöområde. Det kommer också att få en betydande negativ påverkan för djur- och fågellivet. Dessutom omfattande samhällspåverkan för Arkösund och Aspöja!

Hur kan någon tycka att projektet är en bra idé?

Vi avvisar planförslaget i sin helhet.

Kommentar:

Yttranden inkom med ett yttrande under planeringsbeskedet. Detaljplanen reviderades delvis till samrådet för att tillgodose synpunkterna.

Kommunen tackar för synpunkterna och besvarar dem nedan.

Utrymme för sophantering finns inom kvartersmark. Resonemang om hantering av avfall har förtydligats i planhandlingarna. Transporter till ön förväntas framförallt ske med båt.

Kollektivtrafik finns idag till och från Bergön. Om det skulle uppstå ett behov av att utreda behovet av att utveckla kollektivtrafiken är det upp till Östgötatrafiken. För de som åker med egen bil till Arkösund finns det gott om parkeringsplatser i Arkösund. Enligt Norrköpings kommun finns även planer för ytterligare utbyggnad för parkeringsplatser i Arkösund om behov av det uppstår i framtiden.

Detaljplanen har kompletterats med ett avsnitt om förväntat besöksantal.

Inför granskningsskedet har även en förprojektering av VA genomförts, se bilaga 11. Detta för att utreda hantering av vatten och avlopp på Bergön. Spillvattnet avses hanteras lokalt på ön där ledningssystemet är sammankopplat till tre lokala minireningsverk. Typen av reningsverk som avses är bioreningsverk, det vill säga småskaliga avloppsreningsanläggningar (minireningsverk) med biologisk behandling och efterföljande infiltration. Anläggningarna ska uppfylla hög skyddsnivå enligt Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd (HVMFS 2016:17).

Planförslagets påverkan på vattenmiljön har undersökts inom ramen för miljökonsekvensbeskrivningen. I denna gör sammanfattningsvis bedömningen att genomförandet av planförslaget medföra inga eller obetydliga konsekvenser för vattenmiljön. Bedömningen som har gjorts i miljökonsekvensbeskrivningen kvarstår.

Genomförd miljökonsekvensbeskrivning lyfter att föreslagen exploatering indirekt kan medföra risk för negativ påverkan på de nordligaste delarna av Natura 2000 området. Likaså lyfts att ett ökat antal besökare medför fler båtar och kajaker som kan komma in i grunda skär och vikar som kan medföra störningar på fågellivet. Dock görs bedömningen att det ökade

antalet båt- och kanotrörelser i området runt Bergön inte förväntas bli så omfattande att störningsriskerna ökar av betydelse. Det vill säga att genomförandet av detaljplanen inte bedöms innebära sådana negativa konsekvenser för Natura 2000-områdena att det finns risk för att på ett betydande sätt påverka miljön och de naturtyper och arter som avses att skyddas.

Riksintressen för yrkesfisket som finns i planområdets omgivningar bedöms inte påverkas i sådan omfattning att risk för påtaglig skada på riksintressena föreligger. Resonemang om planens påverkan på fiskerätter har utvecklats i planhandlingarna. Vidare tillhör numera fiskerätten vid Bergöns västra sida samma fastighetsägare som för Bergön. Områdena för badbryggor på öns östra sida har även minskats för att ytterligare begränsa påverkan på fiskerätten där.

Inom ramen för planeringsbeskedet år 2020 har en övergripande lokaliseringsprövning av andra platser i Sankt Annas skärgård genomförts. Syftet var att utreda om en lokalisering utanför strandskyddsområde är möjlig eftersom hela Bergön omfattas av strandskyddsbestämmelser. För mer information se miljökonsekvensbeskrivningen kapitel 5 under rubriken 5.2 Alternativ lokalisering.

Om det skulle uppstå ett behov av att utveckla kollektivtrafiken är det upp till Östgötatrafiken som ansvarar för skärgårdstrafiken att möta en sådan efterfrågan. Om det skulle uppstå ett behov av att bygga ut infrastrukturen i Arkösund är det Norrköpings kommun som har rådighet över detta. Kostnad för hantering av avfall sker enligt kommunernas avfallsavgifter.

Ekonomiska frågorna kopplat till genomförandet av detaljplanen hanteras i planbeskrivningen under rubriken "Ekonomiska frågor". Avsnittet har även fördjupats. Detaljplanens genomförande bedöms inte medföra några kostnader för kommunen.

Yttrande 20

Sammanfattning

Under denna rubrik efterlyser jag mest förtydliganden och förklaringar som kanske kan komma med i det fortsatta planarbetet. På vilket sätt fredas omgivande skärgård? Vad är det för andra värdefulla naturmiljöer som slipper slitage genom att besöksströmmarna styrs till Bergön?

Vilken konstig fotnot: Under 60-talet när försvaret byggde Bergön och sedan transporter och underhåll under tiden och vid avveckling genererade det många lokala arbetstillfällen. Läs mer i Bilaga 7 till planeringsbeskedet.

Översiktsplanens intentioner – var kan man läsa vilka de är? Uppenbarligen något annat än det, man kan läsa om i ÖP:n.

Man skapar väl inte ett unikt besöksmål genom att återbruka ledningsgravar, vägar mm och freda omgivande skärgård – ingen väljer väl sin semesterort utifrån vägar, var ledningar ligger nedgrävda eller för att man INTE åker någon annan stans! Det är möjligen ovanligt/unikt att det är möjligt att utnyttja befintlig infrastruktur men när man väl har gjort det blir väl inte **besöksmålet** unikt; ledningsgravar syns inte, vägar är väl inget unikt lika lite som de påstått fredade områden som man inte ser. Det enda unika skulle kunna vara kustartilleriresterna men det är dokumenterat (MKB s 36) att de saknar kulturmiljövärde eftersom det ”finns gott om andra anläggningar från försvaret som är mer välbevarade och även omfattas av till exempel byggnadsminnesskydd eller riksintresse för kulturmiljövård”.

Genomförda utredningar tillhörande detaljplanen

En utredning som saknas är en som gäller fiskerätterna öster och väster om Bergön. Det utlovades i kommunens redogörelse för inkomna yttranden i begäran om planbesked hos länsstyrelsen.

Planområde (omfattning och lokalisering)

Historieskrivningen när det gäller omständigheterna kring Bergöns ägarbyten från försvarsmakten/Fortifikationsverket till Naturvårdsverket för vidareförsäljning till nuvarande privatperson/företag behöver förtydligas. Var finns någon aktiv planering från Naturvårdsverkets sida av nationalpark och naturreservat belagd? Sankt Anna finns visserligen beskrivet som en tänkbar nationalpark i nationalparksplanen men när försäljningen av Bergön är aktuell är planerna lagda på is efter misslyckade försök tidigare under 2000-talet att bilda nationalpark i Sankt Anna- Missjö. Inte heller går några seriösa planer på att bilda naturreservat att finna. Det lyfts fram i ett mejl 2015 från en enhetschef på Fortifikationsverket till Söderköpings kommun. I avsikt att agera affärsmässigt vid avyttringen av Bergön förädlar han fastigheten före försäljning med ”pennan” dvs. han tar plan- och bygglovsinitiativ och nämner i mejlet ”det planerade naturreservatet/nationalparken”. Påståendet om nationalparken återkommer sedan i det underlag för planeringsbesked som skickas till länsstyrelsen och som tagits fram av exploatörens konsulter.

Det är missvisande att framställa det som om det förelåg några seriösa och realiserbara planer på nationalpark och/eller naturskyddsområde i Sankt Anna,

Lika missvisande är det att framställa förhållandena på Bergön som om det pågår en stadig uthyrning av de gamla logementen liksom regelrätta visningar av den fd kustartillerianläggningen. En sannare beskrivning vore att säga att det händer att logementen hyrs ut och att de militära resterna visas för mycket militärt intresserade besökare.

Ärendehantering

Ärendets gång och bakgrund

Coast4us

Arbetet med att utveckla Bergön påbörjades långt före 2017 och projektet Coast4us. Det började sannolikt redan i början av 2010-talet när en enhetschef på Fortifikationsverket sålde en nedlagd militärförläggning i Roslagen till en Stockholmsfamilj som i samma vecka också förvärvade fyra hemman på Aspöja, varav ett omfattade ett antal småöar som gränsade till den fd kustartillerianläggningen på Bergön. Redan då var det klarlagt genom utredning (Fortifikationsverkets Skärgårdsutredningen 2007) att ön skulle överföras från försvaret till Naturvårdsverket vilket också skedde 2016 efter förberedelser under 2015. I överenskommelsen om överföring av förvaltaransvaret framgår att Länsstyrelsen i Östergötland redan då var inne på att använda Bergön som bytesobjekt mot ett antal öar (Tycksholmarna m fl) som tillhörde den ovan nämnda Stockholmsfamiljen/deras aktiebolag Aspöja Fastigheter AB. Innan Länsstyrelsen kom på denna idé hade de ansett Bergön intressant att behålla i statlig ägo. Exakt hur Länsstyrelsens tjänstemän kom att byta åsikt är inte närmare dokumenterat men markbytet med "den lokale markägaren" nämns i dokumentet, som uppenbarligen har arbetats fram under första hälften av 2015 eftersom det är undertecknat av enhetschefen på Fortifikationsverket redan vid halvårsskiftet. Redan då pågår – i det tysta och på privat initiativ – planeringen av att exploatera Bergön till "ett nav för skärgårdsturismen" och "en replipunkt för ekoturism".

Det beläggs också av det initiativ som enhetschefen tar samma år som han skriver på överföringen till Naturvårdsverket; mejl till Söderköpings kommun där han föreslår tillägget om utveckling av Bergön till turistnod i Söderköpings översiktsplan. Vilket Söderköpings kommun också gör trots att det går på tvärs med allt vad man skrivit i förslaget till ÖP.

Att exploateringen av Bergön tre år senare kommer att ingå i projektet Coast4us är resultatet av att Aspöja Fastigheter har hittat ett sätt att få delfinansiering från skattebetalarna för sin exploatering av Bergön, som företaget i september 2016 – helt enligt ritningarna – köpt och bytt till sig från Naturvårdsverket.

Parallellt med Bergöns förflyttning från Försvaret till Aspöja Fastigheter(AF) har förberedelserna för Coast4us redan pågått under flera år – det tar lång tid att formera projekt, ansöka och beviljas EU-medel. Länsstyrelsen (LnsÖ), har under flera år arbetat med att få till det projekt som de sedan 2018 blir lead partner (ledande partner) för och

under denna tid har AF AB:s ägare knutit kontakter med de berörda tjänstemännen och beslutsfattarna bl a via HELCOMs förvaltningsråd, där han under ett par år representerade Aspöja, och Region Östergötlands Skärgårdsråd där han redan då och fortsättningsvis representerar den fiktiva utvecklingsgruppen Aspöja Skärvårdsförening.

AF AB kommer att ingå som en av 16 parter i Coast4us där utvecklingen av Bergön till en "hub för ekoturism" blir ett av tre östgötska "pilotprojekt".

Syftet med AF:s deltagande i projektet beskrevs av projektledarna vid starten mera konkret som att pengarna till Af (en dryg miljon kronor) skulle användas till att med konsult hjälp ta fram en detaljplan för Bergön med turistcentrum och boende av olika typer, göra vissa kartläggningar samt utlysa en arkitekttävling bland arkitektstuderande. I projektets egen målbeskrivning ingår vidare att föreslå ett nytt havsreservat runt de yttre öarna och att Tyxholmarna och Birkskär ska bli naturreservat.

Var kommunen har hämtat sin beskrivning av pilotprojektets övergripande syfte är oklart.

Däremot redovisas i planbeskrivningen en detalj ur en konsultrapport som togs fram inom ramen för Bergöpiloten, (Kairos Future "Framtidsanalys Sankt Anna skärgård", 2020). I rapporten presenteras fem olika scenarier för en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar utveckling av skärgården som är i olika grad "lyckade". Det påstås sedan att det mest lyckade scenariet - "*Tänk om... en strategisk platsutveckling med fokus på noder infinner sig*" - skulle vara det Bergöprojektet syftar till att uppnå. Även om det skulle vara så att Bergöprojektet SYFTADE till att uppnå detta scenario så saknade det alla nödvändiga framgångsfaktorer, framför allt förutsättningen att "Ett nätverk bildades med representanter från offentlighet, näringsliv och boende. Utifrån naturliga besöksströmmar, boendes önskan om lugna områden samt den digitala infrastrukturen skapades en plan för hur människor - boende som besökare bäst bör röra sig i området - i allas intresse."

Bergöprojektet inom ramen för Coast4us liksom hela detaljplanarbetet, saknar helt och hållet medverkan från de boende och de lokala företagen på den största grannön Aspöja, liksom en plan, som ligger i allas intresse, för hur boende och besökare bör röra sig inom området.

Däremot stämmer händelseförloppet och resultatet nästan helt med ett annat av Kairos Future's scenarier nämligen:

"Tänk om... en ny stor investering utifrån - ett besöksmål som lockar 100 000 besökare per år". Det förutsätter att en privat finansiär satsar på ett nytt besöksmål som året runt lockar så många besökare att "triangeln" (Lalandia i Motala, Kolmårdens Djurpark och Astrid Lindgrens värld) nu fått en fjärde medlem. Antalet besökare har ökat för varje år till platsen och skärgården är nu mest känd för besöksmålet, inte för stillheten som bofasta, och inflyttade uppskattat. Många åker hit för just denna attraktion och inte för att njuta av naturen eller de andra delarna av skärgården där en del har sin verksamhet.

Kairos Future pekar, med nästan otäck träffsäkerhet, på signaler på att detta scenario kommer att förverkligas: "En privat investerare visar intresse och kommer att investera i platsen och kommun och region engageras i planerna och skapar förutsättningar."

Deras analys av scenariots hållbarhet lyder: Den ekonomiska effekten (brun) torde bli stor för området med nya arbetstillfällen och konsumtion i området, men det finns en stor risk att de stora intäkterna (och makten om hur området ska utvecklas) hamnar hos en och samma aktör, som i detta scenario är extern. Den ekologiska hållbarheten (grön) uppfylls mindre bra då besökare flockas i området och inte har naturen som första prioritet. Den sociala hållbarheten (orange) är även den mindre god då denna attraktion står i fokus och inte att hela skärgården ska leva.

Planeringsbesked 2021

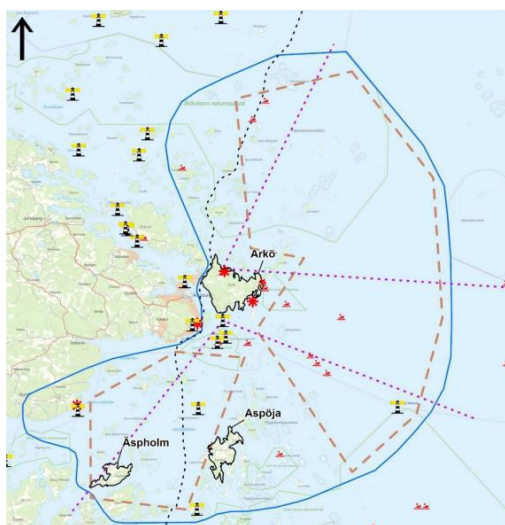
I redogörelsen av ärendehanteringens skriver kommunen att de synpunkter som kom in inför begäran om planeringsbesked från Länsstyrelsen beaktades i det slutliga planeringsbeskedet medan övriga synpunkter har beaktats i föreliggande samrådsversion av planförslaget. De stämmer inte när det gäller synpunkterna om de fiskerätter öster och väster om Bergön som lämnades inför planeringsbeskedet. Fiskerätterna är omnämnda men varken analys eller beaktande går att hitta i samrådsversionen av planförslaget. Se vidare s.10.

Det planeringsbesked som kommunen begärde från Länsstyrelsen omfattade enbart miljöbalkens strandskyddsregler och riksintressen och länsstyrelsens svar innebar att de inte kunde ge ett positivt planeringsbesked eftersom en exploatering enligt projektförslaget skulle strida mot strandskyddsbestämmelserna. Men Länsstyrelsen menade förvånansvärt nog att den mycket begränsade lokaliseringstudien som gjorts inför planeringsbeskedet var tillräcklig för att visa att det inte någonstans i det 90 000 ha stora område som Östergötlands skärgård omfattar, finns ett enda annat ställe där en turistanläggning typ Bergöplanens, skulle kunna etableras och vara lämplig. Oavsett Länsstyrelsens bedömning är det nödvändigt att påpeka att det bara var tre platser i hela skärgården som ingick i lokaliseringssprövningen nämligen Bergön, Aspöja och Tyrislöt. Samtliga tre bedömdes ha förutsättningar för utveckling av besöksnäringen och likartade förhållanden men på EN punkt skilde Bergön ut sig: den är obebodd och har bara en ägare i motsats till Aspöja och Tyrislöt där det finns "bofast befolkning och flera privata aktörer med olika intressen". Det gör det enklare att utveckla Bergön än Aspöja eller Tyrislöt menar kommunen som tidigare påstått sig vara så angelägen att nätverka och samverka med lokalbefolkningen. Ett avgörande faktum som kommunen lyfter fram är att **"det är på Bergön initiativtagaren till den föreslagna utvecklingen är intresserad av att genomföra sina idéer, inte i Tyrislöt eller Aspöja."** (Begäran om Planeringsbesked s 46-49) Kan det egentligen sägas tydligare? Bergöprojektet är inte grundat i något allmänintresse utan i ett egenintresse, som Söderköping av någon anledning bedömer att de bör göra till sitt och som även Länsstyrelsen instämmer i....

När det gällde riksintresset signalerade länsstyrelsen farhågor för att den föreslagna bebyggelsen ger förändring av landskapsbilden som förvanskar intrycket av den traditionella skärgårdsmiljön och villkorade den fortsatta planläggningen med att särskild hänsyn måste tas till landskapsbild och naturmiljön på land och i vattenområde för att begränsa risk för påtaglig skada på natur- och kulturmiljön. Vidare påpekades att

exploateringar och ökat antal besökare innebär ökad risk för slitage, föroreningsbelastning och störning på växt- och djurlivet runt Bergön. Särskilt på naturvårdens riksintresse föreligger en kvarstående risk för skada på grund av projekts omfattning och en förutsättning för att genomföra det var att villkor om försiktighetsmått och begränsningar skrivs in avseende avloppsrening, avfallshantering samt aktiv information och styrning av besöksströmmar. Med tillräckliga sådana åtgärder menade Länsstyrelsen att det finns anledning att ge företräde åt turism och rörligt friluftsliv före bevarande av den skyddsvärda naturen.

Sedan dess har Länsstyrelsen efter regeringsuppdrag pekat ut området Arkö, Aspöja, Äspholm som ett av Östergötlands värdeområden som ska ingå i den nationella havsplaneringen. Då handlar det om kulturmiljövärden och Bergön ingår i värdeområdet där länsstyrelsen rekommenderar:

"Alla exploateringar som kan beröra värdeområdet direkt eller visuellt behöver föregås av fördjupade analyser för att klargöra påverkan på bärande värden och karaktärsdrag.

De värden som ska slås vakt om är sambanden mellan bebyggelsen på Arkö, Aspöja och Äspholm och farlederna mellan grynnor och skär, förlista vrak, fyrar, utsiktsplatser och skärgårdslandskapet. Det småskaliga och välbevarade skärgårdslandskapet ska värnas, och ny bebyggelse anpassas till den befintliga bebyggelsemiljön och -strukturen. Sambandet mellan det öppna området mellan Arkö och Norra Fällbådan är viktig att bibehålla liksom det öppna havsbandet mellan Arkö och Aspöjafjärden som är viktigt för att förstå sambanden i helhetsmiljön.

Värdeområdets kulturmiljö behandlas i Miljökonsekvensbeskrivningen där den emellertid mer eller mindre avfärdas med hänvisning till att Bergön inte ligger i någon av de fyra utpekade siktlinjerna. MKB:n bortser då ifrån att siktlinjerna bara är en aspekt av en hel rad, som använts för att definiera de värdeområden som Länsstyrelsen identifierat.

Omarbetning av planförslaget efter 2021

Planförslag

Med det omarbetade planförslaget menar Söderköpings kommun att de tagit hänsyn till alla påpekanden, villkor mm. och att det nu görs mindre påverkan på landskapsbilden och riksintressen samt mindre intrång i strandskyddade områden. De "bevisar" det med minskade ytor för kvartermark, ökad allmän platsmark samt något färre byggnader och mindre boendeytor.

Krympta hus och arealer minskar inte mängden människor proportionellt

Men det är bedrägliga förändringar när man ser till effekterna av den planerade exploateringen. Bruttoarean för bostäder har visserligen krympt med 48 procent men antalet byggnader har bara minskat med 27 procent. Det görs ett stort nummer av att många av husen är mycket små, en del bara 50 kvm, och de s k utsiktvärnen förmodligen ännu mindre. Det senare framgår emellertid inte av vare sig planbeskrivning eller plankarta.

Det tråkiga med de krympta husen är ju att de inte i samma omfattning krymper slitage och påverkan på naturen och miljön på och omkring ön. Även i ett litet hus är det rimligt att räkna med att det bor eller övernattar åtminstone två personer och på en glampingplattform (vars ytor inte heller framgår av plankartan) ryms ett antal tält som även de sannolikt rymmer två personer i varje. De utpräglade ensamseglarna/-paddlarna söker sig sannolikt inte till så tätt befolkade områden. Antalet hus har enligt planförslaget minskat till 87 men om man räknar fyrkanter på illustrationsplanen uppgår de till 99 inklusive lyxcampingplattformarna. Lägg därtill att planen ger plats för hotell/vandrarhem, plats för ”vanliga” campare (framgår inte vart de ska ”styras” men de ska också ha plattformar för att undvika slitage) och dessutom förutsätts att besökare kommer till ön över dagen kanske för att bese de övergivna bunkrarna.

Inga beräkningar redovisas över huvud taget när det gäller hur mycket människor som beräknas befinna sig på denna lilla ö vackra sommardagar. Varje försök att göra nyktra och måttfulla beräkningar gör att man hisnar och tror att man räknat fel. Det handlar ju om hundratals och det på en yta som är så begränsad. Befolkningstätheten överträffas bara av platser som Monaco, Singapore och Hongkong och placerar Bergön på 6:e plats i världen.

Ta fram realistiska visualiseringar istället för missvisande bilder

För att göra det möjligt för ”vanligt folk” att få en föreställning om vad exploateringen kommer att innebära måste det krävas att beräkningar görs och redovisas med pedagogiska jämförelser med t ex andra turistanläggningar som exempelvis Moon, Tyrislöt, Harstena, Arkösund. Allt åskådningsmaterial och alla visualiseringar som finns i samrådsmaterialet är djupt – och medvetet? – missvisande med sina ödsliga grönskande stigar och tomma vägar, två ensamma kajaker framför den ursprungliga kajen, diskret gråfärgade huskroppar som nästan inte kan urskiljas från den photoshoppade grönskan och dramatiskt stupande klippor med vackra utsikter osv.

Om det funnes en ärlig vilja från exploatör och kommun att verkligen visa hur den planerade turiststationen kan komma att se ut så kunde duktiga grafiska designer säkert gestalta det så att det blir gripbart och möjligt att förstå. Att exempelvis – på visualiseringen av västsidan av ön – lägga till 40 – 50 båtar i vid de bryggor mellan pirarna som nu bara är antydda och knappt synliga på de bilder som skickats med.

Lägg till bryggor med plats för 40-50 båtar och två pirar framför västsidan på Bergön och jämför sedan bilden med hur ön ser ut idag i det för övrigt nästan helt obebyggda skärgårdslandskapet!

Därefter kunde man jämföra hur skärgårdslandskapet runt Bergön förändras i jämförelse med idag då ön uppfattas som den obebodda ö som den alltid har varit i den ytterskärgård som är lika obebodd som Bergön. Och där det är just orördheten som ger skärgården dess värde och gör att människor vill komma dit. Hur kan detta tillåtas samtidigt som ”alla exploateringar som kan beröra värdeområdet direkt eller visuellt behöver föregås av fördjupade analyser för att klargöra påverkan på bärande värden och karaktärsdrag”?

Tillgängligheten minskar trots trånga tomter och terrasser

En annan väsentlig förändring av detaljplanen, i förhållande till föregående versioner, som poängteras är den krympta kvartersmarken till förmån för den ökade platsmarken och att största delen av ön ska vara planlagd som naturmark. Den framhålls envetet som bevis för att ön – trots sina många hus och ännu fler människor – är lika tillgänglig för allemansrättsinnehavarna som någonsin förr; om inte rent av ännu mer tillgänglig eftersom man vill lägga ut hundratals meter bryggor längs med västra stranden som kommer att göra det lättare att gå iland på branta ställen. Men det faktum att man berövar alla hus tomter och uteplatser (indragna uteplatser under tak och högst 10 kvm terrass) vilket gör dem rätt otrevliga för de boende – i synnerhet fast- och deltidsboende – så gör det inte ön mera tillgänglig för tillfälliga besökare utan andra rättigheter än allemansrätten. Den föreskriver att man som ”allemann” ska visa hänsyn gentemot boende och helst inte gå inom synhåll från bostadshus och i alla fall inte närmare än 50-100 meter. De flesta som söker sig ut i skärgårdsnaturen saknar förmodligen också intresse av att kryssa genom de sk ”släppen” mellan tätt placerade småhus ens om de blir uppmärksammade på att det handlar om kvartersmark – det syns ju inte. Marken kommer ändå att uppfattas som no-go-zon för allemann och därmed inte tillgänglig. Att mark **planläggs** som natur innebär inte heller att allmänhetens tillgänglighet därmed är säkerställd. **Idag är däremot så gott som hela ön tillgänglig för allmänheten.**

Bergön som räddning av värdefullare natur

Ytterligare ett allmänt och övergripande problem med planförslaget är resonemanget om att Bergön ska bli som en honungsfälla för skärgårdsturismen och så s rädda andra – mer värdefulla – skärgårdsområden från turister. Vilka dessa mer värdefulla skärgårdsområden är har aldrig redovisats någonstans vare sig i kommunens ÖP, Det gemensamma skärgårdsprogrammet, Acta Sankt Anna eller övriga regionala planer och program som hänvisas till. Samtliga påstås bara ge stöd för Bergöprojektet, om inte i klartext så i några slags underliggande ”intentioner”. Inte heller görs någon analys av vad det skulle vara för kriterier som skulle motivera att områden ”räddas” från turister. En inte alltför långsökt tanke skulle ju kunna vara att ögrupper som redan idag är förbjudna att gå iland på eller t o m komma i närheten av under stora delar av året med hänsyn till skydd av fåglar, flora eller fauna, skulle kunna vara sådana områden dit turister i alla fall inte medvetet lockades. Men något sådant har inte uttalats även om Länsstyrelsen har sett till att det finns förbudsskyltar uppsatta på öar som exempelvis omfattas av fågelskydd och är Natura 2000-områden.

Det ytterst bisarra med turiststationen på Bergön är att den medvetet och överlagt ska placeras ett simborgarmärke – 200 meter – ifrån just ett sådant stort Natura 2000-område som vare sig får beträdas eller ens stillsamt paddlas igenom under hela sommaren och fram till 15 augusti. Och just dit tänker man sig att med berätt mod styra och koncentrera de största besökskaror som östgötaskärgården hittills har skådat och som både kommunen och exploatören hett önskar sig och tänker prioritera genom marknadsföring och främjande av tillväxt och lönsamhet i besöksnäringen.

Information ett (för) klen försvar för naturvärden

När farhågor ventileras för vad de många besökarna kan ställa till med i det värdefulla Natura 2000- området omedelbart söder om Bergön är svaret att de skola alla styras på de rätta sjövägarna genom information! De informationsinsatser som besökarna ska utsättas för saknar motstycke utanför Tåkern och där handlar det om ett naturreservat och Natura 2000-område med ett Naturred uppört av Länsstyrelsen och Naturvårdsverket designat av Gert Wingård.

Några motsvarande satsningar finns inte i sikte för Bergöns del trots att detaljplanen ger utrymme för det. Varken Länsstyrelsen eller Naturvårdsverket hyser vare sig planer eller pengar för något sådant och Söderköpings kommun har ju i samrådsmaterialet klargjort att kommunen saknar alla medel att sätta in för planens förverkligande än mindre att inrätta ett kommunalt naturreservat eller Naturred. Det idoga förkunnandet av att Sankt Anna finns i Naturvårdsverkets nationalparksplan klingar tommare än på länge, sedan nationalparken i Nämdö snart förefaller gå i mål och det vet både kommunen och länsstyrelsen. Det är för övrigt värt att notera att kommunen nu har slutat tala om ”det planerade naturreservatet” på Tyxholmarna och Birkskär m fl öar.

De rent tekniskt-praktiska möjligheterna att med information styra stora turistströmmar borde också belysas av professionell kommunikationsexpertis innan man förlitar sig på att skyddet av värdefulla Natura 2000-områden garanteras genom information. STF som nu stänger valda turiststationer i fjällvärlden på grund av ”turistströmmars” effekter har säkert många erfarenheter att dela med sig av när det gäller att styra med information. Det behövs inga illvilliga miljömarodörer för att misslyckas med information. Inte ens kommunens planerare nås uppenbarligen av viktig information om exempelvis vattenskottrarnas

framfart. **I planbeskrivningen påstås helt felaktigt att de inte kommer att hota den omkring liggande naturen eftersom de inte får åka utanför farleder. Det är ett påstående som inte ens är halvsant eftersom Sverige inte kan tillämpa det förbud man infört och alla vet att vattenskotrar kör vilt överallt i skärgården och de kommer inte att stoppas av någon information på Bergön.**

Föreställningen om att Bergön ska rädda annan värdefullare natur genom att turisterna styrs dit är så bergfast i detaljplaneförslaget att man även tänker sig att den nuvarande naturen på själva ön ska bevaras oanfrätt genom att man även där styr besökarna – då inte genom information utan genom att göra i ordning de gamla militärvägarna, placera bebyggelsen i anslutning till dem samt anlägga stigar, bänkar och bord på lämpliga platser. Bergöns besökare förmodas bara gå på banade stigar.

Den största fasta öbefolkningen i hela Östergötland

Förutom de många hus som är avsedda för tillfällig vistelse (En definition av begreppet vore bra att få. Hur tillfällig är en tillfällig vistelse?) innehåller planen 19 byggnader där större bostäder tillåts för fast- och deltidsboende. Det öppnar möjligheten för Bergön att bli den ö utan landförbindelse i östgötaskärgården, som har den största bofasta befolkningen, vida överträffande den väsentligt större grannön Aspöja som sedan 1500-talet haft en fast befolkning. Inför denna öppnade möjlighet saknas all analys i detaljplanen. Inga konsekvenser för den rekorddyra kollektivtrafiken i skärgården tas upp, ingenting om vilka krav som kommer att ställas på den kommunala servicen i form av barntillsyn, skolskjutsar, sjuk- och äldreomsorg mm. Att en sådan utveckling skulle vara i överensstämmelse med den gällande ÖP:n är inte möjligt lika lite som den omfattande satsningen på att bygga upp en ny turistnod på en obebyggd ö i ytterskärgården är det.

Inget stöd i ÖP för satsningen på ny turistnod i ytterskärgården

I ÖP:n gäller att kommunen ska detaljplanera för en hållbar tillväxt och bedöma större exploateringar utifrån principerna

- att ny bebyggelse tillkommer i orter, noder och längs kollektivtrafikstråk som förbinder orterna
- att förutsättningar för turism, besöksnäring eller upplevelser också skapas i orter/noder
- att det ska råda en restriktiv hållning till dispenser från strandskyddet på obebyggda öar men det bör vara möjligt att få dispens inom **utpekade utvecklingsområden** och områden där strandskyddet saknar funktion för friluftsliv och växt- och djurlivet
- De noder för utveckling av turism/besöksnäring som pekats ut i Sankt Anna är Tyrislöt, Sanden, Lagnö, Moon och Aspöja.

Hur kommunen nu i sin detaljplan kan hävda att den är i enlighet med ÖP:n är ett mysterium som bara förklaras av de sällsamma turerna runt ÖP-arbetet och det privata initiativet som kommunen själv lyfte fram inför planeringsbeskedet och som redan

kommenterats. Lika lite stöd finns i Det gemensamma skärgårdsprogrammet som även det trycker på utvecklingen i noder på fastlandet eller öar med fast förbindelse.

Tveksam ”ianspråktagning” ger inga grunder för strandskyddsdispens Hela Bergön omfattas av strandskydd och de enda ställen där det **möjligen** kan hävdas att det kan upphävas med hänvisning till att platsen är ianspråktagen är runt de två militärbaracker som fanns kvar på ön när Bergön såldes till Aspöja Fastigheter AB och vid brygganläggningen norr om den ursprungliga kajen på västra sidan av ön.

Övriga byggnader bredvid barackerna och på kajen, samt den permanent uppställda bastuvagnen och containern har tillkommit utan strandskyddsdispens och bygglov och kan inte rimligen utgöra någon grund för strandskyddsdispens för ytterligare byggnation.

Men det bör allvarligt prövas om ens de två militärbarackernas existens på platsen kan anses utgöra ett bevis på att platsen är ianspråktagen. Ön har i alla tider varit obebodd och har sedan laga skifte tillhört två hemman på Aspöja som använt den för att hämta ved och foder och för att låta djur beta. När de under expropriationshot tvingas sälja till försvaret är det i en mycket extraordinär situation under ”Kalla kriget” där försvaret av landet kräver att Bergön tas i anspråk för en kustförsvarsanläggning. Utan dessa mycket speciella omständigheter skulle aldrig någon bebyggelse ha kommit till stånd på ön. Inte heller var det som byggdes ovan jord är av sådan kvalitet att det var avsett att stå för längre tid än nödvändigt. När anläggningen inte längre behövdes avvecklades den, all utrustning togs bort, påverkad mark planades ut och bunkrar fylldes igen. Bara huvudbunkern blev kvar förseglad. Det logiska hade i det läget varit att även ta bort barackerna men det skedde av någon anledning inte.

Sedan avvecklingen har naturen skylt över mycket av de skador som militären åstadkom och själva anläggningen var ju i sig redan från början byggd för att synas så lite som möjligt. Resterna av de militära anläggningarna används i detaljplaneförslaget som argument för att hela ön är ianspråktagen och skadad så att naturvärden mer eller mindre saknas. Men det stämmer inte med verkligheten. Naturen är fantastisk och tar snabbt tillbaka vad den förlorat och det är en process som pågått även på Bergön och som kan tillåtas fortgå för att återställa den natur som skadades. Ett lysande exempel på att det är möjligt finns ju för övrigt på de näraliggande Kopparholmarna, som även de var föremål för kustförsvarets ingrepp med sprängningar och anläggningar för kanoner. Även Kopparholmarna utrymdes när behovet av anläggningen försvann men i motsats till Bergön tog Norrköpings kommun över öarna och inrättade ett kommunalt naturreservat. Där finns nu en mindre turistanläggning med badstrand, vissa övernattningsmöjligheter i små stugor och en reception med utställning och turistinformation som bemannas och sköts av Norrköpings Naturskyddsförening. En kustartillerianläggning behöver inte med nödvändighet anses ha orsakat oreparabel skada på naturen på en ö. Om militären retirerar och ön återlämnas till naturen finns det ingen anledning att betrakta ön som för evigt ianspråktagen. I synnerhet borde det gälla eftersom de militära resterna bedömts sakna kulturvärde; det finns redan flera intakta kustartillerianläggningar på annat håll i landet, bevarade och omhändertagna av hängivna och intresserade föreningsmänniskor. De har också kulturvärdesmärkning vilket inte Bergöns militära rester har.

Andra grunder för att bevilja strandskyddsdispens är att ett angeläget allmänt intresse inte kan tillgodoses utanför området. Den planerade åtgärden ska då långsiktigt ge fördelar för samhället, som betingas av bl a friluftsentressen, naturvårdsintressen, andra miljöintressen eller kulturhistoriska intressen inom strandskyddsområdet. Något angeläget allmänt intresse av en storskalig turistsatsning på Bergön lyckades inte kommunen under fyra års arbete med sin ÖP att få fram trots inte mindre än sex ambitiösa dialogmöten med medborgare. Däremot lyckades en enhetschef på Fortifikationsverket som agerade i affärsmässigt syfte och till förmån för ett individuellt intresse hos en gammal kund, få kommunen att "upptäcka" ett allmänintresse av att skapa en replipunkt för ekoturism och ett nav för skärgårdsturismen.

Det saknas ett angeläget allmänintresse för en turiststation på Bergön. Insatser för friluft-, naturvårds- och andra intressen kan tillgodoses på annat sätt och på annat mycket lämpligare håll och något av stort kulturhistoriskt intresse finns inte på Bergön, möjligen ett litet... Att länsstyrelsen bedömer att den lapidariska jämförelsen mellan Tyrislöt, Aspöja och Bergön bevisar att det inte finns någon annan möjlig – och t o m bättre - lokalisering av en turistanläggning faller på sin egen orimlighet. Det finns heller ingenting i HELCOMs förvaltningsplan som pekar ut en turistsatsning på just Bergön som ett angeläget allmänintresse även om det är allmänintressant att på en massa olika sätt stärka tillgängligheten för turism och friluftsliv i anslutning till skärgårdsområdet Missjö-S:t Anna. Av alla de 80 förslag som togs fram inom ramen för Acta Sankt Anna återstår merparten att genomföra och inget av dem innehöll att turismen skulle styras till den allra nordligaste ön i Sankt Anna och framför allt behövdes enligt förvaltningsplanen ingen port till någon nationalpark! Tvärtom försäkrar länsstyrelsen i planen att de absolut INTE vill eller tänker försöka få till stånd någon nationalpark där. **Varken punkt 5 och/eller 6 i MB 7 kap kan således rimligen åberopas som stöd för strandskyddsdispens för byggnation enligt detaljplaneförslaget.**

Fiskerätten ingår i den grundlagsskyddade äganderätten

I anslutning till att länsstyrelsen och senare både Mark- och miljödomstolen och till sist Mark- och miljööverdomstolen prövade en fråga om **anmälan** om vattenverksamhet var tillräckligt när flytbryggan norr om kajen på västra sidan lades ut, berördes även fiskerätten på vattnet. Den tillhör ett hemman på Aspöja liksom fiskerätten på östra sidan om ön som tillhör ett annat hemman. Länsstyrelsen och MÖD menade båda att det räckte med en anmälan om vattenverksamhet och i båda instanserna fördes resonemang om att just denna flytbrygga var så liten att den inte ansågs inkräkta tillräckligt mycket på fiskerätten för att motivera en **ansökan** istället för **anmälan** om vattenverksamhet. I båda fallen framstår det som om det skulle finnas någon slags gräns för när intrång på fiskevattnen måste börja beaktas när pirar och bryggor läggs ut.

I detaljplaneförslaget är nu en avsevärt mycket större anläggning med pirar och bryggor för 40-50 båtar inritad på västra sidan och två badbryggor på östra sidan. Både själva brygganläggningarna och den stora mängden folk och båtar som kommer att röra sig på och omkring Bergön innebär att de fiskerätter som finns på östra respektive västra sidan av ön kommer att bli helt oanvändbara.

Fiskerätterna tillkom vid laga skifte 1903. I skifteshandlingarna benämns de "fiskevatten" och innefattar även rätt till sjöfågeljakt som traditionellt bedrivs från skjutkojor på ön. När skiftesreformerna genomfördes var det viktigt att alla hemman fick likvärdiga fiskevatten och det ledde till att fastigheterna ofta har sina fiskerätter/fiskevatten långt från fastigheten och spridda runt flera öar. Samtidigt finns det också numera genom avstyckningar, fastigheter med strandtomt som saknar fiskerätt, exempelvis Bergön.

Fiskelagen 9 § bekräftar den grundlagsskyddade äganderätten och slår fast att "fisket i enskilda vatten tillhör fastighetsägare". Fiskerätten utgör underlag för försörjning och inkomster för fastigheternas ägare och brukare och utgör ett av fastigheternas tre areella produktionsmedel, vid sidan av odlingsmarken och skogen. Om fiskerätten som är knuten till en fastighet, ska betraktas som en pågående markanvändning, även om den för tillfället inte brukas eller har någon ekonomisk betydelse, är inte entydigt prövat. Idag är tillståndet i Centrala Östersjön så illa att mycket lite kustnära yrkesfiske bedrivs, dock ingår fiskevattnen på östra sidan om Bergön fortfarande i det enda lokala fiskeföretagets fångstområde (genom arrende).

Fiskevatten som kan bli värdefulla i framtiden

I det förgångna var emellertid fiskevattnen kring Bergön viktiga fångstområden för de båda hemman som äger dem, inte minst var ålfångsterna längs östsidan betydande, där 2-3 ålhommar hade sina givna platser. På den djupare västsidan var det istället sik, abborre och flundra som utgjorde de viktigaste fångsterna. Idag har ålfisket i Östersjön närmast upphört, torskfisket har kapsejsat och även tillgången på gädda och abborre har minskat samtidigt som situationen för strömmingen är högst diskutabel. Men med tanke på de stora nationella och internationella ansträngningar som görs för att återställa Östersjön till ett friskt hav och rädda de olika fiskbestånden så måste fiskevattnen fortfarande behandlas som de värdefulla tillgångar de bevisligen har potential att vara. Det är ju samhällets mål att de ska bli det igen och då kan det inte vara rimligt att med berätt mod förstöra framtida fiskemöjligheter och därmed beröva två fastigheter delar av sina tillgångar.

Frågan om fiskerätterna har inte utretts under den hittillsvarande planeringsprocessen och de behandlas inte heller i planförslaget. Samtidigt är det klart att fiskevattenägarna är sakägare när det gäller detaljplan för Bergön och för att inte tvinga fram överklaganden borde det vara angeläget för kommunen att ordentligt reda ut vad som gäller när fiskerättigheter krockar med rådighet över vatten innan man tillåter byggande av bryggor på fiskevatten utan några kontakter med fiskevattenägarna.

Detaljplanens bedömning att bryggorna på östsidan skulle kunna hanteras med ett enkelt anmälningsförfarande av vattenverksamhet måste bygga på okunskap om hur fiske går till. På östsidan bestod fiskevattnets största värde i att det är lämpat för ålfiske och det bedrivs med redskap som fästs med nätarmar på ön. Ålen följer stranden och leds, när den stöter på armen, in till "ryssjan" längre ut där den fångas. Det går följaktligen inte att lägga ut redskapen var som helst på hela vattenområdet. Om östsidan då förses med två badbryggor med bastu och görs i ordning för badande så innebär det att **fiskemöjligheterna inte längre finns kvar. Det är en så allvarlig inskränkning i annans äganderätt att det åtminstone måste prövas genom ansökan om vattenverksamhet – inte bara en enkel anmälan.**

Saknad del av detaljplanen – vart tog naturreservatet vägen?

När samråd inför begäran om planeringsbesked hölls utgjorde planerna på ett nytt naturreservat dels på södra delarna av Bergön, dels i havet öster om en ön en viktig del i förslaget. Det var ett förslag som inte mötte något motstånd bland dem som lämnade synpunkter. I det reviderade och påstått förbättrade föreliggande förslaget som tar ännu mer hänsyn till naturvärden, allemansrätt, det rörliga friluftslivet och turismen saknas helt denna omsorg om vårt plågade innanhav. Har det bara fallit bort av misstag eller vad finns det för orsak till att det inte längre finns med?

Och vart har alla ”ekohubbar” och all ”ekoturism” mm. som Bergöprojektet tidigare ständigt har prytt med tagit vägen? Några krav på sådan verksamhet går inte att spåra.

Miljökonsekvensbeskrivning med stora luckor

Den miljökonsekvensbeskrivning(MKB) som genomförts omfattar de fyra miljöaspekterna Landskapsbild och gestaltning, Naturmiljö, Vattenmiljö samt Friluftsliv och rekreation. Att denna omfattande byggnation i exklusiv och modernistisk arkitekturstil bara skulle påverka landskapsbilden och den traditionella skärgårdsmiljön i begränsad omfattning är högst osannolikt. Det är ju klart uttalat i detaljplanen att den ska vara särpräglad och skapa ”intressant upplevelse” hos boende och besökare. Planbeskrivningens föreskrifter om hus på plintar, fasadmateriell av trä, betong eller stål kombinerat med tak av papp, plåt eller sedum ger utrymme för arkitektur som i vart fall inte ansluter till någon traditionell skärgårdsbebyggelse. Även planförslaget inspirationsbilder pekar på en både exklusiv, modernistisk och dyr arkitektur som i och för sig kan leda till en kongenial gestaltning av hela projektets karaktär av ett UFO som landat i ett svindlande skönt skärgårdslandskap.

Detaljplanen borde försöka förklara lite bättre varför man valt detta extrema formspråk i ett landskap där kommunens ÖP föreskriver extra stor hänsyn och förvarnar om att man kan komma att ställa särskilda krav på placering och utformning av ny bebyggelse. För att övertyga närboende och andra engagerade att planen har tagit hänsyn till öns värden och karaktär och att byggnationen harmonierar med omgivande miljö, är det nödvändigt med mera realistiska och ärliga visualiseringar än de som visats i planförslaget.

Brygganläggningarnas påverkan på fisket för all framtid finns inte alls med i MKB:n – det borde de. De ökade besöksströmmar som bedöms uppstå till följd av detaljplaneförslaget tas däremot upp men **utan någon redovisning av hur stora de beräknas bli och hur beräkningarna har gjorts**. Sådana beräkningar måste ju ha gjorts eftersom man bedömer att de inte har en sådan omfattning att medför betydande negativa konsekvenser för sin omgivning. Utebliven öppen redovisning riskerar att leda till misstro och ifrågasättande av myndigheters objektivitet och saklighet.

Planförslaget bedöms medföra inga eller obetydliga konsekvenser för naturmiljöerna på land vilket utgår från den orealistiska förutsättningen att både boende och besökande håller sig på ön och på utmärkta stigar, utkiksplatser, bänkar och uppställda bord. Motsvarande förutsättning gäller i vattnet där det faktum att man försökt lägga bryggor så att man undviker de värdefullaste platserna också ska innebära att de badande stannar runt bryggorna.

Miljökonsekvenserna för vatten och avlopp är mycket ytligt analyserade. Inga beräkningar redovisas av vilken kapacitet exempelvis avsaltningsanläggningar för så många människor – boende och besökare – kommer att kräva och inte heller omfattningen på reningsverk samt de mängder kemikalier, avfall och sopor som kommer att produceras och kräva transporter till och från fastlandet.

Motiveringen för att Natura 2000-områden inte kommer att påverkas för att de ligger 200 meter bort är närmast obegriplig. 200 meter är väl ingenting ens för en medelmåttig simmare än mindre för vattenskoteråkare, vindsurfare, SUP:are, paddlare och alla sorters båtfarare. Genom information som fås genom centrumfunktionen förmodas i stort sett alla ta reda på vilka områden som är lämpliga att besöka och inga betydande konsekvenser kommer att uppstå i Natura 2000-området. Är miljökonsekvensbedömarna naiva eller cyniska?

Det frågar man sig även när påverkan på vattenmiljön på grund av ökade transporter bara tänks kunna vara negativa under anläggningsskedet. Hur ska människor komma till och från ön under all framtid om inte med båt? Och att utsläpp från motorbåtar utesluts med hänvisning till att man inte planerar att bereda plats för något tankställe är ju obegripligt.

I MKB:n lyfter man förutom möjligheten till ett aktivt friluftsliv på Bergön, fram möjlighet att uppleva sinnliga och andliga upplevelser som tystnad och stillhet, närhet till naturen, rofylldhet, avskildhet och mörker så att stjärnhimlen kan ses. Innan några beräkningar av befolkningstätheten på ön har redovisats låter detta mera som en reklambroschyr än en seriös miljökonsekvensbeskrivning.

Samma sak gäller det lättsinniga påstående att det är lätt att komma med egen båt eller kollektivtrafik (anropstrafik) till Bergön. Inga beräkningar har redovisats av behovet av utökad kollektivtrafik och anmärkningen att fler människor ger kollektivtrafiken större passagerarunderlag innebär inte att det blir billigare för regionens skattebetalare. Det sker inte förrän underlaget blir så stort att biljettintäkterna täcker åtminstone lika stor andel av kostnaderna som kollektivtrafiken på landbacken. Idag är täckningsgraden för skärgårdstrafiken extremt låg och fler resande innebär ökade kostnader, som det inte går att ta för givet att Östgötatrafiken är beredd att ta på sig. Redan idag är kollektivtrafiken under högsäsong överbokad och ska besöksströmmarna till Bergön öka måste antalet turer utökas, inte minst på lördagar och söndagar.

Viktiga globala mål negligeras

När man i MKB:n hänvisar till Sveriges miljömål gör man samma tendensiösa urval och tolkning som i samrådshandlingen. Det hänvisas till tre mål som bedömts relevanta 15,16 och 10. Det går att diskutera om ett projekt som Bergön motverkar eller bidrar till målen men ett av de centrala globala målen för att skapa en hållbar framtid – Mål 12 som handlar om att säkerställa hållbara konsumtions och produktionsmönster – motverkas med full kraft genom hela projektet. Att planera för en exklusiv omfattande byggnation på en obebyggd ö i ytterskärgården är ett enormt resursslöseri både i byggskedet och därefter under hela nyttjandetiden och förutsätter, skapar och permanentar ohållbara konsumtionsmönster. Absolut ingenting blir mindre resurskrävande av att placeras så långt från redan befintlig infrastruktur och det fåtal ledningsgravar som eventuellt kan återanvändas uppväger inte på något sätt all den obefintliga infrastruktur som måste byggas

upp i form av VAsystem med avsaltningsanläggningar och reningsverk och kompletterande eldragningar. Tvärtom krävs stora nya investeringar och för den fortsatta driften – och skyddet av naturen på och omkring ön – krävs skötsel av kvartersmark, gemensamhetsanläggningar för vägar, bryggor och bastuar, campingplattformer, naturmark, mm. Därtill kommer sedan utställningslokaler, centrumanläggningar bemannade med informationspersonal, affärer, restaurang, hotell eller vandrarhem. Allt detta måste betalas av de som bor och besöker ön vilket effektivt kommer att torpedera drömmen om att den ska vara öppen och välkomnande för alla. Men det förklarar samtidigt varför den stora skalan behövs. Något säkerställande av hållbara konsumtions- och produktionsmönster är det emellertid inte tal om.

Idag kan vem som helst ta kollektivtrafiken till ön och helt gratis ströva fritt, tälta, bada och njuta av friden och naturen. Med Ostkustens Turiststation på plats finns inte längre den möjligheten.

Kommentar:

Yttranden inkom med ett yttrande under planeringsbeskedet. Detaljplanen reviderades delvis till samrådet för att tillgodose synpunkterna.

Kommunen tackar för synpunkterna. Nedan besvaras de synpunkter som berör själva detaljplanarbetet under respektive rubrik.

Sammanfattning:

Texten i planbeskrivningen under rubriken ”Sammanfattning” har förtydligats enligt yttrandes synpunkter. Delar av texten avseende historiken har för tydlighets skull flyttats till samrådsredogörelsen.

Fotnoten som yttrande hänvisar till har förtydligats.

Översiktsplanens intentioner går att läsa om i kommunens gällande översiktsplan 2015-2030 som antogs av kommunfullmäktige den 4 november 2015. Översiktsplanen finns i sin helhet på kommunens hemsida.

Som yttrande själv skriver ligger det unika med utvecklingen av Bergön i möjligheten att utnyttja befintlig infrastruktur på platsen. Då skärgården i övrigt är lågt exploaterad finns det på Bergön således en unik möjlighet att ta vara på och vidareutveckla ett redan ianspråktaget område. Besöksströmar kan då styras till Bergön och på så vis avlasta mer känsliga öar i denna del av skärgården. Detta har förtydligats i handlingarna.

Genomförda utredningar tillhörande detaljplanen:

Resonemang om planens påverkan på fiskerätter har utvecklats i planhandlingarna. Vidare tillhör numera fiskerätten vid Bergöns västra sida samma fastighetsägare som för Bergön. Områdena för badbryggor på öns östra sida har även minskats för att ytterligare begränsa påverkan på

fiskerätten där. Badbryggorna ska vara landförankrade istället för flytbryggor vilken minskar påverkan på vattenområdet.

Planområde (omfattning och lokalisering):

Gällande historik avseende ägarbyten osv anser kommunen att det är tillräckligt beskrivet för denna detaljplan.

Kommunen anser att det inte är missvisande att beskriva nationalparksplanen, även om det i nuläget inte arbetas aktivt en nationalpark för Sankt Anna.

Omfattningen av uthyrning och guidade turer har förtydligats.

Ärendehantering:

Arbetet med detaljplanen följer planprocessen för framtagande av detaljplan, i denna ges allmänheten möjlighet att yttra sig i samband med samråd och granskning av planen. Några ytterligare krav på att involvera sakägare eller allmänheten i övrigt finns inte inom ramen för detaljplaneprocessen.

Inom ramen för genomförd Framtidsanalys för Sankt Annas skärgård togs ett antal scenarier fram. Scenarierna är tänkta att fungera som verktyg för att illustrera hur framtiden kan tänkas bli, givet olika parametrar. Ett av dessa scenarier var att undersöka vad som hade hänt om antalet besökare till Bergön hade varit 100 000 per år. Detta är alltså endast ett av flertalet tänkbara framtidsscenarier. Utifrån samtliga scenarier som undersökts har sedan ett antal rekommendationer tagits fram där olika intressen vägts in, centralt för rekommendationerna har varit en hållbar utveckling för människa och natur i balans.

Planeringsbesked 2021:

Se svaret till "[Genomförda utredningar tillhörande detaljplanen](#)" ovan gällande påverkan på fiskerätter.

Bedömningen kvarstår att planförslaget bedöms utgöra ett allmänt intresse.

Som Länsstyrelsen beskrev i yttrandet till planeringsbeskedet är det genom samverkansplanen HELCOM MPA och andra planeringsdokument bekräftat att det är av stort allmänt intresse att genomföra åtgärder som stärker tillgängligheten för turism och friluftsliv i anslutning till skärgårdsområdet Missjö-S:t Anna. En utveckling som såväl kommunen som Länsstyrelsen bedömer att planförslaget bidra till. Att en privat exploatör väljer att satsa på att utveckla Bergön på ett sätt som avser gynna allmänintresset på platsen är därmed inte att betrakta som ett enskilt intresse.

I enighet med Länsstyrelsens yttrande har planhandlingarna kompletterats med ytterligare siktlinjestudier.

Omarbetning av planförslaget efter 2021:

I samband med länsstyrelsens synpunkter under planeringsbeskedet fann de inte stöd för etablering av bostäder i den omfattning som söks i planeringsbeskedet. Med bostäder avses de ytor som i plankartan regleras med användningen B-bostäder. Då bostäder bidrar till en utveckling som inte kan antas underlätta för besökare/turister i samma utsträckning som de övriga användningarna har regleringen B-Bostäder plockats bort från flertalet byggrätter. Vidare har möjlig exploatering minskats ytterligare vilket gör att bedömningen görs att en rimlig avvägning mellan exploatering och bevarande av naturvärden har gjorts i planen, detta i enighet med länsstyrelsens yttrande över nu föreslagen detaljplan.

Som beskrivs i MKB:n kan en hög ambitionsnivå avseende styrning av besöksströmmar och försiktighetsåtgärder minska risken för negativa miljöeffekter på naturmiljön inom planområdet. Vidare görs bedömningen att de ökade besöksströmmar som kan uppstå till följd av planförslaget inte är i sådan omfattning att de bedöms medför betydande negativa konsekvenser för sin omgivning. Att ytterligare begränsa antalet byggnader för att möjliggöra för färre människor att vistas på Bergön är därmed inte lika avgörande för påverkan på naturmiljön som att begränsa byggnadsarean inom planområdet.

Storlekarna på glampingplattformarna regleras av användningens utbredning.

Visualiseringarna har uppdaterats inför granskning. Illustrationerna är baserade på planförslaget och ger en bild av hur föreslagen bebyggelse kommer upplevas på platsen. Färgvalen på byggnaderna följer de som enligt planförslaget tillåts på platsen, vilka har valts för att bebyggelsen så mycket som möjligt ska smälta in i sin omgivning.

Stor hänsyn har tagits till utformningen av föreslagen bebyggelse för en så liten påverkan som möjligt. Sammantaget görs fortsatt bedömningen att risken att föreslagen bebyggelse skulle förändra landskapsbilden och förvansa intrycket av den traditionella skärgårdsmiljön som liten. Detta genom den nedtonade och omsorgsfullt placerade och gestaltade bebyggelsen som prövas tillföras området. I plankartan finns bestämmelser som reglerar föreslagen bebyggelses utformning, detta för att säkerställa att planförslaget inte medför betydande negativa konsekvenser för landskapsbilden.

För att ytterligare undersöka den visuella effekten i landskapet som föreslagen bebyggelse kan få har planhandlingarna kompletterats ytterligare visualiseringar.

Tillgängligheten minskar trots trånga tomter och terrasser:

När det gäller områden för såväl tillfällig vistelse som bostäder har en viktig utgångspunkt varit att marken runt byggnaderna utformas och upplevs som privatiserad i så liten utsträckning som möjligt. Syftet med de indragna uteplatserna är att minska risken att marken kring husen upplevs privatiserad och ianspråktagen, vilket även bidrar till att bebyggelsen i så stor utsträckning som möjligt anpassas efter och gör så liten inverkan i naturen som möjligt. Att tillåta tydliga avgränsningar av tomter och större uteplatser hade därmed inte bidragit till syftet med planen. Föreslagen utformning avser snarare verka för att minska barriärerna i landskapet och i stället främja allemansrätten och möjligheten att röra sig fritt på platsen.

Bergön som räddning av värdefullare natur:

Planläggningen av Bergön bedöms kunna bidra till att på ett hållbart sätt utveckla skärgården som besöksmål, detta genom att ta vara på och använda sig av befintlig infrastruktur och redan exploaterade områden. Att koncentrerar utvecklingen till öar som redan ianspråktagits och påverkats av mänsklig aktivitet i stället för att rikta utveckling till oexploaterade öarna kan därmed bidra till att besöksströmmarna riktas till områden där de bevarandevärda naturvärdena generellt sett är lägre då området redan är ianspråktaget.

I genomförd miljökonsekvensbeskrivning har planförslagets påverkan på Natura 2000 undersökts. Anpassningar av föreslagen bebyggelse har gjorts där platsens förutsättningar har fått styra möjlig exploatering och utformning. Sammantaget bedöms genomförandet av detaljplanen inte innebära sådana negativa konsekvenser för Natura 2000 att det finns risk för att på ett betydande sätt påverka miljön och de naturtyper samt de arter som avses skyddas. Se Miljökonsekvensbeskrivningen kapitel 8.7 Natura 2000 för mer information.

Information ett (för) klenkt försvar för naturvärden:

På vilket sätt information om hur hänsyn bör tas till naturmarken och naturområden i närområdet är inget som går att reglera i detaljplanen. Parallellt med planprocessen har ett utkast på förvaltningsplan för Bergön därför tagits fram inför granskningsskedet. Länsstyrelsen har givits möjlighet att yttra sig om förvaltningsplanens tänkta innehåll. I förvaltningsplanen behandlas bland annat strategierna för vilken hänsyn som måste tas inom naturområdena samt hur denna information på bästa sätt delges besökande. Vidare finns bevarandeplaner för såväl Natura 2000-området som fågelskyddsområdet som ska verka för att säkerställa bevarandet av dessa områden. Bedömningen har gjorts att föreslagen detaljplan inte kommer påverka dessa områden på ett betydande sätt.

Enligt vattenskoterförordningen är det i Sverige endast tillåtet att köra vattenskoter i allmänna farleder samt inom områden där länsstyrelsen har beslutat om undantag från det generella förbudet. Länsstyrelsen i Östergötland har inte beslutat om undantag för området runt Bergön. Att människor kör med vattenskoter inom område med förbud är inget som detaljplanen har rådighet över.

Den största fasta öbefolkningen i hela Östergötland:

Syftet med områden för tillfällig vistelse definieras av Boverket som ”boende som inte är av varaktig karaktär. Det innebär verksamheter som bedrivs med syfte att tillhandahålla tillfälliga övernattningsmöjligheter”. Inom de områden som endast omfattas av användningen tillfällig vistelse är annan användning inte tillåten.

Att möjliggöra för bostäder är en förutsättning för att kunna bedriva de planerade verksamheterna på ön och att även kunna möjliggöra detta året runt. Andelen bostäder har bedömts som lämplig i förhållande till planens syfte och platsens förutsättningar.

Vidare finns idag förbindelser med fastlandet genom skärgårdstrafiken linje 781. Vad kollektivtrafiken kostar är inget som detaljplanen har rådighet över.

Kommunen ansvarar för att det finns kommunal service i tillräcklig utsträckning inom kommunen. På vilket sätt denna tillgodoses är inget som detaljplanen har rådighet över.

Inget stöd i ÖP för satsningen på ny turistnod i ytterskärgården:

Bergön nämns specifikt som möjlig utvecklingsnod i granskningsutlåtandet till översiktsplanen där det framgår att Bergön har goda förutsättningar att utvecklas för besöksnäringen, samt att en sådan utveckling är förenligt med översiktsplanens intentioner. Se planbeskrivningens kapitel "Kommunens tidigare ställningstagande" sidan 50 för bedömningen som har gjorts.

Tveksam ”ianspråktagning” ger inga grunder för strandskyddsdispens:

Med rester av den militära anläggningen avses såväl befintlig bebyggelse och bunkrar som befintliga avsprängda och utfyllda ytor. De ytor som är bebyggda med befintlig bebyggelse är de som i planförslaget motiveras som redan ianspråktagen mark. I övrigt bevaras stora delar av den oexploaterade naturmarken inom Bergön.

Skälen som använts för upphävande av strandskydd enligt 7 kap 18c § miljöbalken är punkt 1, 3 och 5. Bedömningen kvarstår att planförslaget utgör ett angeläget allmänt intresse, se vidare svaret under rubriken

Planeringsbesked 2021 ovan. Vidare har punkt 6 som yttrande bland annat hänvisar till inte använts för upphävande av strandskyddet.

Fiskerätten ingår i den grundlagsskyddade äganderätten:

För svar angående påverkan på fiskerätterna se svar under rubriken Genomförda utredningar tillhörande detaljplanen ovan.

Saknad del av detaljplanen – vart tog naturreservatet vägen?:

Det finns ingen möjlighet att i en detaljplan bestämma om införandet av ett naturreservat. Förutsättningar för detta ska kunna skapa ett naturreservat säkerställs dock genom att del av Bergöns södra område planläggs med användningen natur.

Vidare går det inte att i en detaljplan sätta specifika krav på de företag som väljer att etablera sig på ön. Samtidigt hindrar planen inte etableringen av ekohubbar eller ekoturism.

Miljökonsekvensbeskrivning med stora luckor:

Det beskrivs i planbeskrivningen att Bergöns arkitektur ska få vara såväl särpräglad och skapa en intressant upplevelse för besökande och boende på ön som nedtonad och inpassad i naturen. Vidare beskrivs det även att arkitekturen, utifrån sett, ska ges en gestaltning som samspela med karaktären på ön för att i stora delar smälta in i skärgårdslandskapet.

Stor hänsyn har tagits till utformningen av föreslagen bebyggelse för en så liten påverkan som möjligt. I plankartan finns därmed bestämmelser som begränsar möjlig byggrätt och bestämmelser om utformning för att säkerställa en god landskapsanpassning och en medveten gestaltning i samspel med öns karaktär.

Utrymme för sophantering finns inom kvartersmark. Val av avfallslösning sker i samråd med kommunen längre fram i planeringsprocessen. Transporter av sopor till fastlandet är inget som hanteras inom ramen för detaljplanearbetet. Hanteringen av sopor har förtydligats i planbeskrivningen. Inför granskningsskedet har även en förprojektering av VA anläggning genomförts.

Att påverkan inte förväntas bli lika stor i anslutning till Natura 2000 beror på att de huvudsakliga besöksströmmarna med båt inte förväntas ske där. Anpassningar av föreslagen bebyggelse har gjorts där platsens förutsättningar, så som Natura 2000, har fått styra möjlig exploatering och utformning. Bedömningen görs fortsatt att genomförandet av detaljplanen inte innebär sådana negativa konsekvenser för Natura 2000 att det finns risk för att planen på ett betydande sätt skulle påverka Natura 2000.

Gällande en ökad båttrafik görs bedömningen i genomförd MKB att ett ökat besöksstryck med mer båttrafik och bryggor för tilläggning kan ge en ökad risk för förorening från motortrafik och risk för bränslespill. Dock bedöms dessa risker som små. Det framgår även av MKBn att då den huvudsakliga ökningen av båttrafiken som en utveckling av Bergön medför bedöms ske till och från Bergön från Arkösund eller via farleder från Aspöja/Tyrislöt direkt till kaj och bryggor på öns västra sida görs bedömningen att störningsrisken från båttrafiken bedöms vara liten.

Om det skulle uppstå ett behov av att utveckla kollektivtrafiken är det upp till Östgötatrafiken att möta det ökade behovet.

Viktiga globala mål negligeras:

I miljökonsekvensbeskrivningen belyses de av Sveriges 16 miljö kvalitetsmål som anses relevanta för detaljplanen. Målet om hållbar konsumtion och produktion som yttrande hänvisar till är en del av FN:s globala mål där målet framför allt avser konsumtion och produktion av varor. Kopplat till utvecklingen av Bergön skulle detta kunna handla om smart användning av material genom återvinning och återanvändning, eller att andra tekniskt hållbara lösningar förespråkas. Detta är dock frågor som inte går att reglera i en detaljplan. Hänsyn har samtidigt tagits till platsens förutsättningar genom att ny bebyggelse framför allt möjliggörs på de platser inom Bergön som på olika sätt redan är påverkade. Vidare är det möjligt att ta sig till och från Bergön med kollektivtrafik, vilket är positivt både för miljö och samhälle.

För de som vill campa i naturen, ströva fritt, bada eller njuta av naturen kommer fortsatt möjlighet finnas till detta då stora delar av Bergöns naturområden bevaras. Detta samtidigt som olika intressen kopplat till friluftslivet ges möjlighet att utvecklas.

Kvarstående synpunkter

Efter de genomförda revideringarna som genomförts efter samrådet har många synpunkter beaktats helt eller delvis. Kommunen gör bedömningen att följande huvudsakliga synpunkter inte kan tillgodoses:

- Att bebyggelsen är för hög
- Att bebyggelsen är för omfattande
- Att detaljplanen ej ska genomföras
- Att man ska bygga någon annanstans istället
- Att fiskerätter påverkas av båttrafik

Kommunen bedömer att en rimlig avvägning har gjorts gällande vilka synpunkter som beaktats och inte. Kommunen bedömer att detaljplanen kan genomföras utan att strida mot gällande lagstiftning i plan- och bygglagen eller miljöbalken.

Medverkande

Martin Larsheim
Fysisk planerare

Johan Mases
Plan- och bygglovschef

